

ISSN 1844 - 2358
ISSN-L 1844 - 2358

Anul XVII • Nr. 229 • septembrie 2025 • editat de ECOSTAR 21 prin INTOL PRESS • www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

- ȘTEFAN DUMITRESCU: „FULGERUL ȘI CENUȘA. ROMAN”... Petre CICHIRDAN pag. 1
- CONSTANTIN NOICA ȘI FILOSOFIA LIMBAJULUI Mihai CĂLUGĂRIȚOIU pag. 2
- PROFESORUL UNIV. DR. MIHAIL SANDU, ȘLEFUITOR VÂLCEAN DE „DIAMANTE” Ion TALPOȘ pag. 3
- TABĂRA NAȚIONALĂ DE CREAȚIE - CARAVANA CULTURII - EDIȚIA A II-A, DRĂGĂȘANI/VÂLCEA, 2025 Ion NÂLBITORU pag. 4
- FEMEIE FĂRĂ ORIGINI - O CĂLĂTORIE POETICĂ SPRE SINE C. O. DINICĂ pag. 4
- DISCURS DESPRE CULTURĂ (XII) Gheorghe DEACONU pag. 5
- „LEGĂMÂNT CU ICOANA MEA CĂLĂTOARE” O CARTE UNICĂ, AUTENTICĂ Gheorghe PANTELIMON pag. 6
- DE LUAT AMINTE Leontina RUS pag. 6
- VIAȚA KIS Peter pag. 6
- DIN REVISTE LUATE... ȘI-ŢI REVISTĂ DATE Mihai MUSTĂŢEA pag. 7
- O CARTE CA O BUCURIE Ilie GORJAN pag. 8
- SUB CERUL RUPT Cristian Ovidiu DINICĂ pag. 8
- COBOARĂ TOAMNA Marinela BELU-CAPȘA pag. 8
- „ADIO, EUROPA!” ROMANUL LUI ION D. ȘÂRBU, CARE NE VINDECĂ DE DISTOPIA MARXISTĂ Ionuț ȚENE pag. 9
- DRUMUL SPRE LIMBA ROMÂNĂ Puiu RĂDUCAN pag. 9
- MIHAI CĂLUGĂRIȚOIU: „DILEMA ȘI ALTE POVESTIRI” P. CICHIRDAN pag. 10
- DUPĂ UN SFERT DE VEAC... Mihai SPORIȘ pag. 11
- ZIUA LIMBII ROMÂNE SĂRBĂTORITĂ DE JURNALIȘTI ȘI SCRITORII LA CĂLIMĂNEȘTI Ana VASILE pag. 12
- ZIUA LIMBII ROMÂNE SĂRBĂTORITĂ LA RM. VÂLCEA A. VASILE pag. 12
- NU MAI SCĂPĂM DE SINDROMUL COMUNISMULUI (IV) G. STANCIU-OPĂTEȘTI pag. 13
- PRIMĂRIA MUNICIPIULUI VÂLCEA Biroul de Presă pag. 14
- DRĂGĂȘANI, ORAȘUL DE POVESTE AL SCRITORULUI AL. FLORIN ȚENE Zenovia ZAMFIR pag. 14
- MUZICIENI ROMÂNI - SEPTEMBRIE Emil MANZUR pag. 15
- POEZII Petre DINULICĂ pag. 15
- TEMA NATURII ÎN „FLOARE ALBASTRĂ” DE MIHAIL EMINESCU Constanța BADEA pag. 15
- MESAJUL ASCUNS ÎN TURNUL DE FILDEȘ Marius DRĂGHICI pag. 16
- TRAISTA CU PLÂNTE MEDICINALE Ana-Maria LAZĂR pag. 16

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

ȘTEFAN DUMITRESCU: „FULGERUL ȘI CENUȘA. ROMAN”. „VOLUMUL I: CREȘTEREA”, „VOLUMUL II: ÎNĂLȚAREA”

Petre CICHIRDAN

Roman apărut în anul 2025 la Editura *eLiteratura*, produs „eLiteratura” cu o grafică-coperti-realizată de Viorica Didis Vlas în tonalitatea bestsellerurilor de la sfârșitul secolului XX, așa cum sunt toate celelalte volume, beletristice, editate și tipărite la începutul acestui secol XXI, din care nu îl amintim decât pe cel precedent, în trei volume, „Uriașii de demult”, al cunoscutului super-scriitor propus de noi și de scriitorii din Republica Moldova în vederea acordării Premiului Nobel

pentru literatură!... desigur, o literatură închinată păcii și iubirii, cărți „bestseller”, nu pentru grafica învelitorilor, ci pentru conținutul lor, care atinge dimensiuni universale, descoperindu-i omului acestor vremuri, acoperind două secole, valori ale spiritului deasupra timpului. Viziuni ale lui Ștefan Dumitrescu între oniric și real, între simbol material și imaterial, toate amplasate în spațiul tradițional real și ireal, de basm, al celui denumit carpato danubiano pontic! Cum poate fi definit acest scriitor născut pe meleaguri vâlcene în anul 1950, care, în 1972, simte și scrie despre tragedia (un catren, „Poporul român”: „Noi vom muri asasinați/ Într-un apus adânc de soare/ Pe țărurile unui veac/ Gesticulând a disperare!”) spre care se îndreaptă poporul românesc (din acest spațiu), apoi scrie în 1978 despre „America” pe care o vede ca pe un „Cal Troian al omenirii” (gigantic poem „Calul Troian al omenirii, America”) apoi, 1980, piesa de teatru „Râsul” (în care întreaga lume moare de râs...). Apoi, scrie după 1990, „Delirul II” (colosal roman), „Caragiale se pupa cu Stalin” (uluitoare piesă de teatru), „Dostoievski s-a sinucis la București”, și mai apoi, recent, 2023, „Uriașii de demult” ...trei volume, printre altele, în care „Lupul Bătrân” îi arată vânătorului cu *durdă*, drumul către haitele de Lupi tineri care atacă stănele de oi!...Oare câți au văzut, și-au imaginat, comparația cu sloganul politic de astăzi în care sunt *slăviți tinerii*, oricum, și situația în care ajunsese statul Israel condus de tinerii urmași ai lui Solomon și când a fost desființat de babilonieni!? Atunci, perioada post Solomon care a durat aproape 400 de ani statul Israel și elita poporului său a fost luat sclav de către Babilon...datorită

fărădelegilor care aveau loc sub nasul tinerilor săi regi... Pentru 50 de ani practic statul Israel dispare. Și mai apoi, îmbogățit cu daruri de către perșii lui Cirus, ce mai rămăsese din el, elita poporului a fost trimisă, plină de aur, să reconstruiască Ierusalimul... Acesta este momentul nașterii istoriei moderne a întregii omenirii. Perșii au preluat istoria Israelului și au reconstruit Templul Ierusalimului!...prin însăși mâinile evreilor întorși din Babilon care aveau într-o mână sapa și în cealaltă sabia!

Cele două volume ale romanului „Fulgerul și cenușa” pe care dorim să-l prezentăm astăzi sunt o frescă, reală, a societății secolului XX, una de aur, românească, anii '70,

când inventivitatea românilor, pur și simplu, a speriat Europa și lumea întreagă...Eram prezenți, noi românii, pe toate continentele lumii cu inovațiile noastre, invențiile, în toate domeniile... Ana Aslan, pe continentul american de sud, Henri Coandă în sistemul economic al Marii Britanii - al aviației, apoi în România sfârșitului de deceniu șase, sec. XX, aceștia fiind așii, după care am urmat noi...cei care în deceniul 80-90, la Hervil Râmnicu Vâlcea am făcut cel mai mare export de tehnologie în toată Europa de Est plus, prin intermediari, RDG, în Europa de Vest...Canada și SUA. Am reușit atunci, în 1980, începând de atunci, să

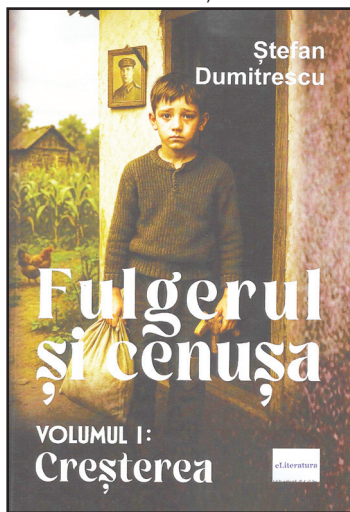
cucerim tehnologic Europa de Est!...cel puțin! Nu amintim decât miniprocesoarele - postprocesoarele cu care am adoptat tehnologia Citroen-ului la Craiova...Cineva, păcat pentru el, numea avionul IAR 93 cosciug zburător, după ce proiectul său a fost adus la Craiova de la Bacău...Da, dar datorită acestui avion am obținut motorul Rolls Royce cu care am echipat avionul IAR 99-Șoimul - motor adus în România via Iugoslavia!... Fabrica de Avioane Craiova a fost cea prin care tehnologiile de vârf, mondiale, din industria specială, de apărare, aeronautică, au trecut foarte ușor în industria republicană, înzestrând-o cu cele mai moderne tehnologii!. Comenzile numerice...

Cartea, cele două volume, a eminentului scriitor vâlcean, Ștefan Dumitrescu, „Fulgerul și cenușa”, vine să ștergă rușinea cu care statul român s-a acoperit și în interbelic, când a pierdut supremația lui Paulescu și a sociologului Drăghicescu, valori exportate mai apoi în întreaga lume, desigur, de niște nepricepuți;

am pierdut atâtea brevete și după 1990... suntem niște trădători de țară și niște nepricepuți în a aduna laurii asupra unui creator român! În acest sens al invenției și inovației Ștefan Dumitrescu a scris cele mai frumoase și inteligente cărți din literatura română, devasându-i pe mulți din elita scriitoricească a acestei țări...Nimeni nu a reușit să transpună în gândirea acestei nații un adevăr, colosal, pe care doar acest scriitor l-a putut evidenția: realitatea românească a acestui început de secol în care un lup bătrân și singuratic merge către vânător și-i arată drumul către haitele de lupi tineri care distrug, mănâncă stănele noastre de oi!...

În „Fulgerul și cenușa” românii sunt inventatori, o șansă unică pentru România postbelică de a exista în viitor!... Cartea lui Ștefan Dumitrescu a apărut în două volume și ea a fost lansată la un stand al Editurii „eLitera”, din cadrul Târgului de carte Expo 2025, de lângă Piața Casei Scânteii, de însăși cei doi protagoniști: autor și directorul editurii, Vasile Poenaru!...geniu al tinerilor poeți din anii '70 ai secolului XX!

Realități fenomenale, sacrificiu personal: Adrian Mănăstireanu pornește în drumul său de glorie personală cu sacrificiul maxim, testare pe propriul organism al medicamentului său miraculos! La fel atacul imprevizibil și

de neconceput al...colegilor săi invidioși. Nu este mare specialist, cercetător, inventator să nu treacă prin această situație! Aceștia au mers până într-acolo că i-au distrus aparatul cu care-și realiza minunile medicale... Chiar este sfătuit să înceteze cu aceste cercetări care deranjau structurile de putere ale acelei Români...cea a anului 1970!...gloria dezvoltării economice românești! „Eu zic să vă întoarceți la locul dumneavoastră de muncă, să vă vedeți de treabă. Să deveniți un medic realist, care-și rezolvă treburile lui, durerile și bolile pacienților, și nu să mai împuiati capul oamenilor cu vindecarea cancerului, întinerire și mărirea capacității de muncă.”... Da, în acest sistem al economiei codoașe, al interesului personal, nu și în cel al țării patrie, oamenii ca Adrian Mănăstireanu încurcau mediul din care făceau parte, ca peste tot, unul corupt și hoț! Asta era țara noastră, dintotdeauna, așa, încât, Ștefan Dumitrescu este descoperitorul, încă din anii de așa zisă lumină care venea de la răsărit, unui blestem care era cunoscut atunci, precum că românii sufereau de mania unui canibalism de valori! Straniu, dar adevărat; mai rău, după anul 2000, România își „pierde” statul, acesta, devenind din serios și matur până în anul 2000, unul naserios, mai mult, chiar mincinos (pag. 27, vol. II, alin 3). Un roman colosal, demn de geniul lui Ștefan Dumitrescu, supraplin de dinamism românesc, cu expresii și fraze mai mult decât specifice realității vremurilor, vieții... „Gazda o strigă pe nevastă-sa care ieșise în curte, să mai aducă o sticlă de vin. Asta e, dragă Adriane, o vreme trebuie să facem ca ei. Dă-te bine cu ei.” Doamne, pe câți nu i-am auzit cu aceleași vorbe în anii trecuți ai socialismului biruitor (cum exagera Nicolae Ceaușescu)!... Pur și simplu românii aveau viață dublă...una la servicii și alta acasă! Putem spune că românul social politic a fost un „bigam”! A ținut și cu „Coana Pipa” din stradă și cu căpitanul „X” de la Securitate! „Iubita ta, pentru care m-ai lăsat pe mine, trăiește cu prietenul tău Vintilă Corbu. Cel care jupoaie țărani și de ultimul ban.” O cruntă realitate românească: țărani erau materia primă pentru escrocii a doctorilor, și văduvile societății, pentru popi! O comunitate ideală pentru un trai „echilibrat”, dar care a rezistat! Ne place, nu ne place, scriitorul vâlcean pune degetul pe rană! Nu iartă nimic, în cartea sa toată lumea aceasta vie, românească, își găsește locul potrivit!... Așa a reușit Lenin și, mai apoi, Stalin l-a confirmat, schimbând strategia; Lenin a vrut socialism german-american!...Stalin a vrut socialism iudeo-asiatic: colhoz și planificare! Rusul este format dintr-un singur caracter, iar românul își dă haina de pe el și mai apoi întoarce

armele!...În România există întotdeauna trei: ca în Miorița! „Asta e diferența, continuă el după câteva momente de gândire, dintre geniul românesc și cel rusesc. Geniul rusesc se poate ridica deasupra mulțimii și o poate zdrobi, o poate pune la locul ei, geniul românesc nu poate asta. Este slab. Dragul meu, asta este drama noastră, a românilor. Asta a fost drama noastră toată istoria. Aici e buba.” Așa a reușit Lenin, și mai apoi Stalin, l-a confirmat, schimbând strategia. Lenin a vrut socialism european! Omenirea, Stalin, a vrut socialism iudeo asiatic. Colhoz. Rusul e format dintr-un singur caracter, românul se dezbracă și dă haina de pe el. În România sunt întotdeauna a trei!...ca în Miorița! Adrian Mănăstireanu este un geniu românesc care se împarte în-tre creația sa-invenția unui remediu tehnic care să ucidă cancerul în om, femei, și conceptele sale psih-filosofice care au caracterizat oameni din fruntea societății românești după a doua jumătate a secolului XX. „Ei, ia spune, ce vrei? Îl în-treabă curios. Vreau să moară capra din curtea vecinului, a zis el. (...) E ceva, nu știu cum dracului care vine din noi, un fel de invidie și ură, când vedem că altul face mai mult decât noi, sau are mai mult.” ... Adrian Mănăstireanu este sfătuit de Alex Visarion, atunci când îl cunoaște, că singura soluție pentru el, dreaptă, este să părăsească „cloaca” și să se retragă în munți! Așa cum au făcut românii luptători în așteptarea americanilor! Iată și soluția, la pagina 150, „Cred că a venit timpul ca omul să trăiască numai pe culmi. Mai ales pe culmi morale și spirituale.” și, mai jos, iată, tot psihofilosofie: „Puterea. O mare închipuire! Apoi a crezut în zeii religiilor păgâne. Ei îi dăruiau fericirea eternă. Tot o mare minciună! Apoi ființa umană a crezut în Dumnezeu creștin, care îi promitea existența veșnică după moarte. Să vedem dacă dacă va fi așa. Apoi omul a crezut în alt dumnezeu, pe care l-a numit știința, a crezut în el fervent la început, ca apoi să se trezească în fața realității trădat și de acest dumnezeu, dumnezeul științei și al progresului tehnic.”... „Omul a trăit toată istoria lui în interiorul unei mari Minciuni! (...) Zece mii de ani de minciună pe baza cărora omul a săvârșit mai multe fapte rele decât fapte bune.” (pag. 151). Și mai citim mai jos și apoi în pag. 152 că, „Dăruindu-i eternitatea ființei umane, creștinismul i-a dăruit omului măreția lui extraordinară. Ulterior vine știința, care detronează vechiul Dumnezeu, demascându-l ca neexistând și mincinos.(...) Înlăturând Dumnezeu care dăruise eternitate ființei umane, ea i-a luat omului eternitatea.” Am notat: *Nu, nu cred așa ceva, D^{zeu}, nu a dat și nu a luat nimic. El a fost adoptat de Om și băgat în inimă. D^{zeu} înseamnă educație și El nu*

*are o putere colosală!...omul care îl are pe D^{zeu} în inimă devine foarte puternic. ...Mai spune Adrian Mănăstireanu că omul a devenit un însingurat și muritor după ieșirea din rai, un „neputincios ca un vierme (...) fără rai și fără iad, omul este un muritor ca orice animal.” Noi ne-am amintat ce definiție i-a dat omului, Vlad, directorul INID România, 1986, la simpozionul de informatică aplicată ținut la Cluj: *În scrierea japoneză omul este ființa bipedă care cuprinde între brațele sale, soarele!...în timp ce în scrierea românească omul seamănă cu omida: om(mm...).* Spunem noi, *nu există om fără conștiința raiului și iadului în lumea ideilor, a gândurilor... Atunci, în vremea de demult, nu vedeai, nu simțai timpul! O societate, comunitate este bună când oamenilor ei, cetățenilor, nu știu când le trece vremea, mereu trăiesc în criză de timp. Față de venerabila doamnă a științei, știința, chiar ajută omul să devină mai puternic; știința trebuie să se debaraseze de ateism. Microscopul și telescopul văd până la anumite nivele! Problema sec. XXI este cum să procedăm să nu ne mai memorăm timpul. Acest timp care curge și iar curge fără să ne spună unde vom ajunge...* Și iată un fapt real incontestabil: „El, acest instinct de conservare, împinge de zeci de mii de ani specia de la spate așa cum un vânt duce pe mări corăbiile cu pânze.” *Trebuie, că acest instinct de conservare vine de la D^{zeu} din om.**

În partea a șaptea, unde ni se transmite că „Adrian Mănăstireanu din vara și din toamna lui 1966 nu mai este nici tânărul puternic, care tindea însetat către un ideal prometeic pe care spera să-l atingă și pentru care trudea, nu mai este nici acel medic surmenat și obosit, împiedicat de oameni, subminat de idei, care se simțea umilit și căruia totodată îi era teamă să nu i se întâmple ceva cu el” se află în fapt, se pronunță, anul 1966 dovedind faptul că Ștefan Dumitrescu întrevide soarta poporului românesc îmbrăcată în negru chiar de la acest an, la doi ani de la Declarația din 1964 a lui Dej și cu doi ani înainte de invazia sovieticilor în Cehoslovacia! În fapt, atunci se strecoară în inimile românilor credința, că, dezvoltarea comunismului, societatea socialistă multilateral dezvoltată, nu este tocmai ceea ce îi trebuia României... O spune răspicat mai târziu în 1970, în catren („Poporul român”), și mai târziu mult mai răspicat în 1978, când scrie „Calul Troian al omenirii, America”! Pentru ce a scris înainte de 1989 și după, culminând cu romanul „Uriașii de demult”, noi, cei de la Intol Press și Ecostar 21 l-am propus pe Ștefan Dumitrescu la Premiul Nobel pentru literatură! printr-un referat pe care l-am trimis în anul 2024 la sediul din Suedia...

CONSTANTIN NOICA ȘI FILOSOFIA LIMBAJULUI

Mihai CĂLUGĂRIȚOIU

Constantin Noica se alătură celor care au analizat, examinat și studiat limba română, din perspectivă filologică, dar, mai cu seamă, din cea filosofică, plecând de la ontos/ființă, aprofundând-o gnoseologic, în evoluția sa, reliefându-i originea și temeiul, și valorificându-i valențele, printr-o axiologizare de înaltă ținută.

Aserțiunile domniei sale privitoare la limba română le putem întâlni în scrieri precum „Rostirea filosofică românească”, „Creație și frumos în rostirea românească”, „Viață și frumos” și în întreaga sa operă filosofică, având la bază convingerea că „vorbirea omului este și ființa lui” (Constantin Noica, „Cuvânt împreună despre rostirea românească”, București, Editura Eminescu, 1987, p. 8).

În acest caz, filosoful logosului susține că: „S-ar putea ca marile limbi culte... să fie mai interesante sub multe raporturi. Dar ele nu sînt pe cerul nostru. Sau, într-un fel, sînt și ele, căci fără adâncirea în alte limbi și fără limbile clasice, inclusiv sanscrita, nu-ți cunoști pînă la capăt propria limbă” și întărește spusele lui Cantemir: „din limbi străine să înveți și în limba țării tale să scrii” și conchide filosoful: „În alte ceruri să privești și sub cerul lumii tale să visezi” (p. 110), „dacă vrei să-ți înțelegi graiul și să-ți încifrezi gândul în el” (idem).

Aprofundând „demiurgia creației” (p. 15), Constantin Noica examinează o serie de lexeme, „în laboratorul limbii noastre” (p. 20), precum: sinele și sinea, rost și rostire, întru, fire și ființă, trecere și petrecere, lamură și lămurire, dor și doină și multe altele, plecând de la vechile scrieri ale marilor înaintași – Miron Costin, Iacob Negruzzi, Varlaam, Cantemir, Coșbuc, Creangă, Eminescu, Blaga, O. Densusianu, Hasdeu, Iorga ori esențializările brâncușiene –, evaluând-o în raport cu gândirea hegeliană, cu scrierile lui Goethe, Aristotel, Nietzsche și Heidegger, amintind de Pascal, cu a sa neuitată butadă: „nu m-ai căuta dacă nu m-ai fi găsit”, și cercetând, în egală măsură, dicționarele limbii române, evidențiind meritele filologilor, aducând completări acolo unde a simțit că ceva n-a fost menționat ori nu a fost pus în valoare suficient, socotind că aceasta este „datoria reflexiunii filosofice” (p. 44).

Filosoful logosului pleacă de la originea cuvintelor, explicându-le înțelesurile originale, devenirea lor, de-a lungul timpului, argumentându-le temeinicia, regretând pierderea, de multe ori, a sensurilor inițiale și sărăcirea lor semantică sau îmbogățirea lor, prin

diminutivare (ex.: bade, bădișor; departe, depărțișor).

În deplin acord cu Eminescu, că „partea netraductibilă a unei limbi formează adevărata ei zestre de la moși-strămoși, pe când partea traductibilă este comoara gândirii omenești în genere” (p. 199), filosoful se oprește și vorbește „Despre a doua comoară a limbilor” (p. 201): „Prima este comoara gândirii omenești în genere, partea traductibilă... a doua

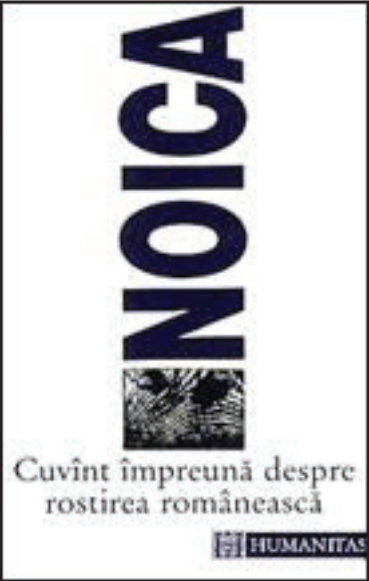
este «partea de la moși-strămoși, partea netraductibilă»” (idem). Aici, zăbovește asupra cuvântului „dor”, în care „s-a contopit... durerea, de unde vine și cuvântul, cu plăcerea, crescută din durere” (p. 206), cuvânt la care „n-avem o traducere încă” (p. 209).

Referitor la „un dicționar internațional de termeni literari”, aflat pe agenda U.N.E.S.C. O., în care „au fost acceptate și trei cuvinte românești: *dor, doină, colindă*” (p. 264), filosoful ar fi propus și altele, precum: *lămurire, sine/a, întru, rostire ori răs-bunare*. „Cu *sinea*, cu mîndrețea aceasta a graiului nostru, ne-am putea înfățișa la orice concurs de frumusețe a gîndului” (pp. 265-266).

Ca în multe alte cazuri, filosoful aduce clarificări asupra termenilor: *a săvîrși, sfîrși, desăvîrși* – menționând că: „Se poate face orice, dar nu se poate făuri orice, cum nu se poate săvîrși orice” (p. 289). „A săvîrși înseamnă numai a îndeplini, a face, a înfăptui, fără ideea de sfîrșit sau de desăvîrșire” (p. 290). „Poți sfîrși chiar și fără să fi încheiat, adică fără ca săvîrșirea să fie întreagă, completă” (p. 292). „Termenul sfîrșirii nu înseamnă și împlinirea necesară... dincolo de sfîrșit, sau mai presus de el, este desăvîrșirea” (p. 293). Valorizând, filosoful citează din „Calendarul din 1814”: „Omul, cea mai cinstită și desăvîrșită zidire” (p. 294).

Ca filosof al logosului, și nu numai, Constantin Noica s-a oprit, într-un mod aparte, asupra termenului *întru*: „căci întru înseamnă și a fi în, și a merge către, este «de la», dar și «contra», este «cu», dar și «fără», adunînd în el mai toate prepozițiile și demersurile la un loc” (p. 305). Aici, amintim lucrarea filosofului „Devenirea întru ființă”, în care abordează „desăvîrșirea” umană.

Prin aceste scrieri Constantin Noica îmbracă în „toga filosofiei” (p. 94) valențele rostirii românești, convins fiind că „dacă salvezi un cuvânt de la moarte, te ajută și el la nevoie” (p. 224). Este o abordare filologică într-o „mentalitate filosofică” (p. 90), realizând, în acest fel, „bucuria filosofică de a te ridica la izvoarele rostirii” (p. 123).

PROFESORUL UNIV. DR. MIHAIL SANDU, ȘLEFUITOR VÂLCEAN DE „DIAMANTE”!

Motto: „Atunci nu mai eram profesorul Mihail Sandu! Eram România!” (Mihail Sandu)

Ion TALPOȘ

În urmă cu aproape nouă ani, a văzut lumina tiparului o carte apărută sub egida Editurii Agaton din Făgăraș: „Martor tăcut. Anii de liceu văzuți prin obiectivul aparatului de fotografiat”. Sunt autorul acelei cărți de început a activității mele editoriale, care adună între paginile sale, cu stângăcia specifică oricărui început, o parte din experiența de viață a generației mele de absolvenți ai Liceului Economic Călimănești, promoția 1972-1976.

Ce are special, din punctul meu de vedere, cartea amintită? O prefață de excepție, scrisă de unul dintre dascălii de excepție ai liceului, profesorul Mihail Sandu. Fiind o prefață întinsă pe mai multe pagini, incluzând și o prezentare versificată, nu o pot reda, aici, din lipsă de spațiu. Menționez însă acest aspect pentru a pune în evidență o latură mai puțin cunoscută a personalității domnului profesor: sensibilitatea sa nativă, aplecarea sa către poezie, către versificație, contrastând cu ideea de științe exacte!

Eram tineri atunci, cu toții! Vorbind astăzi despre profesorul univ. dr. Mihail Sandu, privind retrospectiv, pot spune că ne cunoaștem de ceva vreme!... În anul 1972, când am pășit pentru întâia dată pragul Liceului Economic Călimănești ca elev proaspăt admis la liceu, dânsul era acolo. Un tânăr înalt, subțirel, cu o privire pătrunzătoare, ne aștepta dincolo de prag, măsurându-ne iscoditor, din cap până în picioare. Era unul dintre profesorii care făceau parte din corpul didactic al liceului, mai toți membrii acelei echipe de dascăli tineri. Ne așteptau cu toții, cu brațele deschise, pentru că noi reprezentam pentru dâșii „aluatul dospit” al acelei noi etape din pregătirea noastră școlară, liceul. Reprezentam cărbunele brut care, prin șlefuit succesive, își dezvălește fațetele sale scilpitoare, devenind diamant!

Ca elevi, am fost repartizați pe clase. Am fost repartizat în clasa „A” - profil Turism, dirigințele fiindu-mi doamna profesor Aurelia Marin. Domnul profesor Mihail Sandu a fost dirigințele uneia dintre clasele paralele, clasa „D” - profil Alimentație Publică. Cu toate acestea, în toți anii de liceu l-am simțit alături de noi toți, ca și când ne-ar fi fost un vechi prieten!

Îi subliniez numele în semn de prețuire și recunoștință pentru multele ore petrecute împreună în laboratorul de Fizică, în cei patru ani de studiu din liceu. Nu pot să nu-mi reamintesc momentele de „relaxare” activă petrecute în laborator, în perioada anilor 1972-1976. Ne-a suportat cu stoicism năzbâțiile făcute, ne-a încurajat și ne-a susținut ideile sau activitățile creative inițiate, ne-a îndrumat pașii în plan teoretic și practic făcuți în deslușirea tainelor și fenomenelor fizice de tot felul, la care nu găseam răspunsuri, explicații sau rezolvări. Din aceste considerente și nu numai, pot spune, cu certitudine, că dumnealui a fost pentru noi mai mult decât un dascăl: a fost un prieten mai mare, în care noi am avut întotdeauna încredere și care, la rândul său, a avut încredere în noi.

Am avut privilegiul să mai stau de vorbă, în anii care au urmat, cu acest om drag sufletului meu, devenit acum personalitate marcantă a lumii științifice naționale și internaționale. Pentru dumnealui timpul s-a scurs lent, oferindu-i posibilitatea să lucreze mai mult decât o poate face un om obișnuit. Și-a dedicat viața în întregime studiului științelor exacte. Culegerile sale de probleme de Fizică și Astrofizică, problemele propuse de dumnealui la numeroasele evenimente științifice la care a participat (concursuri, olimpiade naționale și internaționale), au fost dintotdeauna apreciate. Numărul lucrărilor sale care au văzut lumina tiparului de-a lungul anilor, a crescut de la an la an, ajungând, recent, la o cifră impresionantă: **98 de lucrări cu caracter științific, publicate!** Am aflat asta dintr-un recent e-mail primit de la domnia sa, prin care mi-a trimis imaginile copertelor acestora.

« Nu-mi place să folosesc termenul „ultima mea lucrare”! » De la una dintre recente noastre discuții, la care m-au însoțit alți doi prieteni, foști colegi de liceu, am reținut această expresie în vorbirea domnului profesor Mihail Sandu, expresie asupra căreia a ținut să revină, zăbovind puțin asupra ei: « Știți, nu-mi place să folosesc termenul „ultima mea lucrare”, chiar dacă mă refer la o lucrare recent apărută de sub tipar, pentru că tot timpul gândul meu se află cu un pas înaintea realizărilor mele. Am aici pe masă două calculatoare, pe care le folosesc alternativ pentru a-mi finaliza idei mai vechi și lucrări începute, sau pentru a deschide file noi ale unor lucrări viitoare, pe baza ideilor care-mi vin în minte. Îmi doresc doar să fiu sănătos pentru a putea merge mai departe, pe drumul acesta. »

Profesorul univ. dr. Mihail Sandu m-a uimit întotdeauna prin simplitatea, prin modestia, prin puterea sa de muncă și îndârjirea de care dă dovadă, dedicându-și timpul unei cauze susținute, constant, într-o viață de om: lumea științelor exacte! Lumea Fizicii și Astrofizicii. În egală măsură, profesorul univ. dr. Mihail Sandu m-a fascinat prin inteligența sa scilpitoare!

Îmi amintesc că la discuțiile purtate în urmă cu câțiva ani, domnia sa ne-a prezentat șase dintre volumele lucrărilor sale cu caracter științific, cu titlurile „*Astronomie și astrofizică. Evenimente olimpice*”, ieșite atunci de sub tipar. Cu acel prilej am aflat că cel de-al șaselea volum se referea în momentul acela, la lucrarea sa editorială cu numărul 63! O activitate științifică impresionantă, greu de egalat, mi-am spus! Apoi... nu am mai fost deloc surprins, găsind numeroase referiri la activitatea sa științifică, făcute în reviste de specialitate din lumea întreagă...

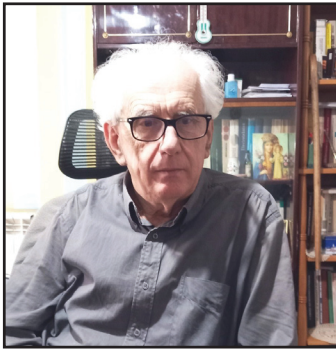
Pentru că aminteam de modestia domnului profesor, am aflat din acele articole că domnia sa este membru al USA Teachers of Physics Association, profesor asociat la Universitatea «Lucian Blaga» din Sibiu, doctor în Fizică al Universității din București, coordonatorul Centrului de Formare a Competențelor în Fizică, Astronomie și Astrofizică și Științe Călimănești, Vâlcea, etc. Că a făcut parte dintre organizatorii mai multor olimpiade și competiții de profil, iar începând cu anul 2015, al Concursului Național de Fizică Cygnus. Meritele domniei sale i-au fost recunoscute la nivel național, domnul Klaus Johannis, Președintele României, acordându-i distincția „Ordinul Meritul pentru Învățământ în Grad de Cavalier”, conferită prin Decretul prezidențial nr. 1549 din 28 decembrie 2023.

Numele prof. univ. dr. Mihail Sandu reprezintă, de multă vreme, un nume cunoscut în lumea științifică internațională. Implicarea domniei sale în pregătirea olimpicilor noștri participanți la Olimpiade Internaționale de Fizică și Astrofizică (OIIA) organizate în întreaga lume

și lucrările de specialitate (cărțile) pe care dumnealui le oferă, an de an, gratuit, tuturor participanților din lume la aceste olimpiade, sunt chestiuni cunoscute. Mai puțin cunoscute sunt, după părerea mea, alte două aspecte ale efortului constant al domniei sale făcut în perioada recentă. Am aflat că, de curând, au văzut lumina tiparului alte patru lucrări științifice, editate în limba engleză: volumele I, II, III și IV cu probleme și soluții la probleme propuse participanților la Olimpiade Internaționale de Astronomie și Astrofizică (World Scientific Publishing-London; Singapore) precum și un volum cu probleme experimentale de Fizică (EDP București).

Lucrările recent apărute, ridică numărul volumelor publicate de domnul prof. univ. dr. Mihail Sandu, la cifra 98! O realizare de-a dreptul impresionantă, în spatele căreia se află o muncă impresionantă!

Cel de-al doilea aspect de care vorbeam și pe care doresc să-l menționez, rezidă dintr-o notație discretă, făcută în limba engleză pe fiecare dintre cele trei coperti spate ale volume-

lor cu probleme și soluții la probleme propuse la Olimpiade Internaționale de Astronomie și Astrofizică: „În anul 2024, asteroidul a cărei orbită este ilustrată pe coperta față a acestei lucrări, a fost denumit de către Uniunea Astronomică Internațională, „670740 Mihailsandu”, în onoarea lui Mihail Sandu”!

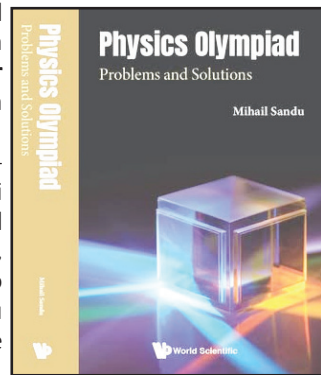
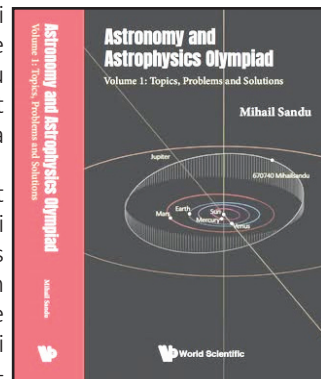
Cuvintele sunt de prisos pentru a ilustra munca domniei sale, de o viață! Îmi amintesc de o relatare făcută cu câțiva ani în urmă, în cazul unei alte întrevederi pe care am avut-o cu dumnealui, relevantă consider eu, pentru importanța implicării domniei sale în activitățile științifice internaționale din domeniile Fizică și Astrofizică: „La Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică din anul 2014, de la Suceava, participa și un indian. Mi se spunea adesea, că dacă sunt probleme care, aparent, nu pot fi rezolvate, indianul are capacitatea să găsească soluții la acele probleme... Lucrul acesta m-a pus pe gânduri... pentru că am hotărât, de unul singur, să pregătesc un set de probleme pentru olimpiada respectivă. Le-am elaborat și am plecat într-acolo cu câteva zile înainte de începerea olimpiadei, știind că înainte de sosirea echipelor de participanți, Președintele și Secretarul General al OIAA vor veni în țară pentru a inspecta locul și cadrul de desfășurare a olimpiadei, puse la dispoziție de organizatori. Au ajuns acolo rând pe rând, și alte comitități ale lumii științifice internaționale. Am fost mirat că zilele premergătoare competiției în sine treceau una după alta și nimeni nu pune problema subiectelor pentru olimpiadă. Când, în sfârșit, s-a pus această problemă, după ce le-am ascultat pledoariile, i-am întrebat: ce-ați spune dacă v-aș propune un set de probleme? Organizatorii de la Suceava mă cunoșteau. Cu toate acestea, nu mi-au răspuns nimic, atunci. Doar m-au privit îndelung...

Problemele propuse de mine au fost prezentate mai întâi Președintelui OIAA, prof. Chatief Kunjaya din Indonezia și Secretarului General al OIAA, prof. Gregorz Stachowski, din Polonia. Le-au studiat cu atenție. Le primeam fețele, încercând să le surprind reacțiile... Nu au schițat niciun gest! După ceva vreme, Președintele OIAA, prof. Chatief Kunjaya, privindu-mă îndelung, mi-a spus: « Subiectele propuse de dumneavoastră sunt prea grele »! Făcând o pauză de câteva secunde a continuat apoi, zăbind: « Așa trebuie să fie subiectele pentru o olimpiadă internațională! ». Toate problemele propuse de mine au fost acceptate! A urmat prezentarea problemelor propuse, în fața tuturor profesorilor care au însoțit echipele din țările participante. Și în cadrul acestor prezentări, toate problemele propuse au fost acceptate! Ca fapt divers, aș aminti că participanții la OIAA de la Suceava au fost surprinși de faptul că toate problemele propuse au avut un singur autor! Cadrele didactice de la Suceava, cunoscându-mă, au remarcat: « Numai dumneavoastră puteați să faceți așa ceva! » M-am bucurat pentru că au apreciat cu toții originalitatea acestora, diversitatea tematicii abordate, precum și gradul ridicat al dificultății problemelor propuse. Îmi amintesc că, la un moment dat, participantul indian la olimpiadă s-a ridicat și mi-a spus că el crede că una dintre soluțiile mele, este greșită. L-am ascultat cu atenție. Am realizat atunci că, fiind vorba de o olimpiadă internațională, răspunsul pe care i-l voi da nu mai este răspunsul profesorului Mihail Sandu, ci este răspunsul României la problema ridicată de participantul străin la olimpiadă! Cu alte cuvinte, pentru cei prezenți **atunci nu mai eram profesorul Mihail Sandu!... Eram România!** Fiind ajutat de un

translator, pentru a avea certitudinea că sunt bine înțeles, le-am demonstrat tuturor, cu argumente științifice, că soluția dată de mine problemei respective, era una corectă!

Referindu-se la aceste probleme, considerate deosebite față de problemele propuse la edițiile anterioare, Președintele OIAA, prof. Chatief Kunjaya, remarcă faptul că problemele de la OIAA din România vor impune un nou tip de probleme teoretice la edițiile viitoare ale OIAA. Volumele cu aceste probleme la care m-am referit, au fost publicate sub egida Olimpiadei Internaționale de Astronomie și Astrofizică, cu expertiza de specialitate a prof. Chatief Kunjaya, președinte al Olimpiadei Internaționale de Astronomie și Astrofizică (OIAA) și a prof. Gregorz Stachowski, secretar general al OIAA. Primul volum conține, în peste 400 de pagini, variante de rezolvări, soluții, comentarii, detalii și extinderi ale subiectelor din anii 2007-2012, iar volumul al doilea cuprinde edițiile din anii 2013 și 2014 ale OIAA. Lucrarea, editată de Societatea Științifică Cygnus – centru UNESCO are, în total, peste 900 de pagini și se adresează cu precădere, profesorilor, studenților și elevilor care doresc să-și desăvârșască cunoștințele în domeniile aplicative ale Astronomiei și Astrofizicii.”

Ce altceva aș mai putea adăuga, în continuare? Multe! Foarte multe chestiuni privitoare la munca și realizările domnului prof. univ. dr. Mihail Sandu, într-o viață dedicată științei și învățământului românesc. Sper să vină ziua aceea în care să pot așterne pe hârtie, în ordine cronologică, măcar o parte dintre realizările sale, chiar dacă dumnealui nu își dorește să fac asta! Sau măcar, să fiu printre primii care să le aducă celorlalți vestea că, de sub tipar, a apărut cartea cu numărul 100, sub semnătura domnului profesor Mihail Sandu! O realizare de care nu mă îndoiesc acum și pentru realizarea căreia îi doresc domnului profesor să depășească suta! Suta de ani, pentru că numărul lucrărilor dumnealui la care se vor referi generațiile următoare, va fi cu siguranță mai mare!

TABĂRA NAȚIONALĂ DE CREAȚIE - CARAVANA CULTURII - EDIȚIA A II-A, DRĂGĂȘANI / VÂLCEA, 2025

Ion NĂLBITORU

În perioada 9-12 iulie 2025 a avut loc la Hotel Dalex din Drăgășani, județul Vâlcea „Tabăra Națională de Creație – Caravana Culturii”, ediția a II-a. Organizator Asociația Rusidava Culturală (Președinte Marian Bărbășcu) în parteneriat cu Liga Scriitorilor Români, Filiala „Gib Mihăescu”, Vâlcea (Președinte Ion Nălbitoru), Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, Filiala „Pan M. Vizirescu”, Olt (reprezentată prin Vicepreședintele George Tulea) și Editura KITKOM (Director Rodica Felicia Matei).

Au fost prezenți scriitori, jurnaliști și artiști plastici din județele: Vâlcea, Argeș, Olt, Dolj și Mehedinți!

Miercuri, 9 iulie, a avut loc deschiderea acestei tabere literare, cu prezentarea, de către organizatorul și moderatorul Marian Bărbășcu, a tuturor membrilor prezenți. Apoi fiecare scriitor și jurnalist și-a prezentat pe scurt activitatea literară. În ziua următoare, joi, 10 iulie, până la prânz, scriitorii au lecturat, pe rând, din creațiile lor: poezie, epigramă, proză scurtă etc., încheindu-se cu momente de „replică la replică”. În partea a doua a zilei, spre seară, Caravana Culturii s-a deplasat în localitatea Ștefănești, la biserica din satul Dobrușa, unde o contribuție esențială a avut-o preotul Teodor Bălășel, fiind ctitorul acesteia, împreună cu soția sa Marina. Teodor Bălășel acum se odihnește în cimitirul de la biserica veche. Aici am fost întâmpinați cu căldură de preotul paroh Cucă Laurențiu.

În momentul intrării în biserică fiecare dintre noi a fost învăluit de o căldură și o energie pozitivă rar întâlnită. Acest locaș de cult a retrezit în noi spiritualitatea creștin – ortodoxă, specifică românilor păstrători de obiceiuri și tradiții strămoșești, de ritualurile acestui popor. În biserică au ținut cuvântări preotul Cucă Laurențiu și profesorul Ilie Bucă. Apoi preotul ne-a cântat Legenda Brâncovenilor, într-o liniște deplină, purtându-ne cu emoție în istoria acelor vremuri când marele domnitor și-a pierdut viața, împreună

cu cei patru fii ai săi, pentru țară și păstrarea credinței strămoșești, creștinismul ortodox. A urmat un cântec bisericesc interpretat de colonelul în rezervă, domnul Bebe Pandle Jianu. După ce ne-a miruit și am primit binecuvântarea din partea părintelui, am făcut, în fața bisericii, o fotografie de grup.

Ne-am despărțit cu sufletele liniștite și încărcate cu energii pozitive și am pornit spre cea mai mare mănăstire din județul Vâlcea, Mănăstirea Sfintei Treimi, unde se află trei călugări veniți de la Muntele Athos, unul dintre ei, Ieromonahul Mina Costache, este starețul. Am urcat cu mașinile, pe serpentine, până pe platoul aflat pe deal. Parcă am pășit într-o împărăție! O biserică înconjurată de anexele firești, totul impozant!

În interior biserica mănăstirii este foarte spațioasă, cu câteva tablouri mari înfățișând pe Maica Domnului. Nu era încă pictată, doar altarul. Starețul ne-a primit cu căldură și binecuvântare, ne-a ținut o scurtă alocuțiune și apoi ne-a invitat să stăm la Vecernie. După slujbă am fost miruiți și binecuvântați, iar domnul colonel Bebe Pandle Jianu a interpretat și aici un cântec bisericesc, de slavă. În final am ieșit cu toții în curtea mănăstirii unde am făcut fotografii de grup cu starețul. Ne-am despărțit și aici cuprinși de o căldură sufletească.

În ziua următoare, vineri 11 iulie, ne-am deplasat la Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare Viti-Vinicola Drăgășani! Domnul Sergiu Ștefan Gorjan, inginer doctor în cercetare, ne-a primit cu brațele deschise. În timp ce se degusta din faimosul vin de Drăgășani, au fost recitate poezii despre struguri, vin și... Drăgășani, iar profesorul universitar Marian Teodor Popescu a interpretat un minunat cântec despre „orașul dintre vii”. În continuare domnul inginer Gorjan ne-a prezentat istoria acestei stațiuni, cu soiurile de vin și struguri, cu medaliile internaționale câștigate. N u

ne-am despărțit până nu am pătruns la subsol, în crama stațiunii, unde se aflau, pe rafturi, sticle îmbuteliate cu vin chiar și din 1960 !!! A urmat fotografia de grup din fața stațiunii.

Seara a fost un moment acordat în memoria scriitoarei și jurnalistei Goronica, trecută la cele veșnice de curând. A urmat un spectacol festiv cu muzică, din partea rapsozilor de la Olt, și dans, expoziție de carte (Gricore Călin, Liliana Ghiță Boian, Leliana Mihaela Rădulescu, Ion Nicolaescu, Ion Nălbitoru etc) și artă plastică, Nely Vieru și Georgeta Giurea. Au fost înmânate diplome de excelență, de merit și promotor cultural celor participanți la această tabără literară, de către Asociația Rusidava Culturală Drăgășani, LSR Filiala Gib Mihăescu, Vâlcea, UZPR Filiala „Pan M. Vizirescu”, Olt și Editura KIKOM. Nu a lipsit nici tortul, având și un sărbătorit, profesorul Ilie Bucă, cu ocazia aniversării a șapte decenii!!! S-a cântat „La Mulți Ani”, s-au închinat pahare cu vin de calitate adus de sărbătorit!

A doua zi dimineața, sâmbătă 12 iulie, la micul dejun nu ne mai venea să ne despărțim!!! Dimineața culturală s-a prelungit cu concluzii, socializări, legarea de noi prietenii culturale! Iată un moment deosebit prin care oamenii de cultură, indiferent de opțiunea politică, au făcut front comun pentru ca limba noastră română și scrisul românesc să dăinuie peste veacuri și să nu fie diluat în globalismul care distruge obiceiuri, tradiții, etnografie, folclorul națiunilor. Specificitatea fiecărei națiuni în cultură face ca această diversitate să țină ființa umană cât mai aproape de spiritualitatea fiecărui popor, de identitatea sa! Aceste activități culturale au rolul, în primul rând, de a menține aprinsă valoarea literaturii române, purificarea ei de englezisme, și unitatea românilor sub același stindard!

FEMEIA FĂRĂ ORIGINI – O CĂLĂTORIE POETICĂ SPRE SINE

Sâmbătă 23/08 în sala mare a bibliotecii Antim Ivireanu din Râmnicu Vâlcea Isadora Rodica Lungan a lansat al cincilea volum. Manifestarea a fost moderată de Dr. Emilian Francu. Întâlnirea culturală a fost organizată cu sprijinul Consiliului Județean Vâlcea, Biblioteca Județeană Antim Ivireanu, Fundația Culturală Vâlcea 1, Forumul Cultural Vâlcea. Autoarea a primit din partea comunității armene din România Gramată Arhiepiscopală semnată de Eparhul Bisericii Armene din România, Hagopian Datev și Diplomă de apreciere a eforturilor pe care aceasta le face pentru activitatea literară și dezvoltarea prieteniei Romano-Armene.

În volumul Femeia Fără Originii, Isadora Rodica Lungan își continuă parcursul literar, oferind cititorului o incursiune lirică în universul unei femei aflate în căutarea propriei identități. În intervenția sa scriitorul Petre Cichirdan a subliniat sinceritatea textului ca o formă de mărturisire a lirismului autoarei. Toate povestirile scurte ale prozatoarei sunt poezii în proza, texte fără rimă. Analiza acestuia a scos în evidență existența unui grup compact de autori locali de certă valoare în cadrul căruia Isadora reprezintă o voce matură distinctă. Grupul vâlcean este alcătuit de autori de vârstă apropiate pe care îi leagă preocuparea atentă față de literatură și valorile ei. Evantaiul de teme și motive din carte au făcut obiectul disertației prof. Nelu Barbu. Conferențiarul Ioan St. Lazăr a apreciat în mod deosebit măiestria scriitoarei. Lansarea a fost susținută muzical de cantautorul Dan State care a impresionat publicul cu o suită impresionantă de melodii compuse pe versurile sale. Despre carte și travaliul creației autoarei mai trebuie spus că titlul însuși sugerează o ruptură, o absență a rădăcinilor, dar și o libertate de a se reinventa dincolo de constrângerile impuse de istorie, familie sau societate.

Autoarea explorează cu finețe tema identității feminine, nu ca o

construcție fixă, ci ca un proces fluid, marcat de introspecție, suferință și revelație. Femeia fără origini nu este o victimă a uitării, ci o ființă care refuză să fie definită de trecutul impus. Ea își caută sensul în prezent, în gesturi mărunte, în natură, în poezie. Această căutare devine un act de rezistență, o formă de eliberare. „Nu am nume, dar port în mine toate numele pe care le-am pierdut.” Această frază emblematică din volum sintetizează tensiunea dintre pierdere și regăsire, dintre absență și plenitudine.

Scriitura Isadorei este confesivă, cu accente de jurnal intim și poezie în proză. Limbajul este delicat, dar pătrunzător, cu imagini poetice care evocă fragilitatea și forța interioară a personajului central. Natura joacă un rol esențial – pădurea, vântul, ploaia – toate devin oglinzi ale stărilor sufletești.

Autoarea nu se teme de vulnerabilitate. Dimpotrivă, o transformă în forță creatoare. Femeia fără origini este o voce care se ridică din tăcere, din ruinele unei copilării marcate de absență, din dorul de mamă, de limbă, de acasă.

Volumul este și o meditație asupra feminității ca experiență complexă: maternitate, dorință, durere, vindecare. Femeia fără origini nu este o figură abstractă, ci o prezență vie, contradictorie, care își asumă fragilitatea și o transformă în poezie. Isadora Rodica Lungan reușește să creeze un portret universal al femeii care se caută pe sine, dincolo de

etichete, dincolo de biografie. Este o carte despre curajul de a fi, chiar și atunci când nu știi de unde vii.

Femeia Fără Originii este mai mult decât un volum de literatură confesivă – este o declarație de identitate, o invitație la introspecție și la reconstrucție personală. Prin vocea sa sinceră și poetică, Isadora Rodica Lungan ne amintește că originea nu este un punct fix, ci o poveste pe care o scriem în fiecare zi.

C. O. DINICĂ

DISCURS DESPRE CULTURĂ (XII)

CULTURA COMUNITĂȚII ȘI INSTITUȚIILE RESPONSABILE DE STIMULAREA CREATIVITĂȚII: VÂLCEA – „COLONIE” LITERARĂ A ALTOR CENTRE DE PUTERE CULTURALĂ

Gheorghe DEACONU

„Episodul” de față nu poate fi înțeles decât în continuarea logică a celui anterior, în care am abordat problematica moștenirii culturale, pentru că, în viziunea mea managerială, corelația **patrimoniu – creativitate** constituie axa strategiei de dezvoltare culturală a comunității. Pornesc, în noul meu demers de la o constatare de istorie culturală: înainte de 1989, singurele instituții publice de cultură, la nivel județean și municipal, care se ocupau de creativitatea artistică erau mai vechea Casă Municipală de Cultură (al cărei nucleu, Căminul Cultural, data din primii ani postbelici) și cele două noi instituții înființate după reforma din 1968: Casa Județeană a Creației Populare și Școala Populară de Artă. Casa de Cultură își exercita atribuțiile în domeniu prin activitatea unei rețele proprii de cercuri artistice, între care Cenaclul literar „Anton Pann” (fost „I. L. Caragiale”), înființat în 1957, avea să joace un rol semnificativ în viața și creația literară vâlceană a Râmnicului până la mijlocul anilor ’80. Să adăugăm că un cenaclu similar („Gib Mihăescu”) activa în cadrul Casei de Cultură Drăgășani.

Cea dintâi instituție publică de cultură profilată, funcțional, pe fenomenul creativității artistice a fost Casa Județeană a Creației Populare (1968). Deși titulatura ei (reformulată ulterior: Centrul Județean de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă) trimitea, prioritar, către creația populară și către „cultura de masă”, regulamentul de organizare și funcționare îi acorda prerogative pentru întreaga activitate creatoare în domeniul artei (literatură, dramaturgie, muzică, artă plastică, artă fotografică, film). Instituția și-a îndeplinit – mai mult decât i-au permis austeritatea materială (cu regim de autofinanțare integrală în anii ’80) și opresiunea ideologică, fiind cea mai solicitată (citiți: exploatată!) unitate din rețeaua Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă – atribuțiile și responsabilitățile statutare, grație unei tinere, dar harnice și ambițioase echipe manageriale. Activitatea ei de îndrumare (înțeleasă mai mult ca animare), stimulare și promovare a „creației originale” (în accepția de artă cultă, spre a o delimita de creația populară) a fost tot atât de amplă și intensă ca și aceea de cercetare, îndrumare (cu același înțeles) și valorificare a artei populare, deși criticii instituției au acreditat (încă din acei ani), tendențios, imaginea unei activități eminamente folclorice.

Sumarul „inventar” al structurilor, programelor și producțiilor, bine cunoscute în istoriografia culturală, este merit nu atât să demoleze această prejudecată într-o apărare a instituției, cât să argumenteze că Vâlcea a beneficiat, și înainte de 1989, de o strategie a dezvoltării creativității, ca expresie a unui patrimoniu, a unui potențial și a unui program de construcție culturală, emanând din vocația identitară și puterea creatoare a spațiului cultural vâlcean. O activitate cu atât mai valoroasă cu cât județul Vâlcea a fost lipsit, în perioada predecembristă, de instituții profesionale de artă cultă și de filiale ale uniunilor de creație, situație pe care eu o consider, acum, la ceasul retrospectiv, cea mai mare nedreptate făcută Vâlcii culturale de regimul comunist. Iată, selectiv, cum s-a materializat această strategie în domeniul creației literar-artistice: structuri de viață culturală – Salonul Creatorilor Vâlceni, un cenaclu complex, sincretic, din care au făcut parte mai toți creatorii vâlceni de artă (scriitori, artiști plastici, muzicieni, artiști fotografi, cunești), afirmați în anii ’60-’70 ai secolului trecut și consacrați ca personalități artistice în deceniile următoare; Cercul de creație muzicală, o premieră în istoria culturală a Vâlcii, avându-l ca mentor pe compozitorul Dan Buciu; Cercul literar „Casa de sub pădure”, inițiat și prezidat de scriitorul Dragoș Vrânceanu și ai cărui membri fondatori au confirmat valoric, cei mai mulți devenind membri ai Uniunii Scriitorilor: George Anca, Lucian Avramescu, Ioan St. Lazăr, Traian D. Lungu, Cornel Moraru, Doru Moțoc, Ion Predescu, Dragoș Serafim, Felix Sima, George Țărnea, George Voica; Asociația Artiștilor Plastici Amatori (președinte: Constantin Aurel Zorlescu) și Cenaclul Vâlcea al UAP (președinte: Sergiu Săliște), constituite concomitent, în același cadru organizatoric, la începutul anilor ’80, sub egida și în prezența Uniunii Artiștilor Plastici, Cenaclul fiind nucleul viitoarei Filiale a UAP; Asociația Fotografilor și Cineaștilor Amatori din Vâlcea (coagulată în jurul unor foto- și cinecluburi de tradiție); Societatea „Prietenii Muzicii și ai Teatrului”; transformarea Cenaclului literar „Anton Pann” în Societatea Literară omonimă, avându-l drept lider pe scriitorul Doru

Moțoc, și organizarea primei întâlniri a scriitorilor vâlceni, sub auspiciile și în prezența conducerii Uniunii Scriitorilor din România, în perspectiva transformării societății noastre în asociație, filială a Uniunii; programe de stimulare a creației literare și, în general, de promovare a artei culte: Concursul și Festivalul de Creație Originală „Vâlcea artistică”; Concursul și Festivalul de Poezie Patriotică „Nicolae Bălcescu”; Săptămâna Teatrului și a Muzicii Culte, dezvoltată în Decada Artei Culte; Festivalul Muzical „Tinere Talente”; producții: antologii literare „Cumpăna”, „Trepte”, „Casadesubpădure”, „Vorbi și convorbiri”; „Propatria” / „Odă patriei” – caietele Concursului „N. Bălcescu”; „Înainte de revărsatul zorilor” – premiера absolută de teatru și placheta de debut a dramaturgului Doru Moțoc. La procesul de stimulare a tinerilor creatori (Cenaclul „Anotimpuri”) a contribuit și Școala Populară de Artă cu clasele de plastică și cine-foto.

După 1989, în contextul înființării primelor filiale ale uniunilor de creație și a primelor instituții profesionale de artă, fosta Casă a Creației Populare (purta acum titulatura: Centrul Județean de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare), acaparată de problematica reconstrucției culturale în teritoriu, a cedat rolul de „vioara întâi” a strategiei de stimulare și promovare a creației literar-artistice. A rămas, totuși, activă și pe acest front cultural, constituind și punând în funcțiune alte structuri de viață și creație artistică pentru tineri (Societatea Tinerilor Creatori și Artiști), reactivând programe cunoscute („Vâlcea artistică” și „Nicolae Bălcescu”), inițiind Concursul Național de Poezie „Dragoș Vrânceanu” și alte concursuri literare, publicând, prin Editura Patrimoniu sau în parteneriat cu alte edituri, antologii literare („Vâlcea artistică”, „Dragoș Vrânceanu”, „Goana după fluturi”, „George Țărnea”), dezvoltând o intensă mișcare în domeniul artei plastice, inclusiv în rândul creatorilor monahi, în continuarea tradiției școlilor mănăstirești din Vâlcea („Monahism și Artă”).

Pentru arta plastică, protagonistul ofensivei de stimulare și promovare a creativității a devenit, în ultimele decenii, Filiala Vâlcea a UAP, manageriată exemplar și eficient de pictorul Gheorghe Dican. Exemplar, adică și ca excelență, dar având și valoare de exemplu pentru confrății literari. Numai că scriitorii n-au vrut să „înețe” din experiența pragmatică, performantă a artiștilor plastici. Ne-am fi așteptat ca noua Societate Culturală „Anton Pann” să-și asume, pe urmele predecesoarei sale omonime din anii ’80, îndeplinirea „istoricului” obiectiv: înființarea unei asociații a scriitorilor vâlceni, adică a unei filiale locale a Uniunii Scriitorilor din România, cu o revistă literară proprie, girată de forul central, și cu o editură de prestigiu. Drept este că și conducerile succesive ale Uniunii au ignorat patrimoniul și potențialul creativ al Vâlcii. De altfel, Vâlcea literară este tot mai puțin prezentă în istoria și pe harta literaturii române. În aceste condiții, scriitorii locali au fost nevoiți să migreze către alte filiale. Rezultatul se cunoaște: Râmnicul, metropola „veacului de aur” în cultura premodernă din Țara Românească, a devenit o „colonie” literară a altor centre de putere culturală din zonă.

Cum salvăm Vâlcea literară din acest statut provincial? Cum atingem, din nou, climatul spiritual din anii ’70, când, efervescența creatoare coagulată în jurul maestrului Dragoș Vrânceanu, acompaniat de mari scriitori ai literaturii române, ne încuraja să nu avem niciun complex provincial în materie de viață și creație literară? Iată principala provocare managerială a culturii vâlcene actuale. Ce instituție publică de cultură își poate asuma această misiune? Greu de răspuns, în condițiile în care Direcția Județeană de Cultură, serviciul deconcentrat al Ministerului Culturii, reprofilată, de două decenii, pe problematica patrimoniului cultural național, s-a dezinteresat total de problematica vieții culturale în teritoriu și în condițiile în care Consiliul Județean n-a considerat necesară, în tot acest răstimp, înființarea unei structuri proprii de coordonare profesională și responsabilă a activității culturale, care să îmbrățișeze, deopotrivă, patrimoniul și creativitatea. La rândul ei, Municipalityatea, care a renunțat, de 35 de ani la o instituție culturală proprie, crede că poate asigura viața culturală a comunității numai cu instituțiile producătoare de concerte și spectacole, transformându-i pe râmniceni exclusiv în spectatori, simpli consumatori de cultură. Voi aborda, aplicat, această problemă în episodul viitor. Deocamdată, însă, să vedem cum ieșim din impasul provincial al creativității.

De fapt, ce instituție culturală locală, la nivel județean sau municipal, poate gestiona, la standarde profesionale,

fenomenul creativității artistice? Experiența managerială acumulată în acest domeniu mă îndreptățește să răspund ferm, oricât ar părea de paradoxal: **niciuna singură, numai împreună!** Cele două teatre profesionale, „Anton Pann” și „Ariel”, au abandonat propriile lor preocupări de la începutul anilor 2000, de promovare a creației originale, producând o memorabilă premieră absolută, cu piesa „Hoțul de mărgăritare” de Valeriu Anania, prezentată și pe scena Naționalului craiovean, și derulând câteva stagiuni și turnee, în țară și peste hotare, cu textele de teatru experimental, imaginativ, propuse de Doru Moțoc. Se continuau, de fapt, tradițiile Teatrului Popular din Râmnicu-Vâlcea, trupă de amatori, dar de clasă profesională, cu palmares național (de sub „mantaua” căruia a luat ființă cele două teatre profesionale), din anii ’70, avându-l drept protagonist pe același autor, la debutul său dramaturgic. Mă așteptam ca editarea operei dramatice a ctitorului teatrului vâlcean, Constantin Popian, să fie urmată de efortul teatrelor noastre (că altele, din țară, au ignorat cu desăvârșire oferta!) de a juca măcar una din piesele marelui lor înaintaș. Opinia mea este că managerii și secretarii literari ai celor două instituții n-au habar de istoria teatrului vâlcean! Nici Filarmonica „Ion Dumitrescu”, în pofida vizibilului reviriment managerial din ultimii ani, nu este interesată consecvent de creația muzicală autohtonă. O singură lucrare originală, achiziționată, în anii ’80, de Centrul Județean al Creației Populare, a intrat în repertoriul permanent al Corului de cameră „Euphonia” („Oastea de stejar” de Dan Buciu, pe versuri de Dragoș Vrânceanu) și o singură dată, cu ani în urmă, s-a apelat, pentru un concert coral, la lucrări semnate de compozitorii locali, din aceeași sursă. În fine, recent, am ascultat, într-un „concert estival”, în parcul Râmnicului, în interpretarea Orchestrei simfonice, poziția lui Mircea Cristescu, „Jocuri vâlcene I și II” (din același portofoliu), pe care maestrul a prezentat-o, în primă audiență absolută, dirijând Orchestra „Concertino”. Dar, să continuăm examinarea aportului instituțiilor publice la creativitate. Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu”? Nu, muzeul nostru este mult prea ocupat cu patrimoniul cultural, așa cum am apreciat în episodul anterior, interesat să reconstituie siturile arheologice „Buridava dacică” și „Buridava romană”... Ar putea, totuși, prin Muzeul de Artă („Casa Simian”), în interesul îmbogățirii patrimoniului autohton, să se implice în stimularea creației plastice contemporane, continuând experiența unor programe de profil, derulate la cumpăna anilor ’90-2000, precum „Tradiție și postmodernitate”, proiect derulat de Fundația HAR, și dezvoltând rodnicul parteneriat cu Filiala UAP. Evident, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, cu o „istorie” memorabilă în materie (cu inițiative datând din perioada mandatului managerial al lui Ioan St. Lazăr), beneficiind de generoase spații funcționale și având și tipografie proprie, are mari datorii față de mișcarea literară locală, dincolo de găzduirea numeroaselor lansări de carte, unele „evenimente editoriale” făcând, de fapt, concesii maculaturii literare. Avansează ideea (utopie?!) că Biblioteca ar putea fi „patronul” optim al dezirabilului Cenaclu literar al Râmnicului și editorul unei adevărate reviste literare, descurajând improvizările publicistice care apar sub egida instituției. La rândul ei, Școala Populară de Arte și Meserii, având clase profilate pe arta plastică, ar putea face mai mult pentru creativitatea artistică locală, pentru formarea și afirmarea tinerilor talente. Nu cunosc dacă admirabilul cenaclu îndrumat de regretata profesoară Maria Crișan Gaghel mai este activ, viabil, productiv. În fine, fosta Casă a Creației Populare botezată, în epocă, peiorativ, „Casa de Creație” de răuvoitori (întrebând, tendențios, „ce mai creează, dom’le,ăștia de la Creație?!”) rămâne și astăzi, la peste 55 de ani de existență, instituția cea mai activă, harnică și responsabilă în domeniul creativității: structurile, programele și producțiile sale de profil constituie un capitol de istorie culturală. Deși obiectul (și obiectivul!) ei de activitate, consfințit de noua titulatură (Centrul de Conservare și Promovare a Culturii Tradiționale), este, oarecum, altul, instituția funcționează, mai departe, ca un **atelier de creativitate culturală**, rămânând credincioasă, cu inerente limite și lacune, misiunii asumate încă din anii ’60-’70, aceea de a „grădini” întreaga lume a creației artistice, fără discriminări și ierarhii artificiale – între oral și scris, între popular și cărturăresc, între amatori și profesioniști, între tradiție și modernitate, singurul criteriu de evaluare fiind cel axiologic – **valoarea**. „Handicapul” ei funcțional constă în faptul că nu este susținută și sprijinită atât cât ar necesita o instituție dedicată, prin excelență, comunității.

„LEGĂMÂNT CU ICOANA MEA CĂLĂTOARE” O CARTE UNICĂ, AUTENTICĂ

Moto: „Sensul vieții este să îi dai sens” – Mircea Eliade

Gheorghe PANTELIMON

În ultima zi a lunii iulie 2025, în Salonul oficial al elegantului Hotel „Cristal” din municipiul Râmnicu Vâlcea s-a desfășurat un eveniment editorial inedit: distinsul profesor Nicolae Ciurea-Genuneni ne-a dăruit o carte excepțională, originală, scrisă cu talent, afecțiune și sensibilitate – „Legământ cu icoana mea călătoare”, care a văzut lumina tiparului la Editura PRINTIS din Iași. Creația evocă o iubire adevărată pe care autorul a trăit-o timp de 62 de ani alături de regretata sa soție, „Cocuța cea bună și liniștită”, care a plecat la Domnul pe 16 februarie 2024, dar sufletele lor pereche nu se vor despărți niciodată, deoarece cuvântul și divinitatea i-au logodit pe cei doi tineri, Nicolae și Niculina pentru eternitate.

Această operă unică a fost lansată sub egida Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură Vâlcea, o organizație neguvernamentală etalon, cu un potențial intelectual redutabil, în care a activat și Nicu Ciurea – un veteran al cuvântului scris, în prezent colaborator la revista „Seniorii”, o publicație prestigioasă, înființată în urmă cu 16 ani.

La acest eveniment literar remarcabil a asistat un auditoriu select, alcătuit din scriitori, jurnaliști – membri ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, profesori, ingineri, medici, oameni de cultură, membri ai venerabilei familii Ciurea și prieteni statornici ai acesteia. Autorul a oferit câte o carte tuturor invitaților. Moderatorul manifestării a fost domnul prof. dr. Gheorghe Deaconu, un erudit, care a condus cu destoinicie, mulți ani destinele culturii vâlcene. Alocuțiunea de deschidere a acestei activități de suflet, cu multiple valențe de ordin afectiv a fost rostită de prof. Gheorghe Pantelimon, președintele executiv al Asociației Seniorilor, care a vorbit în termeni elogioși despre autorul operei, despre familia onorabilă a acestuia și despre creația literară autentică lansată în acest cadru rafinat. Profesorul Nicolae Ciurea-Genuneni, născut pe 21 august 1941, este cunoscut și apreciat ca o personalitate multivalentă: scriitor, filolog, folclorist, etnolog, publicist cu vastă experiență, membru al UZPR, un bun psiholog, cunosător al sufletului uman și un om de mare caracter. Timp de 40 de ani a desfășurat o intensă activitate de cercetare etnologică și de ziarist. A activat în diferite asociații și fundații, a scris mai multe culegeri de folclor apreciate pe plan național și este inițiatorul și coordonatorul volumului omagial „Un portret în filigran de suflet” – 2011, o carte valoroasă despre un profesor eminent – Traian Cantemir. În lucrarea „Legământ cu icoana mea călătoare”, prietenul Nicu Ciurea își deschide cu sinceritate sufletul său nobil către cititori. Cartea este romanul dragostei celor doi tineri Nicu și Cocuța, un best-seller al iubirii. Din ea emană frumusețea vieții și bucuria de a trăi.

În cele 459 de pagini sunt publicate multe scrisori, numărul total al acestora fiind demn de Cartea Recordurilor, pe care Nicușor și Cocuța și le-au trimis, mai ales în cei trei ani și jumătate de amicitie inocentă- trăită cu intensitate, după ce s-au cunoscut în decembrie 1958, când erau elevi la liceu, până la unirea destinelor lor prin cununie, pe 26 iulie 1962 – când Nicu avea 21 de ani și Cocuța 19, dar și pe parcursul vieții tumultuoase petrecută împreună. Familia de intelectuali Ciurea este cunoscută și apreciată ca respectabilă, model, nu numai pentru comunitatea vâlceană. Ea s-a bazat pe o mare iubire, cum numai în filme se poate vedea, pură, profundă și sfântă, pe încredere, respect reciproc, spirit de înțelegere și credință în Dumnezeu. Nicușor și Cocuța s-au divinizat și au trăit zile și momente fericite, bucurii și împliniri notabile, atât în viața de familie cât și în plan profesional – având cariere didactice de succes. Au surmontat cu tenacitate și înțelepciune greutățile inerente ale vieții. Cocuța a fost lumina și icoana sfântă a vieții și fericirii lui Nicușor, iar florile iubirii lor au fost cei doi fii, Cătălin și Petruț, de profesie medici.

Despre carte au vorbit intelectuali veritabili, persoane avizate, prieteni ai familiei Ciurea, care au adus multe informații noi, impresionante. Lucrarea tratează rolul determinant al iubirii în familie și pentru familie, un sentiment nobil care înfrumusețează viața oricărui cuplu. Ea se constituie într-un elogiu adus familiei tradiționale românești, tot mai încercată în ultimul timp. Totodată este o carte de învățătură, un îndreptar prețios pentru tinerii care vor să-și întemeieze o familie trainică. Fiecare ne regăsim în anumite ipostaze descrise în carte, de aceea nu poți să o citești fără să lăcrimezi.

Domnul profesor dr. Gheorghe Deaconu îl definește pe confratele Ciurea „căutătorul de comori”, pedagog de limbă și tradiție românească, care a scris o carte autentică a cărei unicitate constă în expresivitatea și stilistica ei; în ea este redat drumul vieții familiei Ciurea. Cu talent, autorul a convertit povestea lor de dragoste într-o lucrare literară, iar marea literatură stă în expresivitate. Este o carte exemplară, de largă semnificație și generozitate umană, de autoetnologie dar și despre noi. Demersul autorului este unul ziditor și modelator, fiindcă iubirea este generatoare de viață.

Doamna profesoară Ligia Doina Pârșcoveanu a făcut o excelentă psihanaliză și a apreciat că este o carte labirintică, uriașă, care are în ea ceva sacru. Autorul a transpus sentimentele trăite într-o rugăciune. Grosul cărții îl reprezintă scrisorile care nu sunt mieroase și dau o forță deosebită, fiindcă în ele se află secretul vieții lor. Metaforic vorbind, cartea este o statuie grecească, esența comunicării frumosului și vieții. Este o operă unică, un roman memorialistic, epistolar, de dragoste, al „nedespărțirii”, al dorului și iubirii, dar și o frescă socială a perioadei pe care au străbătut-o. Este o carte a unei mari sensibilități, a îngăduinței, a răbdării, încrederii, a conștiinței iubirii, iar conștiința cu care a fost scrisă este glasul lui Dumnezeu, ce pare a i-o fi dictat.

Filologul poliglot și publicist, profesorul de limba engleză Radu Alexandrescu a opinat că în carte se întâlnesc viața, moartea și iubirea. Iubirea transcende moartea, iar moartea nu împiedică iubirea. Creația literară a amicului Nicu Ciurea merită să fie tradusă în mai multe limbi de circulație internațională, fiindcă iubirea este un sentiment frumos, inegalabil, universal.

Prin conținutul său este o carte unică, iar autorul are un stil seducător, a apreciat și domnul inginer Grigori-Xenofont Arnăutu. În 1958, Florin, un băiețel de 14 ani, care era fratele Cocuței, l-a ajutat pe Nicu să-și găsească gazdă, la mătușa acestuia, doamna Tanța și ulterior i-a devenit cumnat. Dumnezeu i-a revelat lui Nicușor marea iubire, a fost mâna divinității, iar acest moment i-a marcat tot cursul vieții. Scrisorile lor de dragoste, pe care le-au păstrat ca pe un talisman, relevă o iubire veritabilă. Din cuprins reiese că marea iubire protejează viața monogamă și o împlinește, iar de aici rezultă forța educativă a cărții.

Doamna profesoară Doina Manoli fostă colegă de bancă, în liceu, timp de patru ani cu Cocuța și prietenă nedespărțită a acesteia, a vorbit cu admirație despre ea, o elevă de excepție, foarte inteligentă și care avea ca obiect de studiu prefe-rat matematica, dar îndrăgea și fizica, chimia și biologia, devenind profesoară de biologie. Despre carte a subliniat că este frumoasă, impresionantă, fiind vorba de o mare iubire care s-a manifestat cu aceeași intensitate de-a lungul întregii vieți a soților Ciurea.

Domnul prof. dr. Gheorghe Dumitrașcu a subliniat că opera prezentată impresionează prin mărturiile sincere ale autorului și constituie un cald omagiu adus familiei clasice românești, care era considerată fundamentul, celula de bază a societății.

(Continuare în pag. 10)

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

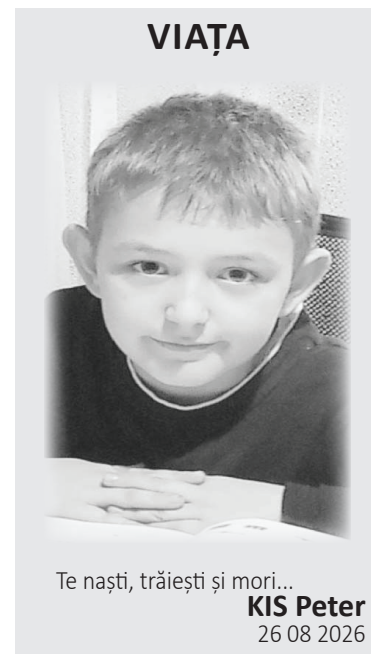
DE LUAT AMINTE

Leontina RUS

În notițele scrise de soțul meu cu o seară înainte și în care el își exprimă gândurile care îi vin în urma faptelor constatate în acea zi de pe cuprinsul României am citit câteva lucruri care mi-au dat de gândit...Ce se întâmplă în aceste clipe în lume, când pe lângă Inteligența artificială care este normal să fie dezbătută, deși complet incorect, în sensul că inteligența atificială a apărut odată cu primul calculator, în țara noastră, CIFA 1-1958-Calculatorul Institutului de Fizică Atomică și înseamnă algoritm de program (programare- soft), pare cu totul deplasat și anume o luptă finală între globalism și suveranism. „Această nație, chineză, care mînăncă tot ce mișcă, are viață, nu are frică de nimic, de nimeni, nu crede în Dumnezeu unic, ci doar în om și puterea din el. Numai în Dumnezeu din om. Restul e teatru și imaginație. Dar mai

întâi, ei, chinezii, îi vor cuceri pe oamenii cu Dumnezeu în ei (ca să se adeverească prorocirea de care vorbea bunică că Chitaiul va domina lumea în anul 2000, când va fi sfîrșitul lumii)! Și au început cu gloriile culturii ruse și occidentale, europene. Japonia a început, la fel, dar în 1950, alături de europeni copiindu-i pe americani (populația globului nu va ajunge pentru meseria de programator - a zis bătrînul japonez, atunci când a fost întrebat ce se va întâmpla cu omul, când totul va fi automatizat?). (...)

Greșala momentului, acum. America susține alianța cu România prin bazele militare USA și NATO. Dar, din păcate, guvernării și importante structuri politice „dansează” cu Franța, prea mult după 35 de ani. Nici măcar cu...Germania. Anglia nu există; există doar Prințul Charles...care nici el nu mai e ființă acum este rege!

Te naști, trăiești și mori...

KIS Peter
26 08 2026

DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE...

Mihai MUSTĂȚEA

S-a mai desprins o vară din calendar, ca o frunză din sarțar, iar toamna este resimțită ca un început de drum nou. În august vara își atinge prea plinul văpăii sale și începe să se stingă spre toamnă. Se coc fructele și legumele, sunt toate din belșug, de unde și numele de Gustar; alte nume: Măselar, Secerar (cu trimitere, una la gustat și alta la una din îndeletnicirile rurale). Sunt și destule sărbători; luna debutează cu Macaveiul ursului (nunta sau împerecherea ursului). Dar alta este simbolică.

6 august este o sărbătoare plină de semnificații în calendarul creștin: Probrejenie sau Obrejenie (nume popular), adică Schimbarea la față a Domnului și reprezintă în Calendarul popular pragul dintre vară și toamnă. Începând cu această zi, fructele, în special strugurii și prunele, sunt bune de gustat, deoarece devin pline de dulceață și savoare. Exista, în unele sate românești, obiceiul de a duce la biserică, în această zi, struguri și, după sfințire, după prima boabă gustată, se rostea zicala: „boabă nouă în gură veche”... Că vara-i dusă, ne convinge, cu versuri șăgalnice, o strofă din folclor: „Numa’ atâta-i vara, vară/ Până-i patu’ mândrii-afară/ Dacă mândra patu-șimută/Poțișăștii,vara-itrecută”. Mândrapatu-șimută... și, în această zi, este bine să te împaci cu cine ești certat!? Milostenia aduce și răspлата! Un text minunat dedică acestei sărbători Camelia Radulian: „6 August- Schimbarea la Față De, azi, omule, nu te vei mai culca afară și nici nu vei mai dormi pe pământ. Căci pe sub el se vor ascunde lighioane, iar frigul nopții va avea lung tăiș. De azi, iarba va îmbătrâni pe câmpuri și va bate prima pală de galben în frunze. De la mesteceni și fân va veni primul semn de toamnă. De azi, amintește-ți, omule, că ești trecător și vezi cum înaintea de a trece vremea ta, trece vremea tuturor lucrurilor pe care le atingi: poamele se coc, semințele se scutură, florile se ofilesc și se duc spre pământ. Dar tu nu-ți căzni azi sufletul cu amărăciune, nici nu-l certa, căci așa îți rămâne până va da din nou colțul ierbii. Ci ridică-ți ochii și însoțește-te azi cu oameni care înțeleg înaltul. Și schimbă-te. Și, dacă ai fost rău, fă-te bun. Și dacă ai făcut rău, fă bine. Și dacă ai urât, iartă. Și dacă ai greșit, îndreaptă. Înțelepțește-te, căci curând vine toamna.”

O veste, din altă zi, Valeriu Stancu, născut la Iași, pe 27 august 1950, scriitor, editor și traducător, este laureatul premiului Mallarmé 2025. Premiul Mallarmé este un premiu francez pentru poezie acordat anual de Academia Mallarmé. Premiul este dat unui poet de limbă franceză pentru o carte de poezie publicată în perioada 1 octombrie a anului precedent-1 octombrie a anului în curs. Anul acesta premiul a revenit poetului ieșean Valeriu Stancu. Este pentru prima dată când acest premiu, acordat anual, începând cu anul 1937, unui autor de expresie franceză, ajunge la un poet român. Cei 29 de jurați l-au declarat câștigător din primul tur, fapt extem de rar în istoria acestui premiu. Anunțul a fost făcut în dimineața de 30 iunie. Premiul va fi înmănat pe 8 noiembrie. Academia Mallarmé a fost fondată în 1937 și tot din acel an există și premiul care, de-a lungul vremii, a ajuns cea mai râvnită recunoaștere a valorii poetice universale. O tăcere explicabilă, Valeriu Stancu nu este nici Ana Blandiana și nici Mircea Cărtărescu!!! Iertare ! Am uitat că este ziua milosteniei. Doar Convorbiri literare scrie...

Vom face turul de vară al revistelor, le luăm pulsul, le citim cu ochi atenți, luăm la goană plictiseala, având grijă să nu probăjenesc pagina citită.

Primul popas la revista *Curtea de la Argeș*, din august. O grafică elegantă, ilustrată cu lucrări de Camilian Demetrescu. Editorialul academicianului Gheorghe Păun este retoric: „Care este numele acestor vremuri?» Și noi, cititorii, ne întrebăm! Citez: „Are cineva suficientă îndrăzneală- inspirație să dea un nume vremurilor pe care le parcurgem? Aici e, desigur, marea dificultate, că tocmai parcurgem aceste vremuri.» Să le numim... „Poate Evul Post, lăsând prefixul suspendat. Că tot se abuzează de el: postmodernism, post-post-modernism... : post-adevăr! Cred că aceasta este eticheta cea mai potrivită realității...» Un text care ne pune pe gânduri, construit cu migală, pornind de la..., dar este mai profitabilă citirea textului. Din Domnul Eminescu scris-a, sub genericul « Toate-s vechi și nouă toate », reproducem un fragment: „E sătulă țara de vorbe, de îmbogățirea peste noapte a gheșeftarilor prin răscumpărări și cumuli de corăbii pe uscat și canale între Cernavoda-Chiustenge, de imoralitatea erijată în titlu de merit pentru a guverna România; sătulă de îmbunătățiri rele, care nu au de scop decât perpetuarea la putere a unui partid de feneanți și de samsari ai intereselor publice.» (*Timpul*, 29 aprilie 1883). Nu, nu este scris astăzi, dar se pare că în viața politică a României nu s-a întâmplat vreo schimbare. Horia Bădescu ne

cheamă la „Asumarea conștiinței de sine», apoi ne dăruiește o „Rugă pentru limba română»: „În lumea asta de om și câine,/ în lumea asta de azi pe mâine/ în care totul stă să se amâne,/ ce apărare ne mai rămâne?// Ce apărare ne mai rămâne?/ Numai ființa limbii române». Semnează articole substanțiale Alexandru Mărchidan, Ioan St. Lazăr, Victor Ravini, Georgel Rusu, Sînziana Ravini, Dumitru Gabura, Sergiu Zaporojan, Valeriu Dulgheru, Ilie Manoli, Zinaida Stratan, Raia Rugăciune, Tudor Nedelcea, Mihai Maxim, Rodica Lăzărescu, Narcis Zărnescu, Vasile Baltac, Dan D.Farcaș, Mircea Radu Iacoban, Mihai Nadin, Mihai Sporiș, Eufrosina Otlăcan, Mihai Călugărițoiu, Mihaela Albu, Nicolae Melinescu, Paula Romanescu și Dan Angheliescu. Lectură plăcută!

„Secretul « schiței» dramatice» este editorialul lui Ion Vartic în nr.8 al revistei *Apostrof*. Autorul ne avertizează că numărul revistei din această lună este parțial tematic, deoarece Dosar-ule dedicat incipientei receptări critice a noii dramaturgii, cum (nu) se scrie o istorie a dramaturgiei contemporane, la care, în sumar, se adaugă cronici teatrale speciale și o tabletă despre actor și modul cum este el perceput de mentalitatea burgheză de azi. Vasile V.Filip semnează o evocare: „Ioan Slavici-între două lumi», la centenar.

Traian Ștef, în rubrica sa „Solilocviul lui Odiseu», din revista *Steaua* (nr.8), ne aduce în atenție un subiect de actualitate, răspădăcii și „ceața» împrăștiată de aceștia: „Vezi pe strada pietonală din Oradea grupuri de bătrânei îmbrăcați în costumele și pe cap cu pălăriile de vechi activiști, care propagă cu voce tare neadevăruri, alții în tramvaie, sau taximetristi care-ți spun că Bolojan a fost șofer de tir, ba a și furat unul din Germania, că a înlocuit statuile românești cu altele maghiare- i-am propus unuia să ne plimbăm, că plătesc eu cursa, dacă îmi arată un singur exemplu, n-a vrut, dar nici nu cred că l-am convins de minciună». Și autorul și răspădăcii au sărit din biografia lor ziua de 6 august.

Editorialul lui Ovidiu Pecican (*Steaua* nr.8): „Clasicii noștri altfel». Pe un ton echilibrat, ne comunică: „una dintre revelațiile anilor de după Revoluție (oare o fi fost?! n.m.) a fost aceea că marii scriitori, clasicii noștri, au ... revenit la viață și continuă să înzestreze literatura română cu noi și noi opere». Unul dintre cazurile cele mai spectaculoase rămâne cel al recuperării creației inedite a lui Lucian Blaga. Știați că în Ardeal, la Cluj, au fost procese de vrăjitorie în secolele XVI-XVII ? Articolul „Să-l faceți pe cel rău să piară dintre voi» conține traducerea în limba română a unui asemenea dosar judiciar din secolul al XVI-lea, cu deznodământ funest. Ionuț Costea în prezentarea „Istoria ca încercare între prudență și imprudență» constată: „Teréz Oborni a izbutit să asigure o perspectivă cuprinzătoare a istoriei politice și instituționale a Principatului Transilvania, a etapelor care au condus la formarea statului autonom și a evoluției sale de-a lungul celor două secole», în volumul „Grădina zânelor. Studii despre Principatul Transilvaniei». Din lectura clasicii: „Opera Hortensiei Papadat-Bengescu» încă așteaptă posteritatea pe care o merită, scrie Dan Gulea. La plecarea poetului în plină vară: Franz Hodjak (1944-2025), Daniel Moșoiu reproduce un fragment al dialogului cu cel dispărut: „Când am ajuns în Germania, eram un om și un scriitor format, prin filologia clujeană și prin Editura Dacia». Cităm din „bocet transilvan»: „este iulie,/ dar noi, orfanii, tremurăm de frig/ cine va înghesui acum, dacă sunt prea mari,/ picioarele noastre în sicriu?/ groparul a dispărut». Poetul „cu o bufniță pe umăr» este, pentru Mihai Cimpoi, Cassian Maria Spiridon. Este un poet-metafizician, mereu dispus să formuleze sentințe. Citiți revista și nu veți regreta!

Convorbiri literare se deschide cu eseu semnat de Cassian Maria Spiridon, intitulat: „Wokismul, calea de a ne pierde umanitatea», eseu provocat de apariția a două volume care au ca temă wokismul: „Religia Woke: cum a căzut pradă Occidentul unei mișcări iraționale», de Jean-François Braunstein și „Ficțiunea Woke. Cum ne schimbă ideologia filmele și seriialele», de Samuel Fitoussi. Sub titlul „Rugăciune către tine însuși», citim pagini din jurnalul lui Gheorghe Grigurcu. În „Recitiri și interpretări», Constantin Cubleşan ne propune o nouă lectură a poemului eminescian „La moartea lui Neamțu», iar Ioan Holban scrie despre prozatori români de azi- Patrel Berceanu, Gheorghe Jan Ișcu, Daniela Iacob și Ion Moisă. Constantin Coroiu semnează o evocare a lui Virgil Tănase, recent dispărut dintre noi, „scriitorul care știa de ce a venit pe lume». Cronica literară de Daniel Cristea-Enache analizează volumul postum de versuri „Lumini de lampă» al regretatului poet Liviu Georgescu. Un bun comentariu critic semnează Vasile Spiridon despre clasicul roman, „Enigma Otiliei». La secțiunea dedicată cărților de critică literară, Antonio Patraș este prezent cu textul „Glose lovinesciene». Poezii publică, între alții, Leo Butnaru, Dan Ionescu și Mihai Fircă, din al cărui poem intitulat chiar

„Nașterea poemului» reproducem versurile: „, reușeam cu greu să mă prind de marginea colii/ în timp ce scriam,/ femeia râdea și zicea:/ « Scrie-ți un vers cu ultimele cuvinte,/ facă-se poemul,/ precum nou-născutul care iese din pântecul tău,/ așază-l lângă masa ta de scris,/ privește-i chipul,/ pata de cerneală pe care o va face în joacă ești tu»». Reținem din sumar textele semnate de Mirela Roznoveanu („Angela Martin și Transilvania fabuloasă»), Gellu Dorian („Eminescu, așa cum l-am visat»- îl visează și în alte numere, n.m.) și Ovidiu Pecican („Cartea marilor închipuiri»). Din „Album-ul de familie cu strămoși uitați» al lui Mircea Platon cităm finalul „Miza acestor admirabile miniaturi istoriografice scrise cu vervă literară și discernământ istoriografic este mai largă punere în circulație a unor personaje esențiale trecute cu vederea, conștientizarea versantului conservator al României fără de care istoria noastră nu rămâne decât un munte vopsit pe o planșă de carton ieftin, decor de teatru de bălci». Nu-l uităm pe Valentin Talpalaru cu a sa „comPresa REVISTELOR». O revistă cu o cantitate neobișnuit de mare de texte publicate și un efort considerabil de muncă redacțională.

Contemporanul lunii august, prin în loc de editorial, semnat de Nicolae Breban, poate da loc unei gâlcevi în spațiul literar autohton, cu: „Falsa disidentă a Anei Blandiana». Citez: „N-a fost nici un fel de disidentă Blandiana, astea sunt mici legende apărute târziu.» Inedit este studiul lui Cristian Livescu: „Succesul ediției Maiorescu din 1883». „Un cărturar de prim rang al României antebelice» este, pentru Boris Marian, istoricul A.D.Xenopol: „cel mai iubit și alintat copil al Junimii» (Iacob Negruzzi). În apărarea demnității naționale, Ioan-Aurel Pop are argumente: „Cercetarea științifică și creația intelectuală din România.» Greutatea scrisului nu-i ușor de dus pe umeri. Probă: Magda Ursache cu prezentarea: „Paul Goma: Voi vorbi când nu voi fi întebat». Un eveniment sub pana Eugeniei Vodă este: „Turandot, Andrei Șerban și Atena.» Constantin Coroiu îl confruntă pe „D.R.Popescu față cu înaintașii săi: Cehov, Caragiale, Rebreanu», la împlinirea vârstei de 90 de ani. Revista se află în preajma aniversării de 145 de ani. Primește și urarea noastră: La mulți ani!

Luceafărul de dimineață (nr.8) marchează cei 110 ani scurși de la nașterea lui Gellu Naum prin articolul lui Dan Stanca, cu titlul „Gellu Naum - poetul inimitabil». Horia Gârbea, credincios noii orientări a revistei, de a promova literatura tinerilor autori, sub titlul „Romanele nimicului», comentează romanul de debut, semnat de Silvia Dumitru. Sub genericul „Poezia de azi», citim versurile Hannei Bota. Alte versuri publică doi poeți tineri: Cosmin Andrei Tudor și Tudor Ștefan Goția. De citit cronică de film a titularului Angelo Mitchievici ca și cronică de teatru a lui Doru Mareș.

Editorialul lui Gabriel Coșoveanu din *Ramuri*, nr.8, se intitulează: „Ce rămâne dintr-o fastuoasă idee falsă». Este ultimul text semnat de Gabriel Coșoveanu în calitate de redactor-șef al revistei craiovene. A condus această importantă publicație culturală până în această vară, la neașteptata sa plecare dintre noi. Decupăm un fragment: „De la 1917 încoace lumea e bântuită, la nivel practic, de fantoma comunismului, care prinsese formă teoretică, de pe la 1848, prin Manifestul Partidului Comunist, redactat de Marx și Engels.» Această fantomă s-a deghizat, de-o vreme bună, în political correctness. La răzlețe, Gheorghe Grigurcu afirmă ritos: „Ne aflăm aici și acum». Semnalul lui Nicolae Prelipceanu ia formularea unui aforism: „cum gândim, așa vorbim». Formularea se poate inversa. Sabina Fati este plecată în „Călătorie pe urmele conflictelor de lângă noi», iar Maria Tronea deambulează prin „Parisul lui Paul Valéry». Un eseu dedicat poetului icon Nichita Stănescu scrie Gabriela Gherghisor: „Nichita Stănescu și avatarurile lui Orfeu». A fost între ape, dar și pe ape Robert Șerban în dialog cu Cristian Pătrășconiu. „Oglinzile veșnic proaspete ale operei» se intitulează recenzia lui Nicolae Panea, la cartea lui Nicolae Drăghici: „Povestirile lui A.E.Baconsky». Cătălin Davidescu îl evocă pe Paul Gherasim în eseu: „Un Petre Țuța al artei românești».

Printre *Ramuri* privim la *Orizont*, și zărim pe pagina de gardă pe Simona Giura și Marius Giura, patronii „Gărăna Jazz Festival», apoi aflăm „Tripla dezrădăcinare a poporului român», dacă citim, cu răbdare, interviul dat de Mihai Maci lui Cristian Pătrășconiu. Același Cristian Pătrășconiu lansează ancheta: „Cu cine vă asemănați, cu cine vă adunați?» Marcel Tolcea divulgă „Cele trei vieți ale lui M.M.Avramescu», în monografia „Ultimul avangardist», crede Alexandru Colțan în cronică sa. Alexandru Ruja revine cu noi judecăți la sinteza de o viață a lui Cornel Ungureanu: „Geografia literară a României.» Dan C.Mihăilescu se plimbă prin expoziții și este cucerit de „Corneliu Baba, regele și cronicarul său.» Valentin Constantin ne săpunește și ne rade cu „Briciul lui Bolojan.» Tur de orizont și Cronica mărunță sunt semnate de Anemone Popescu.

(Continuare în pag. 10)

O CARTE CA O BUCURIE

Ilie GORJAN

Literatura română contemporană îți oferă, constant, prilejul, să te delectezi cu creații de o inimaginabilă calitate, frumusețe și valoare literară, care îți încântă sufletul și îți induc un sentiment de satisfacție spirituală deplină. Este și cazul cărții „Femeia fără origini” (Editura Almarom, Râmnicu-Vâlcea, 2025) a distinsei scriitoare Isadora Rodica Lungan, carte a cărei esență o constituie duiosia fără seamăn, ce o străbate de la prima la ultima filă. Acest demers literar, de excepție, oferă cititorului aspecte amănunțite din copilăria autoarei, petrecută în orașul Drăgășani, copilărie marcată de suferințe și traume inimaginabile, pe care autoarea le etalează în conținutul cărții, respectând întocmai principiul latin „sine ira et studio” (fără ură și fără părtinire), lucrarea căpătând, în acest context, o atractivitate aparte, de nelăsat din mână până nu ajungi la ultima pagină.

Totodată, cartea este un corolar al dragostei depline, un elogiu adus iubirii, pus în pagină cu un talent remarcabil, toate cele 50 de texte în proză stând mărturie trainică acestor afirmații, pe care le exprim cu toată sinceritatea. Este o carte în care fiorul dragostei figurează de la primul până la ultimul dintre cele 50 de povestiri din economia ei. Mulți scriitori abordează tema iubirii în creația lor, dar parcă la niciun autor n-am întâlnit o abordare mai suavă, mai pură, mai delicată a iubirii ca la această talentată scriitoare. Fiecare proză scurtă, în întregul ei, te cucerește, te înfioară, îți dezmiardă sufletul, te transpune în lumea mirifică a iubirii, iar dacă vrei să selectezi un text anume pentru a-ți argumenta afirmațiile, îți vine foarte greu, întrucât toate, absolut toate sunt ireal de frumoase și bine scrise.

Când mă refer la acest puternic sentiment al iubirii, trebuie să precizez că autoarea nu este animată numai de iubirea față de sexul opus, așa cum ar fi firesc pentru o femeie tânără ca ea, ea își exprimă atașamentul nețărnut și față de România, țara unde s-a născut și format pentru viață, chiar și în condițiile grele despre care vorbește în carte, de Italia, locul unde își are domiciliul și unde își câștigă existența, alături de un italian de care o leagă puternice sentimente de dragoste, dar, cu precădere, față de Armenia, țara pentru care nutrește sentimente atât de puternice de dragoste, încât acestea par de neînțeles, având în vedere că absolut nimic nu o leagă de această țară.

Cartea cuprinde multe referiri concrete la Armenia, îndeosebi la atrocitățile săvârșite de Imperiul Otoman în anul 1915, când ” un milion de armeni au fost uciși în timpul marșurilor morții spre deșertul sirian și prin islamizarea forțată a unora, în special femei și copii”. Cartea este o dovadă în plus că autoarea s-a documentat foarte serios cu privire la istoricul acestei țări și că stăpânește foarte bine, chiar în amănunt, tradițiile, simbolurile naționale, religia, modul de trai al locuitorilor și multe alte aspecte reliefate pe deplin în economia cărții.

Revenind la modul cum autoarea abordează sentimentul iubirii, trebuie să menționez că sunt în carte câteva texte cum ar fi „Suflet împărțit”, „Ecoul infinitului”, „Amiricio” (un nemaipomenit elogiu adus soțului cum puține am citit în literatura română), „Zâmbetul îngerului din vis” (o desăvârșită declarație de dragoste), care sunt adevărate petale ale sufletului ei generos și cald, ce ți se așază pe inimă și în gând, transformându-te într-un fel de prizonier, fără gratii, al acestor texte minunate. Iată un exemplu concludent: „În fiecare clipă petrecută împreună, ei își împleteau destinele ca două fire de aur, creînd o tapiserie a vieții fără de sfârșit. Iubirea lor secretă era un cântec fără cuvinte, o poezie fără rime, un

tablou fără forme, dar cu o esență ce răzbătea dincolo de orice expresie artistică.”

Interesantă opinie are autoarea și despre moarte (cea care înspăimântă pe mai toți muritorii!), despre care afirmă că „este un sfetnic care ne învață să valorizăm fiecare moment”. Și mai afirmă că „În fața morții, sunt un călător curajos. Moartea nu este o umbră care ne urmărește, ci o stea călătoare care ne luminează drumul spre înțelepciune. Ea nu mă intimidază, ci mă inspiră”. Cutremurătoare este povestirea „Îngerul iadului”, cu puternice conotații autobiografice, unde o fetiță Valentina are o copilărie ca un calvar din cauza părinților, al căror act educativ asupra ei se rezumă la țipete, insulte, bătaii crunte, mai ales din partea mamei, care, pur și simplu, îi face viața de nesuferit. Cu toate acestea, „Armeanca de Drăgășani” găsește puterea să treacă peste toate vicisitudinile vieții și să afirme: „Eu sunt un suflet care a învățat să transforme durerea în putere, artă, și să găsească frumusețea în cele mai urâte unghiuri ale vieții”.

Spre surprinderea mea, cartea cuprinde și două texte, cu dimensiunea unui roman, care m-au impresionat peste măsură, deoarece oglindesc episoade incredibile din viața de zi cu zi, pe fondul derulării unor tulburătoare povești de dragoste. Aceste două creații literare, „Justițiarul nopții” și „Regele și femeia obișnuită”, pot deveni oricând subiectele

unor filme de mare succes, dacă se vor găsi scenariști și regizori interesați de subiecte de senzație. Pentru a fi mai explicit, se cuvîin câteva cuvinte despre subiectul povestirii „Justițiarul nopții”. O tânără avocat, de mare succes în specialitatea drept penal, de o frumusețe rar întâlnită, oripilată de faptul că unii judecători corupți dădeau sentințe favorabile unor criminali, tâlhari, violatori, inclusiv de copii, și-a propus să facă ea dreptate, dacă justiția era nedreaptă. La adăpostul nopții, după ce îi ademenea cu farmecul personal, îi ucidă fără milă, în chinuri groaznice, la fel cum procedau și ei cu victimele lor. Ca amintire, le tăia anumite organe, urechea, nasul, un deget sau organul genital, pe care le punea în borcane ascunse într-o cameră secretă din locuința sa. Neșansa ei a fost că s-a îndrăgostit nebunește de un judecător, transferat temporar la instanța unde lucra ea, în locul unei judecătore aflată în concediu medical. Între cei doi s-a înfiripat o incredibilă poveste de dragoste, fără ca judecătorul să bănuiască, nici măcar o clipă, că iubita lui este un criminal în serie. Întâmplător, judecătorul descoperă camera secretă din locuința iubitei și rămâne îngrozit de ce vede acolo. Iubirea puternică, fără margini, dintre cei doi, îl determină pe el să nu dezvăluie autorităților cele descoperite, iar pe ea să nu-l ucidă pentru a-și păstra secretul. Numai că ultima ei crimă, de data

asta aflată în legitimă apărare, este descoperită, fiind anchetată și condamnată la detenție, primind, totuși, o pedeapsă minimă, datorită circumstanței atenuante de a fi fost în legitimă apărare. Reușește să evadeze din închisoare, tot printr-o crimă săvârșită asupra unui gardian care se îndrăgostise de ea. Dispare pentru totdeauna, având grijă să găsească o modalitate de a-i transmite iubitului că trăiește și că n-a murit în incendiul ce a suprimat viața tuturor deținuților, incendiu pe care tot ea îl pusese la cale pentru a-și legenda decesul.

Curios e faptul că, deși n-are studii juridice, autoarea operează cu termeni și noțiuni pe care numai un specialist în domeniul dreptului le-ar putea cunoaște. E și asta o dovadă în plus a talentului cu care a înzestrat-o Dumnezeu pe autoarea acestei cărți.

Scriitoarea afirmă într-o povestire că speră să bucure cât mai mulți oameni cu tot ceea ce scrie. O asigur că mă număr printre cititorii care au simțit o bucurie imensă la citirea acestei cărți. În concluzie, e o adevărată satisfacție pentru orice cititor, pasionat de literatură, să citească această minunată carte. Și m-aș hazarda într-o afirmație care probabil v-a stârni controverse, și anume aceea că după Gib I. Mihăescu, simbolul literar al Drăgășanilor, iată că a apărut o scriitoare care face cinste acestei frumoase urbe, încărcată de istorie.

20 septembrie 2025

SUB CERUL RUPT

Cristian Ovidiu DINICĂ

Tunetele răsunau asurzitor, ca niște păтури imense scuturate de mâini nevăzute deasupra orașului. Cerul amenința cu ploaie și grindină, iar orizontul întunecat părea să apese peste grijile oamenilor ca o sentință. Venise timpul răbufnirii. Gesturile deveniseră egoiste, iar ura se revărsa pretutindeni. Cuvintele dispăruseră. Comunicarea era violentă, goală, lipsită de sens. Privirile, fade și încastrate în orbite, izbeau fără direcție.

Era a doua zi după primul tur de alegeri. Pe străzi, oamenii se mișcau ca somnambulii, derutați, înspăimântați, fără să înțeleagă ce se întâmplă. Disperarea cucerise societatea și o dezbinase. Cei doi candidați rămași în finală provocau valuri de tensiuni sociale. Scindarea se produsese pe criterii de educație, venit și statut. Ura guverna.

În acea dimineață, Eusebiu coborî în stradă. Autobuzul sosi la timp, iar el se grăbi să urce. Era aglomerat, iar locul preferat, lângă geam, părea imposibil de atins. Observă un bătrân sprijinit în baston, care se deplasa greu. Îi întinse mâna, dar acesta refuză. Atunci, Eusebiu îi oferă locul.

După o tăcere apăsătoare, bătrânul vorbi: — Ce bine că mai există gesturi de normalitate. Mi-ai oferit locul.

Eusebiu zâmbi blând: — Dumneata spui că sunt tânăr, dar am o vârstă. Știți ce lipsește societății? Comunicarea.

Bătrânul îl privi curios. Eusebiu continuă: — Nu v-aș putea spune ce ochelari frumoși aveți? Ce ochi deosebiți? Bătrânul zâmbi, măgulit. Dar când Eusebiu aduse vorba de politică, de Nicușor Dan, zâmbetul se stinse: — Pe globalistul ăla care a vândut țara? O fi bun la matematică, dar nu e suficient. Primi răspunsul ca o palmă pe obrazul său.

Eusebiu observă ochelarii cu ramă franțuzească și șapca „Made in China”: — Globalism? Dar aveți lucruri străine. Nu știți că există un circuit mondial al mărfurilor? Bătrânul înghiți în sec iar ochii îi trădară încețșarea. Mintea sa refuza conexiunile logice. Ca o ripostă azvârlii printre dinți replica pe care o credea general valabilă.

— De ce nu mai funcționează întreprinderile românești? Eusebiu nu se grăbi să răspundă. — Le-au furat! concluzionă tot bătrânul

— Cine le-a furat, neică? Nu defilau muncitorii cu „Nu ne vindem țara”? Au dat-o gratis, îi spun... susținu Eusebiu.

Tăcerea dintre ei deveni grea, ca o piatră pe care cei doi nu o puteau sparge. Autobuzul înainta spre centrul orașului. Eusebiu se ridică, simțind nevoia să coboare. Aglomerația, ideile obtuze, îl sufocau.

Pe stradă, absurdul îl învălui din nou. Mulțimea scanda dizarmonic: „Vrem turul doi înapoi!” Decizia instanței supreme de a anula primul tur de alegeri din anul ce trecuse stârniase haosul. O mașină acuzată de știri false devenise ținta mulțimii. Simțea frica. Liniștea bruscă îi atrase atenția. Poliția escorta un individ acuzat că atentase la siguranța statului. Convoiul amplifică tensiunea. Eusebiu ridică privirea spre cer, căutând semnele ploii. Dar ochii îi descoperiră un spectacol uluitor.

Pe un cablu întins între două blocuri, un bărbat traversa, ajutat de rețeaua de fibre optice. La capătul cablului, o femeie se refugia pe balconul unui apartament incendiat. Bărbatul, în vârstă, dar athletic, înainta cu hotărâre.

Eusebiu se opri în mijlocul drumului. Trecătorii se strângeau în jurul lui, privindu-l fascinați. Norii coborau, ca și cum ar fi vrut să-i protejeze pe protagoniști. Cei doi se sprijineau unul pe altul, ca două ființe ce se iubesc în disperare, înfruntând furtuna.

Vântul ridica mesele de la barul vecin, smulgea scaunele, fura perdelele de soare. Oamenii abia se mai țineau pe picioare. Eusebiu se lipi de un pom, privind speriat cerul și siluetele celor doi. Era convins că vor cădea. Și nu a trebuit să aștepte mult. Un capăt al corzii s-a desprins. Cei doi au fost smulși ca niște frunze.

Ruinele reci și tenebroase ale fostului conac i-au primit în tăcere. Eusebiu a rămas nemișcat. În acel moment, a înțeles: societatea nu se prăbușea din lipsă de lideri, ci din lipsă de legături. De frânghii între oameni. De gesturi simple, ca un loc oferit în autobuz. De priviri care nu judecă, ci înțeleg.

Cerul se deschise brusc, iar ploaia începu să cadă. Nu era o pedeapsă. Era o spălare. Eusebiu a pornit spre casă. Nu mai fugea de absurd. Îl înfrunta.

MARINELA BELU-CAPȘA

Coboară toamna

De pe dealuri desfrunzite, cu crengile-ngălbenite, cu iubirea îndepărtată coboară toamna supărată.

Cerul gol și fără stele, nu mai zboară rândunele, nu mai latră câinii-n sat și țărani...au plecat.

Nu mai ară pe ogor nici cu boi, nici cu tractor; niciun cânt de ciocârlie peste deal, în podgorie.

Noaptea-i mare, ziua mică. Toamna asta, va-să-zică, singură trece prin vii, fără oi, fără copii.

Vântul bate tot mai tare dinspre est, peste hotare, și aduce-n haina lui nebunia frigului.

Fără gutui aromate, fără iubiri deșănțate, fără flori în poienițe, fără vin în pivnițe.

Ceasul, agățat în cui, prizonierul timpului, bate ora ne-ncetat, măiestru la numărat.

Frunze galbene în vânt, ape fără pești curgând, așteptările-s deșarte, ziua curge înspre noapte!

„ADIO, EUROPA!”, ROMANUL LUI ION D. SÂRBU, CARE NE VINDECĂ DE DISTOPIA MARXISTĂ

Ionuț ȚENE

Zilele trecute am citit un roman fundamental nu doar pentru literatura română, ci, aş spune, şi pentru literatura universală. A fost scris la mijlocul anilor '80, în întunecatul deceniu ceauşist. Subiectul romanului transcende însă epoca, deşi se inspiră puternic din atmosfera epocii – cu „frigul şi foametea”, dar şi din delaţiunile absurde ale ultimilor ani ai dictaturii lui Nicolae Ceauşescu. Romanul a fost scris în regim de samizdat de Ion D. Sârbu, membru al Cercului Literar de la Sibiu. Ion D. (Ezideriu) Sârbu s-a născut la 28 iunie 1919, la Petrila, într-o familie minerească multiculturală (româno-maghiaro-germano-slavă) şi a murit la 17 septembrie 1989, la Craiova, răpus de un cancer laringian generalizat. Viaţa lui, marcată de închisori comuniste şi marginalizare, este un adevărat roman. A fost un scriitor român marcat de suferinţe şi restricţii din cauza regimului communist. Scriitorul a fost un apropiat al profesorului şi poetului Lucian Blaga, al cărui doctorand a fost în anii '40. Deşi în tinereţe a fost un om de stânga, a devenit apoi un scriitor de dreapta, confirmând un dicton mai vechi, aparţinând lui Petre Țuţea: „Dacă până la 30 de ani nu eşti de stânga, n-ai inimă; dacă după 30 de ani mai eşti de stânga şi nu eşti conservator, eşti cretin.”

Destinul său este frapant şi demn de un roman dos-toievskian. Scriitorul a fost omul a cărui viaţă a inspirat personajul principal din romanul „Cel mai iubit dintre pământeni” de Marin Preda. Opus oricărei forme de opresiune, Ion D. Sârbu a scris romanul neterminat „Adio, Europa!”, o cutremurătoare spovedanie şi un protest al „învinşilor”, care au câştigat în durata lungă a istoriei. Manuscrisul, cu o puternică valoare simbolică, a fost trimis anonim spre publicare în 1988, ca un act testamentar, şi apoi dus în secret la Praga, pentru a fi salvat de confiscare. Ani la rând, Sârbu a trăit cu frica arestului, pregătindu-şi chiar o valiză de carton pentru eventuala arestare. Viaţa sa tumultuoasă, cenzurată şi brutalizată de totalitarism s-a reflectat în creaţia sa, ce a devenit un act de rezistenţă şi o reflecţie profundă asupra condiţiei umane şi a societăţii în crustate în dictatură.

Romanul, finalizat în anii '80, a avut un parcurs anevoios spre publicare, fiind perceput iniţial ca un proiect minor, dar considerat ulterior de autor ca un manifest ironic, un „strigăt” împotriva sistemului totalitar. Publicat abia în 1990, a fost salutat de critici drept o „Weltliteratur”, datorită stilului său „hiperbalcanic”, după cum remarca critica literară. În „Adio, Europa!” asistăm la creionarea unui comunism balcanic şi împământenit în tradiţia şi corupţia locale. Sârbu pare să alunece spre o ieşire simbolică din istorie, romanul fiind un act de răzvrătire şi de disoluţie a trecutului. Opera sa reflectă un pesimism adânc, o neîncredere în valorile occidentale şi o conştiinţă acută a morţii, toate alimentate de experienţele din opoziţia faţă de comunism şi exil. El nu mai credea în Occident, după o vizită la începutul anilor '80, unde a fost dezamăgit de „decadenţa” acestuia, izolarea individului şi unde „adevăraţii francezi îl studiază pe Marx”, nu ca şi „ignoranţii” comunişti locali din ipoteticul Isarlâk ceauşist creionat în romanul „Adio, Europa!”

Subliniez că Sârbu a fost supus unor execuţii brutale

din partea Securităţii, fiind „luat pe sus” şi interogat ca un trădător, condamnat şi marginalizat vreme de ani. În această atmosferă insuportabilă, creaţia sa literară a devenit, de fapt, o formă de rezistenţă, o critică acerbă a totalitarismului şi a derutei existenţiale. Deşi opera sa a fost adesea în stadiu de manuscrise „orfane” sau uitate, ea rămâne o mărturie unică şi originală a acestei perioade tumultuoase, un testament pentru viitor şi o dovadă a curajului de a scrie în faţa opresiunii. Manuscrisul a fost dactilografiat în patru exemplare, iar unul dintre acestea a ajuns la Praga, fiind expus la Muzeul Samizdat de acolo, în timp ce un alt exemplar a ajuns la Alexandru Paleologu. Romanul a fost publicat în 1990 la editura Cartea Românească, dar a fost receptat critic şi a devenit cunoscut abia după 1994. A fost un succes nu doar intelectual, ci şi de public.

„Adio, Europa!” poate fi o expresie a subterfugiului prin care se marchează despărţirea de continentul Europa, fie în mod literal, fie ca un concept abstract, după cum menţiona exhaustiv Clara Mareş în articolul „Adio, Europa!, o capodoperă neavenită”, publicat în revistatimpul.ro. În context istoric, este posibil ca autorul să fi făcut o referire la un post de radio occidental din perioada comunistă, cum ar fi Radio Europa Liberă, dar reprezintă şi o dezamăgire personală a „trădării” Occidentului faţă de Europa de est în 1945, după Yalta. „Romanul este expresia plenară a existenţei şi a literaturii lui Ion D. Sârbu: o desfăşurare epică a experienţelor sale şi o analiză a lor, o interpretare ludică şi lucidă, comică şi tragică, ironică şi empatică a datelor pe care acest destin uman şi creator le oferă. În acest formidabil roman de sertar, autorul a găsit punctul ideal de echilibru: exagerările, tuşele mai groase, culorile mai tari ale unor situaţii sau personaje intră fără stridenţe în desenul general. Executat excepţional pe conturul simbolic al idealului de stânga trădat, al iluziilor batjocorite şi reactive în pamflet. Un roman cu majusculă, nu numai prin mesajul antitotalitar, ci şi ca scriitură”, ne transmite într-o prefaţă a cărţii criticul literar Daniel Cristea-Enache, pe care-l apreciez mult pentru claritudinea exegezelor literare.

Savurosul roman a lui Ion D. Sârbu a fost ecranizat la TVR la începutul anilor 2000 şi pus în scenă de Teatrul Naţional Marin Sorescu din Craiova, având premiera în 2009, într-o regie semnată de Bogdan-Cristian Drăgan şi cu o distribuţie ce includea actori ca Angel Rababoc şi Nicolae Vico. Romanul este scris în stil barbillian şi creionează un oraş din România comunistă a anilor '70, un Isarlâk simbolic, un comunism balcanic, la porţile orientului. La noi, comunismul a devenit un neo-fanariotism în care Karl Marx era adulat, dar necitit absolut de nimeni dintre activiştii de partid care se considerau „marxişti”, fără să fie nevoiţi să-l citească pe idolul lor. Romanul este o parodie despre un comunism „turcizat”, care a ajuns la paroxism prin cultul personalităţii şi al prostiei generalizate. Oraşul mic de provincie este prototipul vieţii în care şi cel mai dur regim totalitar de stânga devine caragialian la „porţile orientului”, unde totul curge şi se negociază. Cartea este un „roman-eseu”, considerat de Eugen Simion, şi surprinde într-o manieră parodică o familie intelectual-gospodină care trece prin infernul unei deconspirări, pentru că a râs în faţa unui afiş de propagandă greşit, în care, în locul numelui decadentului Karl May, a

apărut numele Karl Marx între doi scriitori burghezi. Faptul că râsul este incriminat de elita nomenclaturistă, prin informatorii aflaţi la tot pasul, face romanul unul savuros de tip neobaroc într-o lume fanariotizată, deşi autodenumită comunistă. Comunismul este un regim care interzice râsul, iar personajele balcanice ale potenţilor marxişti locali, fără să-l fi citit cu adevărat pe Marx, ca Caftangiu, Osmănescu, Tutilă sau Mămăligă par decupaţi din „Poesedaţii” lui Dos-toievski, dar însă nişte „demoni” balcanici caricaturizaţi.

Romanul este genial prin stil şi abordarea ideilor dialectice hegeliene şi surprinde prin forme comice penibilitatea regimului communist marxist. De fapt, romanul este o radiografie a comunismului românesc, folosindu-se umorul, chiar dacă uneori „negru”. Râsul este incriminat în comunism, iar „satana” este întotdeauna androgin. Romanul este unul de tip Bulgakov – „Maestrul şi Margareta” – în opinia Monicăi Lovinescu şi demantelează tot eşafodajul unui sistem filosofic marxist care a dus lumea de la utopie la distopie, iar în România a eşuat în caragialian şi corupţie endemică. Sigur, Olimpia, cea uşor „curvishină”, care manevra naşii ei, mari ştabi comunişti locali, prin farmece femeieşti, este de fapt personajul principal. Ea surprinde atât cititorul, cât şi pe soţul ei, un intelectual trecut prin puşcăria comunistă şi naratorul romanului – de fapt, par un alter ego al lui I.D. Sârbu –, prin stilul femeii provinciale descumăreţe, o sinteză între Miţa Baston şi eroina din Baltagul. Comunismul „satanic” devine un Isarlâk condus de sultanul communist în România fanariotizată. Dincolo de ironia fanarului şi a tramei de situaţii caragialiene, romanul este o operă fundamentală care demontează cu umor de bună calitate un regim communist în care paradigma marxistă este o distopie, iar Karl Marx, un fel de înger căzut al tatălui minciunii. Olimpia, ca să supravieţuiască şi să-şi salveze soţul intelectual şi inadapdat uleioaselor contradicţii politice locale, devine prototipul unei Zoe descumăreţe, deşi la final moare suspect călcată de un „camion de noapte”, lăsându-şi mâna plină de iubire în palma soţului inadaptat unei epoci faustice. Iubirea o salvează pe Olimpia spre un rai reprezentat ca un Isarlâk ceresc unde criminalii, călăii, procurorii trebuie să-şi trăiască revelaţia abuzurilor şi crimelor în faţa propriei conştiinţe. Până la urmă, intelectualul-soţ rămas „singur pe lume” eşuează la casa de nebuni, scriindu-i lungi scrisori-denumţuri procurorului general communist, în care demască comunismul şi dialectica sa diabolică, care va cuprinde şi Occidentul în noile State Unite Hunice ale Euro-Asiei, unde statuile lui Hitler, Stalin şi Marx vor trona ca simboluri moştenite ale secolului XX pentru un viitor distopic condus de anarhiştii distopici ai ideologiei.

Romanul lui I.D. Sârbu, scris la începutul anilor '80, este profetic, sugerând o lume fără Hristos, înecat în propagandă, ideologie, tezism, cenzură şi crime orwelliene dintr-o confederaţie a Statelor Unite Hunice ale Euro-Asiei. Romanul „Adio, Europa” ar trebui introdus în programa şcolară, pentru ca elevii şi generaţiile tinere să cunoască ce a însemnat comunismul şi tirania ideologiei marxiste, iar romanul, tradus în limbile pământului, ar vindeca popoarele încă bolnave de utopia lui Karl Marx. De fapt, nimeni nu râde în distopia totalitară. Este testamentul lui Ion D. Sârbu lăsat nouă, românilor. Să râdem. E un drept al libertăţii câştigate.

DRUMUL SPRE LIMBA ROMÂNĂ

SCRIITOR LA ZIAR

Puiu RĂDUCAN

Linia frântă de pe spinarea asfaltului ce duce la Chişinău s-a poticnit într-o roată de Duster muşcată de o groapă modernă. Şi roata cu cocoşa doldora de cărţi se vaită. Dar câte gropi n-o muşcă? Ce au gropile cu roţile maşinilor de se reped în haită pe circumferinţa acestora? Cafeaua ce-mi susţine mersul spre iubita Basarabie mă susţine. Bagajele sunt făcute şi telefonul de la prietenul severinean, partener de drum, este pe mucus, tace cu urechile ciulite.

Ce frumos este în Basarabia mea! Se spune să nu alergi după doi iepuri că nu prinzi niciunul. Tot ratând câte doi deodată, am decis să abandonez cazul şi să alerg după trei. Uite că pe aceştia îi prind, na! Prind întâlnirea cu Limba Română de la Academia de Ştiinţe a Moldovei, prind Congresul Mondial Eminescologic la care sunt invitat şi prind ziua de naştere a celui care a dat naştere acestui Congres, domnul academician Mihai Cimpoi. Cum cei din urmă vor fi cei dintâi, cartea o spune, mă reped şi eu precum groapa-n roată să-i urez domnului academician multe şi de toate cele bune. Deşi se

Puiu Răducan la Academia din Republica Moldova de Ziua Limbii Române

dau erori (unii specialiştii chiar de 500 de ani- se spune deseori: „S-a descoperit în urmă cu 2500-3000 de ani”), de ce nu mi-aş permite şi eu să-l rog pe domnul academician să ne mai cheme vreo 50 de ani la acest Congres şi la întâlnirea cu Limba Română?

Peste tot în ţară şi-n ținuturile româneşti „de-afară” se sărbătoreşte Limba Română.

După ce am sărbătorit-o zilele trecute la Biblioteca Judeţeană Antim Ivireanul din Rm. Vâlcea, ieri la Călimăneşti, gândul mi-o ia înainte şi abia aştept s-ajung la Chişinău s-o binecinstim şi acolo.

Cafeaua este pe terminate, ceaiul cu răsfăţ de lămâie la fel, telefonul tace şi gropile moderne aşteaptă nervoase.

Lung îi drumul Chişinăului! Şi, Doamne, ce dor îmi este! Imnul academic îmi sună în urechi. Gândurile o iau razna.

Bagajul şi cărţile-nghesuite-n traista sufletului aşteaptă nerăbdătoare startul. Deja strada s-a oprit în dreptul casei.

Hai, mă, la drum!

30082025-B. Olăneşti

MIHAI CĂLUGĂRIȚOIU: „DILEMA ȘI ALTE POVESTIRI”

Editura „Fântâna lui Manole”, Golești-Vâlcea, 2025, a editat cartea cu titlul de mai sus, autor Mihai Călugărițoiu, ajutată fiind de Lucia Vlad, consilier editorial și corectură, de Gheorghe Deaconu, lector; Claudia Rus prelucrare grafică, machetare și copertă; Daniela-Mona Călugărițoiu, foto; Mihai Călugărițoiu-tehnoredactarea. O carte al cărui tipar a fost executat la Editura Antim Ivireanul, Râmnicu Vâlcea...O carte desfășurată pe trei capitole: „Din lumea satului”, „Dilema”, „Alte povestiri” și o „Postfață” semnată de Lucia Vlad, cea care l-a și consiliat editorial, după cum am văzut... Din start trebuie să remarcăm câteva *saga* personale pe care de la început acest autor le servește cititorului. Autor, care vine puternic din urmă, ca un atlet al cuvântului liber, literar, iată, nu actoricesc, și se înscrie în această lume nouă a literaturii beletristice a începutului de secol XXI, vâlcean!...o lume nouă, bună! ...Scurte povestiri legate de realitatea românească, vâlceană, a României postbelice de care cititorul matur este atât de legat, și, circumspect totodată față de considerațiile critice sociale și politice ale acestui timp! Chiar așa, multiple *saga*, adevărate *coda*, după exemplul muzical și cu care Călugărițoiu își încheie fraza, frazele, povestirea... Iată prima dintre ele: „Să nu ajuncă vestea, înaintea ta, acasă!” („Învățăturile lui Marin, a lui Drugă, către fiul său Nelu”) splendidă comparație cu Neagoe Basarab, autorul celebrei scrieri „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie”. Trebuie să vedem în această propoziție - saga - o înaltă conduită pedagogică, familiară, specifică învățământului anilor ‘70, cu adevărat haretiană!... Și noi, toți ai acelei generații, ne preocupăm să nu ajungă scrisorile, cărțile poștale sau chiar vizitele călare pe bicicletă sau motoretă ale doamnei diriginte Carmen Farcaș, acasă la părinții noștri... Așa este, toți eram zburdalnici, chiar prea zburdalnici, chiar copilăroși în acele vremuri ale sfârșitului de democrație populară și începuturile de stat socialist ale României anilor 1960-1965! Am mai remarcat sfaturile parcă venite din lumea fiilor lui Israel, *Cel care s-a luptat cu Domnul*, sfatul excepțional dat de părintele lui „Nelu”, tatăl Marin, care spune: „Dacă te înjură vreunul de mamă, să nu te iei la bătaie cu el! Ca să facă ce zice, trebuie să vină aici, iar dacă vine, sunt eu acasă.” Chiar așa, așa zice și evreul, care caută, și iar caută o piatră cu care să-și lovească adversarul!...și nu o găsește niciodată de teamă să nu-l ucidă! Admirabil răspunsul tatălui, Marin, dat la întrebările fiului, Nelu: „Ce știi tu?” Și tot așa, cu „schepsis”, unică între aceste coda, demonstrând că înainte de toate Mihai Călugărițoiu este filosof!...acesta încheie povestirea cu expresia „Ce știi voi?!” adresată celor care produc zarvă în noua societate...Iată caracterul moralist al acestei prime povestiri.

Mihai Călugărițoiu a observat neregulile timpului chiar și când era copil, clasa a II-a, a III-a...Cum să pui copiii de 8-9 ani „să jure că-și vor iubi țara și o vor apăra cu prețul vieții”!? Toți am trecut prin asta, și nu ne-a plăcut; pe moment eram mândri, prima zi, de cravata roșie, apoi o ascundeam în buzunar!... Citim „Caprele”, excepțională povestire care ne vorbește de sărăcia românului, colectivizarea, cea pe care nu Lenin ne-a băgat-o pe gât, ci, însuși, *marele* Stalin! Coope-

rativale CAP ne-au nenorocit, căci ele i-au învățat pe țărani, cărora astăzi li se spune fermieri!? să fure de la români, de la stat, și să înlocuiască soiurile tradiționale cu soiuri așa zise mai productive...Noroc cu agricultura de lângă casă, mai săracă, dar mai de calitate, mai sănătoasă, care au făcut din România cea mai avansată țară din lume în industria alimentară!...cea dinainte de 1978!... cum a fost posibil? Așa cum, cu produsele agricole și nu numai, cu industria ușoară, extraordinară, alimentară, cu mecanica fină și aeronautica (vezi elicoptere Brașov, IAR 99, hidraulica vâlceană) românii și-au plătit datoria externă în mai puțin de 9 ani!...10 miliarde de dolari.

Aflăm că pentru neglijența copiilor care scăpau vitele în lanuri, părinții lor trebuiau să achite daunele, statul, confiscând până la data plății, animalele... Nici că ne vine să credem! În 2003 nouă ni s-a ridicat mașina parcată lângă Universitatea Spiru Haret și a trebuit să mergem, să plătim 700 de lei și să ne-o recuperăm dintr-o rezervație pe care un străin nu ar fi cunoscut-o. Noroc că noi am alergat după mașina galbenă care ne sălta-se propria mașină pe roțile din spate, până la rezervația de mașini de unde am recuperat-o!...Îngrozitor, neocomunismul în anii 2003 încerca să salveze democrația perioadei sovietice! O dovadă că în anul 1989 în România nu s-a schimbat nimic politic sau numai de formă, poate doar pălăria, în mod firesc denu-mirea. Poate doar faptul că s-au deschis granițele...însă, pentru o revoluție, prea puțin!

Iarăși, în povestirea „Bronzul”, Mihai Călugărițoiu își etalează talentul de observator, critic psiho-social, uneori magistral: „În lumea satului, mai ales printre femei, exista dorința de a fi albă, grasă și frumoasă. Albă, pentru că n-o ardea soarele în timpul muncilor agricole. Grasă, pentru că trăia bine cu bărbatu’ și frumoasă ca o consecință a primelor două.” Și încheie cu deja celebra coda, numai a sa: „Mai târziu, Nelu a aflat ce este bronzul și cât de mult plătește lumea pentru a-l avea.” Spre exemplu, noi (patru persoane) am cheltuit în iunie 2025, pentru patru zile, extrasezon, la Cap Aurora, zece mii de lei... Și o remarcă de excepție, desigur, o coda la povestirea „Poza”, pozele din trecut, din copilăria noastră, se observă în ele, că oamenii priveau cu încredere în viitor. Astăzi viitorul aproape că nu mai există! „Cu toate acestea, poza cu pălăria rămâne prima, iar cei trei frați, având flori în mâini, încă proaspete, chiar dacă nu mai sunt toți, privesc încrezători spre viitor.” Orice poză din trecut exprimă, reflectă, încrederea în viitor!

Povestirea „InterNetul” nu face altceva decât să convingă cititorul că celebrul Internet pe care toți îl folosim astăzi, pozitiv sau negativ, vine de la numele toboșarului satului, de altădată, salariat al Primăriei, pe care îl chema Netu!

...desigur idee afirmată la sfârșitul povestirii ca o...coda! „În vremurile noastre, Netu bate toba pe altă lume și nici el nu știe, săracul, că îi sunt încălcate drepturile de autor.” Glumă sau nu, românii sunt blestemați cu niște legi făcute de fricoși, ca să nu zicem proști, care oropesc cetățeanul cinstit pe care nu-l apără nimeni... Cine știe că noi am inventat becul cu leduri încă din 1994!?, că noi am inventat microprocesoarele postprocesoare care au redus de câteva mii de ori activitatea de programare pe marile calculatoare...În 1977!... odată cu Bill Gates (în cazul Microsoft)!?

În povestirea „Oul și bomboana” apare „Cooperativa” (*Parativa* în limbajul basarabesc- 1960, când peste Prut, aproape că era uitată limba rusă cea moștenită de la țării Rusiei) satului românesc, cea care printre primele avea să ridice nivelul de trai al truditorilor țărani din toate timpurile. A fost cea mai mare realizare care a adus ceva mângâiere țăranilor care au trecut de la opincă la sandale și teniși...

„Buletinul”, o povestire de-a dreptul fantastică, incredibilă, anul 1958, când, pentru ca să treci strada trebuia să sapi un tunel prin zăpadă; noi aveam 7 ani (cei din generația mea)!; mama lui Nelu bolnavă mai dinainte și internată la București se întorsese și uitase buletinul de identitate la un verișor... Pruncul Nelu avea 12 ani și pleacă pe jos la București să-i aducă buletinul ...fără să spună la nimeni! În fine după incredibile peripeții, Nelu este adus acasă cu buletinul mamei, care, după două săptămâni, moare! Dar, nu a murit fără buletin! În viață sunt întâmplări care, dacă se termină cu bine, îmbogățesc viitorul.

„La două săptămâni, după venirea mea de la București, cu buletinul, mama a murit. Presimțirile ei s-au adevărit. Sper c-a fost mulțumită că i-am luat la timp, o piatră de pe inimă.”

Urmează „Dilema” o povestire din timpul nostru, secolul XXI, contemporan, o poveste adevărată, care-l fixează pe Mihai Călugărițoiu în rândul scriitorilor încă tineri, dar definitiv maturizați, din acest minunat areal literar al Râmnicului. Am notat: *O carte mică, scurtă, care dă gata cărți chilometrice...Ceva de genul picturii celebrului chinez Zhang Xiaogang care, în anul 2000, a creat tabloul „Mica carte roșie”...un tablou de dimensiuni mari, în mijloc un micuț chinez cu o și mai mică carte roșie, la piept!* Iată urmașul adevărat al lui Lenin cu cartea lui Mao la piept și care acum este considerat o icoană în China comunistă și capitalistă!... în același timp! ...O carte cu de toate, pe care Mihai Călugărițoiu s-a hotărât să o scrie acum!...și bine a făcut, căci e timpul lui.

P. CICKIRDAN

„LEGĂMÂNT CU ICOANA MEA CĂLĂTOARE”... (Urmare din pag. 6)

Totodată cartea este și un document istoric prețios cu elemente de sociologie, filosofie și psihologie interesante din viața locuitorilor vâlceni din perioada respectivă, dominată de multe lip-suri și greutăți. De asemenea a apreciat că Nicu Ciurea este un intelectual de tip haretian integrat cu succes în comunitatea etnologilor și folcloriștilor vâlceni, care s-au afirmat și pe plan național.

La rândul său, domnul Petre Cichirdan, scriitor și jurnalist cu o bogată experiență a apreciat, printre altele, că lucrarea „Legământ cu icoana mea călătoare” este în esență povestea unei mari iubiri și reprezintă o capodoperă a romanului epistolar.

Impresiile celor care au vorbit despre carte sunt prezentate integral în Caietul – program distribuit gratuit participanților la evenimentul editorial din 31 iulie 2025.

În partea finală, domnul profesor Constantin Manoli, meșter popular iscusit în arta modelării lemnului, declarat de curând de Ministerul Culturii „Tezaur Uman Viu”, a recitat cu umor, poezii adecvate zilelor pe care le trăim. Activitatea s-a încheiat cu mărturia autorului, care s-a referit la farmecul iubirii în familie, condiția de bază a unei căsnicii fericite și a adresat mulțumiri tuturor celor care au contribuit la reușita acțiunii.

Avem convingerea că această carte interesantă, care este însoțită de o iconografie sugestivă și de o grafică de înaltă calitate, va fi socotită o piesă rară a patrimoniului local și național. De aceea avem toate motivele să spunem: „carte frumoasă, cinstite cui te-a scris!”.

Am participat la o manifestare elevată, de care ne vom aminti întotdeauna cu plăcere și cu profundă admirație. În numele conducerii Asociației Seniorilor Vâlcea și sunt convinși că exprim și gândurile și sentimentele participanților la evenimentul literar din 31 iulie 2025, îi transmit prietenului Nicu Ciurea sincere felicitări pentru această creație inegalabilă și îi urez viață lungă, zile senine, multă sănătate alături de copii, nepoți și strănepoți și inspirație pentru a dăruii cititorilor și alte opere de certă valoare, care să le înnobileze sufletul. Doamnei Cocuța îi vom păstra o frumoasă amintire în inimile noastre.

Mediatizarea evenimentului a fost asigurată de domnul Eduard Popovici și de soția sa, doamna Elena Nicoleta Popovici, membri ai Asociației Seniorilor Vâlcea.

DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE... (Urmare din pag. 7)

După *Orizont* ră sare România literară, nr.32. La puzzle, Gabriel Chifu vine cu „Însemnări disperate», provocate de un sondaj ce ne pune în fața unui rezultat șocant și neliniștitor: două treimi dintre românii chestionați consideră că Nicolae Ceaușescu a fost un conducător bun. Explicația: un stat care nu se îngrijește cu seriozitate de instrucția și educația cetățenilor săi este un stat pierzător. Școala, cultura ar trebui să dețină un loc de frunte în statul român. Cei care au vorbit, și-au răcit gura degeaba. Ei au vorbit, ei au auzit. Ei au strigat și tot ei au răgușit. Soluția este întoarcerea la un sistem de învățământ temeinic și prin repunerea la locul central meritat a valorilor autentice. La cum se arată situația actuală e greu de răspuns dacă mai e posibilă această reformare profundă. Interstițiile lui Alexandru Călinescu se referă la umor și politică cu referiri la spiritul francez. Vasile Spiridon, la istorie literară, îl alege pe Emil Cioran în articolul „Etna și etnicitatea.» Destinul României i-a albit multe nopți și înnegrit multe pagini de manuscris lui Emil Cioran. Dan Stanca scrie pieziș „mai arde Rugul?» Dacă nu mai arde, nu-s de vină pompierii, ci noi, cu nepăsarea noastră, l-am stins. Mihai Ispirescu nu scrie basme ca ruda sa, ci „un teatru al exasperării”, scrie în cronica literară Răzvan Vancu. Marta Petreu, într-un substanțial eseu „de la cuante la diferențiale”, ce se continuă și în numărul următor al revistei, este preocupată de faptul că Bлага a intenționat să creeze un sistem filosofic, unul original și încununat de o metafizică. Apariția cărții „Istoria istoriografiei Țării Românești între secolele XIII-XVIII”, de Ovidiu Pecican, este ocazia perfectă pentru Cristian Pătrășconiu să-l intervieze pe autor. Și acesta răspunde: „Nimeni nu aruncă la ghenă mitologia noastră, dar nu toată lumea îi dă aceeași interpretare și nici nu o folosește în același fel.” Ion Stanomir revine la obsesia lui, literatura rusă în „Ada sau palatul de cleștar al lui Nabokov.” Tudor Banuș este prezent și scrie „despre Ziua Victor Brauner, dar mai ales despre Delir controlat.” Cu această prezentare vă transmit salutări! Următoarea întâlnire va fi cu Toamna, în septembrie !...

DUPĂ UN SFERT DE VEAC...

Mihai SPORIȘ

Septembrie 2025. Tocmai plecasem de la Arhiepiscopia Râmnicului, unde fusese programat un eveniment organizat în cadrul programului româno-georgian, din oficiala agendă culturală locală (în legătură cu ocrătorul canonizat al Râmnicului: Antim Ivireanul!), când mă întâlnesc, întâmplător (?!), cu doamna Jivan, soția prietenului meu, Nicolae Jivan, trecut prea grăbit la cele veșnice. Cu doar un ceas în urmă la evenimentul cu lansarea de carte despre... „Râmnicul medieval”, Mihai Moldoveanu mă anunțase că ...*măine* – sâmbătă 6 septembrie 2025!- *îi pomenim pe Nicolae Jivan și pe Jean Decuseară la... Toți Sfinții*. Cum să mă împart și să fiu și eu solidar pomenirii unor prieteni buni? Tocmai asta mă frământa când am întâlnit-o pe soția lui Nicu. Impresia evenimentului, cu dedicația ostentativă pentru Antim Ivireanul, ca o abatere de la prezentarea unei cărți, de parcă era ceva foarte important și trebuie neapărat spus, mă iscodea de asemenea! Trăisem împreună cu Nicolae Jivan, într-o misiune prin Ucraina, prin anul 2000, o experiență tănuită de amândoi, că în multe chestiuni... tăcerea e de aur. Iată un motiv de-a-l pomeni pe Nicu în legătură cu o faptă, după un sfert de veac, mai ales că aceasta a fost o filă adăugată unui proces împlinit, privind impunerea printr-o Constituție, a Limbii Române (vezi Republica Moldova) și cu zi anume în calendar pentru cinstirea ei. Evenimentul organizat la Arhiepiscopia, întâmplător doar simultan campaniei electorale din Moldova (?!), aducea în prim plan Georgia (acum captivă sferei Rusiei!) și pe omul de cultură Antim Ivireanul (încă o taină nedescifrată suficient a șahului geopolitic al vremii/ tipograful iscusit, devenit ierarh al bisericii, supus Patriarhiei Moscovei și acum foarte prezentă, electoral și în bisericile din Basarabia!).

În seara din urmă știrile TV ne informau despre un potop de foc săgetat, din dronele iadului moscovit, asupra Odesei; soarele, pământul și luna se alinaseră în cumpăna nopții. Din amestecul atâtor afluențe ciudate, un gând, ca o scânteiere a eterului, ca o umbră care venea din noaptea cu reflexele roșii, mă convinge. Să mă întorc cu Nicolae Jivan la Odesa și să povestesc isprava noastră din vremea aceea în care, deși eram încă pe pace, lupte multe se duceau pe fronturi nevăzute și tocmai de aceea strașnic tănuite.

Prin Mai 2000, Adunarea Regiunilor Europei (ARE) în care Județul Vâlcea, reprezentat de Consiliul Județean, avea calitatea de regiune/membru, organizase în „Regiunea Odesa” o reuniune de lucru dedicată... tineretului. Participam acolo în calitate de Președinte al Comisiei de Cultură, Învățământ, Tineret, a Consiliului Județean, iar Nicolae Jivan era Vicepreședintele Consiliului Județean. Ne-am propus, pe lângă cerințele onorării ordinii de zi a reuniunii, să contactăm reprezentanții comunității românești din Regiunea Odesa, care include și fostele județe românești de la gurile Dunării. Harta lumii, din răsăritul hotarelor noastre, cunoscuse, după ruperea cortinei europene din 1989, schimbări importante. În 1991 din marea URSS s-au desprins 15 state noi, autonome, care își doreau consolidarea... suveranității. Tranzițiile acestor noi administrații ale Statelor ivite nu erau fără dificultăți de tot felul și aceste manifestări internaționale își propuneau să sprijine aceste procese de transformare ale societății, pe principiile unei democrații neîngrădite și împărțind metodele de lucru proprii, care s-au dovedit eficiente. Ruperea abruptă a unei realități geopolitice, va fi fost imediat regretată de *statul* fostului centru de comandă: Federația Rusă, care în 1992, provoacă războiul transnistrean și își face din Transnistria un fel de *Raia* (ca pe vremea evului mediu... otoman!). Refacerea fostului imperiu este reluată prin războiul secret al limbajului, unul care trebuia promovat și ideologic, prin marea masă inerțială a celor contaminați și încă în terenul iradiat... La vedere în Moldova era lupta pentru Limba Română (care

s-a eliberat, cu scriptură validă- vezi Constituția!- abia în 2023!!!). Ce se întâmpla atunci, în 2000, în Ucraina?, cum am perceput starea de lucruri?, le-am scris atunci ca pe niște amintiri, pentru că cele oficiale se vor fi consemnat în raportul de activitate... din Arhiva Consiliului Județean. Consemnam prin 2000!

„... Kiev. Ora 19.15. Ne imbarcăm într-un IAC-40, plin cu oameni veseli și cu bagaje la purtători. Ne luăm zborul spre locul ales de ARE, în „Regiunea Odesa”, chiar în orașul Odesa, capitala regiunii. În apropierea Mării Negre, odată cu pasărea noastră de fier, coboară și soarele care se oglindește cu sângele apusului în ferestrele blocurilor turn. Când atingem pista nu îl mai vedem dar îl bănuim în ascunderea lui spre vestul îndepărtat. Pământul era udat de vreo ploaie recentă că bălțile dădeau mărturie. Semne bune se anunțau după spălarea la față. Bucuria salcânilor și castanilor acestui mai înflorit și răcoarea lor parfumată, ne spuneau ... bun venit! Marea o survolasem într-un ocol, ca o îmbrățișare a orașului, să se potrivească atingerea pistei, de pasărea noastră cu numele de bour tibetan.

Ne scoborâm cu bagajele în mână, apoi pe roți și ne îndreptăm spre gara aeroportului din vecinătate. Pe o pancartă pe care scria V.I.P. ne vedem numele scrise. „Ei... Doamne! Ne-am ajuns!” Îmi exclamă Nicu la ureche, apoi adaugă: „vezi tu ce fată de fată ne-au trimis să ne întâmpine?” Suntem conduși spre ieșirea din aeroport, unde ne întâmpină... „în moldovenește” Gheorghe Babaian. El, român născut în Reni, ca reprezentant al Administrației Regiunii Odesa, ne-a fost desemnat translator din ... ucraineană și... „înger păzitor”, pentru întreaga sedere la Odesa. În microbuzul Toyota aflăm programul serii întârziate, de după aterizarea noastră și rostogolirea soarelui în propria chindie, dar și despre cele ale dimineții de mâine. În drum spre hotel căutăm un numitor comun și punțile de comunicare. Vorbim de fetele frumoase din Odesa, ca un compliment celei ce ne-a făcut primirea, iar ca răspuns Gheorghe Babaian ne vorbește de cele de la Brăila, pe care le vezi și cu ochii închiși (cu trimitere la ... *a văzut și orbul Brăila!*). Vorbim de Opera din Viena, despre cea din Odesa, dar și de Teatrul din Iași (ne atenționase Gheorghe... că vom merge și la Operă... într-o seară!). Suntem ispițiți despre ... Ceașescu, cu o intervenție a șoferului, și el... tot pe „moldovenește”. Îi răspundem cu o tâlcuire în dodi: „nu îl mai plângem, dar rememorând evenimentele din urmă cu un deceniu, creștini fiind, nu suntem împăcați cu sfârșitul lui de câine împușcat în plin Crăciun și după o judecată... ne judecată”.

Drumul serii, de la aeroport la hotel, și cel al dimineții primei zile de dezbateri, spre locul Adunării, ne-a familiarizat locului și ne-a inspirat mai multe acțiuni, în completarea celor oficiale ale delegației. Salcâmii împrăstiau parfum și zumzet de albine. În vitrine, ca pe la noi, Coca-Cola și alte oferte West. Mc. Donalds și-a adus și el provocările. Castanii pe străzile largi cu lumânările lor înflorite, par coloane înverzite pe verticale suitoare în cer. Întâlnim un câine uriaș, cu botniță, care ne dă senzația că el își ține în lesă stăpânul. Îi urmărim mișcările și recunoaștem ceea ce fabulistul iscusit ne dăduse sentința asupra raportului de putere între dulăi și cățeluși. Așa o fi și în lumea oamenilor mari? Stai atunci și te întrebi: de ce să te însoțești cu cei mari? Să te apere? De cine? Împotriva propriului interes? Mai poate mușca după voința lui, cu botniță? Ca să faci poftele celui mic?- care oricum ți se supune? Cei mici, adunați mai mulți pot conta însă, dacă își pun împreună și voințele și acțiunile. Așa credem că s-au născut uniunile cu

puterea lor, numai când diferențele nu s-au pus în conflict. Este dificil de împăcat interesele contrare între două părți și mult mai greu între mai mulți. Compromisurile acceptate ca soluții ale înțelegerii nu rezolvă pe de-a întregul inte-resul părților, în așteptările lor cele mari. Dar pacea, ca armonizare a diversității este soluția optimă ce trebuie permanent cultivată, acceptând chiar anumite sacrificări ale interesului. În tihna dimineții printr-un oraș regal (fostă reședință de vară a țarilor!), care respira o pace cât imensa întindere marină din vecinătate, îmi treceau prin minte tot felul de gânduri și așteptări de răspunsuri, de la dezbaterea care urma.

Câștigurile adunării cu mulți participanți- aceea sinergie a întregului!- nu se obțin, dacă nu se cade la pace privind: principii, valori comune, reguli universal valabile, interesul general valabil etc. Neexprimate, nedezbătute problemele diversității, fără schimbul de experiență împărțită, nu pot naște liantul, consensul. Fără actualizările impuse de curge-

rea timpului, redefinirea urgențelor, acceptarea unei morale, indiferent de religie, tradiții, acordurilor prealabile subsidiare întregului..., lumea nu își poate găsi liniștea, acea pace posibilă. Aici, la această *adunarea a regiunilor*, vom fi primit multe răspunsuri la întrebările noastre, vom fi constatat diferențe de poziționări, abordări specifice regiunilor, cu personalitatea lor. Eram însă interesați, în mod special de ... neamurile noastre din Regiunea Odesa. În dimineața primei zile am cunoscut pe Consulul general al României la Odesa, Gheorghe Staicu, care ne-a invitat la Consulat și ne-a prilejuit o întâlnire cu Vadim Bacinski, redactorul șef al revistei de limba română... care apărea la Cernăuți. Prima constatare, care vădea o stare de conflict indusă, a fost să aflăm că în toată regiunea Odesa

erau înregistrați doar câteva sute de români și... câteva zeci de mii de moldoveni. Două *etnii*, cu atestat juridic, ne împărțeau nu doar neamul în tabere, ci chiar limba română.

În anul 2000, după ce Marea Adunare de la Chișinău, cu deceniu în urmă, ceruse grafia latină și... *limba noastră cea română*, dulăul cel mare ...avea deja inventată *limba moldovenească* și o impusese în scriptura locului. Aici ne-am convins că Ucraina recunoaște *limba moldovenească*, pentru că în dorința ei de suveranitate, cultivarea *limbii ucrainiene*, era un temei al separării de Moscova. Biserica Ortodoxă a Ucrainei în 2000 își are Patriarhia la Moscova, iar Biserica Ortodoxă a Moldovei își are cele două curente cu patriarhii la Moscova, dar și la București. Am observat din dezbaterile gazdelor și din cele spuse înainte de Babaian și de Consulul nostru, că se dădea o adevărată bătălie pentru impunerea limbii ucrainene, în rândul tuturor etniilor (chiar cu restrângerile unor drepturi ale minorităților, inclusiv prin estul republicii, vorbitoare de limba rusă!). Despre obstrucțiile, privind promovarea limbii române, ne-a spus mai multe Vadim Bacinschi, asupra cărora voi reveni.

Spre seară comentăm cele aflate. „Băi...Mihai!” Începe Nicu. „Cum ne-am pricopsit noi cu o nouă limbă în dotare! Vezi cum sonorizezi „ă”-ul! Zi-l cu „a” !...”, iar „ș”-ul, mai prelung, să se moldovenească bine! Hai să propunem și o dobrogeană cu ritm de geampara; o oltenească numai cu perfectul simplu; o bănațeană rudărească cu: ce, ci, ge, gi, să fie... mai ea; o ardelenească cu: *n-o fost, s-o dus, amu...* și câte altele. Nici nu bănuiam cât de poligloti suntem în regiunile României, cu *limbile* proprii, precum puii de găină sub cloșca lor, neapărat de aur!” „Ai dreptate Nicule! Ai ridicat grairiile la ranguri mai înalte, cum au făcut prin Rai și îngerii cei mari damnați... infernului de Cel atot știutor/ să-l numim aici Adevărul Științei! Dar, nu cumva vrei să faci din fiecare țară românească... un stat propriu, cu orgoliu și suveranitate? Ști bine că avem și *țări*, multe țări, în țara cea mare! Cum rămâne cu mama lor, țara cea mare, cu marele ei cuib? Ea, cu grădina ei cea mare, ce limbă le-a pus în ciripit? Ce creștere le-a dat?” Am pus și eu niște „probleme”... provocatoare, că tocmai ne făcusem o părere despre cele aflate în prima zi. Comentasem și cele aflate din discuțiile zilei, privind creșterea tineretului pentru ziua de mâine a omenirii și constatasem esențială limba maternă și învățământul de toate gradele.

Sloganul reuniunii, în fapt chiar deviză a Uniunii Europei: *Unitate în diversitate!*, ne dădea o soluție a împăcării divergențelor. Dar constatasem că drumul către numitorul comun, cerea durate diferite părților. Între dorința unora și puterea conformării aceluiași reguli este un deșert de traversat cu suferințe multe. În 2000, iată!, ne aflăm în afara alianțelor de protecție militară, după ce anul trecut la Madrid, ne-a fost amânată aderarea la NATO. În 1995 am

făcut cererea de integrare în Uniunea Europeană, dar suntem departe de conformare la cerințele angajate în prealabil și încă nu se vede luminița tunelului. Ba se observă și multe cârteli, chiar denunțări ale sensului, uneori opriri, chiar întoarceri din drum, un vădit euro/scepticism- cu purtătorii de mesaj ai remanentei propagande, cu notorietate publică printr-o expunerea media istorică, profesionalizată în dresaj ideologic. (am luat atitudine publică, cultivând un *spirit civic*, vezi volumul editat în 1999, și am fost etichetat de un fost „dresor” deprinpenitenciare, drept: „gică contra”/recompensat omul nostru de la arhive, pentru pro/slavismul său, cetățean de onoare al orașului, sic!). Entuziasmul, cu pod de flori la Prut, cu unitatea Moldovei în întregul dorit în 1991, prin plebiscitul cunoscut, s-a topit, după aderarea la ONU și divorțul... Transnistriei, al cârtelilor Bugeacului/Găgăuz și al răstălmăcirilor ideologice (ale geo-politicii din scenă, cu adevărurile *corecte*, ale influențelor și puterilor de lovire!).

Pe străzile Odesei, aidoma alor noastre de acasă, mondializarea își pusese etichete peste tot. În arena în care intrasem ucraineana se confrunta cu rusa. Avea chiar translator, dar noi cu moldovenii noștri, nu! În relaționarea lor oamenii cu pașapoarte erau obligați să se comporte conform legilor persoanei juridice pe care o reprezentau și care își avea Constituția proprie... literă de evanghelie. Ne-am lămurit mai bine, privind regulile diplomatice, după vederea convenită cu consulul nostru. El ne-a întregit, dincolo de programul oficial al evenimentului, o mai bună percepție asupra vieții oamenilor în această perioadă cu transformări abrupte și defazate între ele, de mai lentă inerție a masei sociale... polarizată și ea, inevitabil, de fracturile geo-politice. Cu o grijă specială a gazdelor (observată în prezența unor... „paznici” permanenți! /erau vehiculate zvonurile unor demonstrații... anti eveniment... ARE!) am vizitat niște locuri cu o anumită simbolistică, privind istoria locului, cu impact în lumea largă a momentului. Gara maritimă, coborând treptele lui Potemkin (cel dorit... de Ecaterina cea Mare, să fie administratorul unei Dacia Mare, viitor tampon între trei imperii, dar și în brațele... Rusiei, prin secolul cu... fanarioții prin principate!), Mausoleul Marinarilor (cu o gardă a copiilor... că despre educația tineretului se făcea vorbire!), Palatul Țarilor cu statuia lui Pușkin și tunul/monument, amintind de prima salvă trasă în „războiul Crimeei” (în care Imperiul Rus /Țarat este învins de forțele europene aliate; principatele dunărene scapă de „protecție rusească

și intră în grațiile Europei”/ au prilejul unirii lor, pe care îl vor valorifica, ca premiză a dobândirii independenței față de puterea suzerană a Imperiului Otoman.). Seara, în palatul Teatrului/Operă, ni s-a oferit un spectacol cu titlul... provocator: „Căsătoria secretă”. O operă comică de secol XVIII, a compozitorului italian Domenico Cimarosa, care putea sugera în limbajul artei și un plan ascuns, altfel povestitor. (am comentat rebusistic cu Nicu: „O ciumă roșie să facă de râsul lumii o căsătorie... tănuită, din motive de securitate?”). Am luat în discuție conotația... *căsătoriei*, prin „logodna” în cadrul ARE, tocmai a regiunii Odesa, cum spre exemplu în Georgia (și ea desprinsă în 1991 din fosta uniune, cu Moscova Federației Ruse, dulăul cel mare!), Adjaria... se logodise și ea cu ARE! Dar până la integrare, adică *căsătoria* propriu zisă, totul trebuie să evolueze spre iubirea deplină, ca o taină a perioadei tranzitorii, în care obții... majoratul! Speculam desigur în spiritul comediei cu prietenul Nicu, un mare iubitor al artei teatrului, ba chiar actor la un moment dat. Spectacolul a continuat cu o petrecere cu vinuri roșii, albe și vodcă să se dezlege impresiile delegaților într-un cîr-pit cosmopolit în care engleza părea dominantă. Am trecut apoi prin fața trăsorii Cibelei /același monument celebru cu leii lui, aidoma celei de la Madrid din fața Palatului Telecomunicațiilor. Și aici mitologia ne provoca cu cele bine ascunse, dar într-o logică a implacabilului mers al lumii. Și iar ne-am amintit de Madrid, cel care doar an ne va fi amânat *căsătoria* cu NATO. Nu aveam încă loc în trăsura purtată de leii cei puternici. *Ne puteam îmbăta în seara asta*, îi spun lui Nicu și... *să visăm frumos, dar... după trezire? Puteam visa cu ochii deschiși? De ce... nu?!* Îmi dă replica imediat: *dacă vrei poți!, dacă poți faci posibile punțile care te despart de realitatea dorită! Iar când nu totul depinde de tine, speranța că va fi un anume prilej, rămâne întreagă!*

Am prelungit seara de operă cu o plimbare pe străzile cu parfumul celor înflorite, depănând impresii, descifrând gesturi, verificând-ne înțelesurile și punând la cale întâlnirea cu Vadim Bacinski, omul de cultură recunoscut, rezident în Odesa și redactorul revistei, în limba română, care apărea la Cernăuți. O lună rotundă, ne privea printre ramurile castanilor și salcâmilor în floare, dând siluetelor mai noi, ori mai vechi ale orașului, alte dimensiuni. Pe trotuarele largi, cu pavaj înnoit și cu posibilități de circulație a celor cu dizabilități, clar marcate, fetele cele frumoase, de-a împreună cu tinerii, nici ei mai prejos, parcă indiferenți la primăvară, dar

cu totul ai ei prin simțirea și freamătul lor, ciripesc dezinvolt, ori doar murmurat după cum sunt în stol, ori doar perechi.

Văzusem, în completarea programului oficial, și locurile pe unde trecuse Eminescu, prin 1884, în căutarea leacurilor, pe la Cuianca (un lac asemenea celui de la Tekirghiol!), acum cu utilitățile moderne. Aflasem despre vandalizarea monumentelor lui Eminescu (pentru „recoltarea” bronzului!) și al lui Pușkin (căruia îi amputaseră un braț!), dar faptul că limba română, minoritatea română erau concurate cu asupra de măsură de graiul, oricum subsidiar limbii: graiul moldovenesc și că la recensământ se declaraseră moldoveni majoritate, nu români, își căuta explicația. Cel mai în măsură să ne lămurească această stare de lucruri din Ucraina, era românul, asumat fără rezerve, Vadim Bacinski. La prima oră a dimineții, împreună cu consulul nostru, care ne-a facilitat întâlnirea, ne revedem în holul hotelului care ne găzduise. Programul oficial ne va fi scurtat discuția, obligându-ne la „scurt și cuprinzător”! Dascălii și alți oameni de cultură din fostele județe românești, acum ale regiunii Odesa, realizaseră cu un scop aniversar, o carte cu poezii scrise de ei în limba română. Ca să o poată publica se adresaseră lui Vadim, redactorul cunoscut al unei reviste românești din Ucraina, care nu a putut să o publice aici și atunci s-a adresat celor de la Chișinău (chiar locuise aici, până prin 1987, născut fiind în Moldova... unională!). Trecuseră, din 1997, trei ani și cartea nu se mai tipărea (motivele fiind similare celor din Ucraina...: „dulăul cel mare” ținea în lesa lui/hățurile secrete...). *Rugămintea - în numele dascălilor care iubesc limba română!- tipăriți dvs. Cartea și trimiteți-o, prin Consulatul din Odesa... la noi, să poată ajunge!* Am privit către Nicu. Eu fusesem imediat de acord, pentru că editasem cărțile proprii și le lansasem public (chiar aminteam mai sus de ... Spiritul Civic/editat 1999!). Prietenul mi-a confirmat discret, și mai târziu mi-a zis: *o facem chiar de-ar fi să o suportăm noi, pentru că are utilitatea publică evidentă, și chiar o aură de patriotism!* Am dat asigurări că o vom tipări și în câteva luni va ajunge la Odesa. Consulul Gheorghe Staicu mi-a sugerat să le duc la Ministerul de Externe de la București, de unde le va duce, personal la destinație. Eu având drumuri multe la Hidro-electrica, peste stradă de Minister, după trei luni am transportat coletele pe care Consulatul le-a primit în timp util, evenimentului ocazionat. Am primit confirmarea și mulțumirile celor doi, aproape imediat... (Continuare în pag. 15)

ZIUA LIMBII ROMÂNE SĂRBĂTORITĂ DE JURNALIȘTI ȘI SCRITORI LA CĂLIMĂNEȘTI

Ana VASILE

Vineri 29 august 2025, începând cu ora 12,00, la Călimănești s-au întâlnit jurnaliști și scriitori din județele: Vâlcea, Argeș și Olt, pentru a sărbători împreună Ziua Limbii Române.

Activitatea s-a desfășurat la „Clubul Seniorilor” în organizarea Cenaclului jurnalistic și literar-artist Mirajul Oltului din Călimănești (sub conducerea colegului nostru, prof. Constantin Geantă, ajutat de colega noastră Elena-Gabriela Manda). Au colaborat: Primăria orașului Călimănești (reprezentată de poetul Ioan-Nicuță Lungu), Biblioteca Județeană Vâlcea Antim Ivireanu (Zenovia Zamfir), filiala LSR-Vâlcea Valeriu Anania (președinte Luci Trușcă), filiala UZPR-Olt Pan M. Vizirescu & subfiliala UZPR-Călimănești Mirajul Oltului (coordonator, Tiberiu Zamfir).

Ordinea de zi a fost: Sărbătorirea Zilei Limbii Române, Sărbătorirea Zilei revistei „Mirajul Oltului”, Lansarea revistei „Călimăneștiul jurnalistic și literar-artist”. A moderat și a condus lucrările Constantin Geantă, secondat de Zenovia Zamfir. Au vorbit pe tema zilei: Constantin Geantă, Zenovia Zamfir, Luci Trușcă, Ioan-Nicuță Lungu, P.S.Cichirdan, Mihai Sporiș, Mihai Călugărițoiu, Nicolae Nistor, Gheorghe-Puiu Răducanu, Cristine-Bernadette Rousseau, Aurel Cîrstea, Nicolae Ghinoiu, Vasile Trușcă, Mircea Vasii, George Terziu și Maria Giurgiu, toți oameni de cultură. Au vorbit și profesorii-filologi: Marine-la Belu-Capșa, Mioara Ohîi, Jeni Dicu, Elena Dinu, Constanța Badea și Tiberiu Zamfir. Colegul nostru Paulian Bucescu-conform tradiției-a compus și recitat o odă versificată în cinstea Limbii Române. Organizatorul Constantin Geantă, în calitate de director-fondator al revistei Mirajul Oltului, a conferit diplome de merit condeierilor și a dăruit câte un exemplar din revista lansată. După activitate, a avut loc o agapă a condeierilor, unde s-au schimbat opinii, proiecte de viitor, adrese, reviste și cărți.

ZIUA LIMBII ROMÂNE SĂRBĂTORITĂ LA RM. VÂLCEA

Sâmbătă 30 august 2025, începând cu ora 12,30 a fost sărbătorită Ziua Limbii Române la Rm. Vâlcea. Activitatea a avut loc la Teatrul Ariel din Parcul Zăvoi. Organizarea: filiala LSR-Vâlcea Gib Mihăescu (președinte Ion Nălbitoru, vicepreședinte Marian Bărbăscu) și Teatrul Ariel (secretar literar-artist, Dana Stan). Au fost intonate imnurile LSR și al Zilei Limbii Române. Au vorbit organizatorii, apoi l-au invitat să vorbească pe Al.Florin Țene, președintele național al LSR, unul dintre cei trei artizani ai legiferării sărbătoririi Limbii Române! În continuare, au vorbit pe tema zilei următorii oameni de cultură: P. S. Cichirdan, Mihai Sporiș, Marian-Teodor Popescu, Magda Neagoe, Ilie Bucă, Mircea Vasii, Elena Agiu-Neacșu, Elena Dumitrescu, Constanța Badea, Dorel-Mihai Constantinescu. Momentele muzicale ne-au fost oferite de rapsodul popular la fluier, ocarină și tâlv Marin Mitroescu și de soprana Teodora Șițoiu. Au participat activ din sală, iubitorii de cultură: Titina Nica-Țene, Cristina Nălbitoru, Maricela-Paraschiva Buicescu, Rodica Beldiman, George Beldiman și Maria Mitroescu. Colegul nostru Paulian Buicescu-ca întotdeauna-a compus și recitat o odă versificată în cinstea Limbii Române. Ion Nălbitoru-din postura de editor și redactor șef, a lansat un nou număr al revistei „Memoria Slovelor” (publicație a LSR-Vâlcea Gib Mihăescu) și antologia „In Memoriam Gib Mihăescu-90 de ani de la intrarea în eternitate” (carte-document care va fi dăruită tuturor facultăților de filologie din România). După activitate, oamenii de cultură au participat la o agapă a condeierilor, unde s-au schimbat reviste, cărți, numere de telefon și impresii.

A. VASILE

NU MAI SCĂPĂM DE SINDROMUL COMUNISMULUI

IV

„Cu cât mai normal cu atât ești mai departe de adevăr și mai aproape de viață” (Emil Cioran)

Gheorghe STANCIU OPĂTEȘTI

(Partea a III-a a fost publicată în numărul precedent al Culturii nr. 228, august 2025)

Continui astăzi cu facilitățile culturii Râmnicului și rezultatele instituțiilor funcționale în a doua jumătate a secolului XX: 1972, **Teatrul Popular**, prin grija „centrului” mult blamat, a efectuat un turneu în RFG, pentru a-și promova valoarea în afara țării; 1958, același teatru, finalist al Festivalului I L Caragiale, a obținut locul II cu piesa *Vlaicu și feciorii săi* și locul III cu piesa*Escu*; 1965, același teatru a fost laureat al Festivalului Bial de Teatru I L Caragiale, cu piesa *Dincolo de zare*; 1968, la același festival, ediția a V-a, a ocupat locul II cu piesa *Opinia Publică*.

Teatrul de Păpuși (cea de-a doua jumătate a secolului trecut, Râmnicul a avut și așa ceva!), tot în 1965, la ace-iași bială a IV-a I L Caragiale, a obținut premiul II cu spectacolul *Buratino zboară în lună*.

Teatrul de Operetă în 1969 a fost laureat al ediției a IX-a a Concursului Formațiilor Artistice de Amatori, iar în 1971, la ediția a X-a, la fel, laureat al aceuiași concurs cu piesa *Vânzătorul de pășări*.

Estrada, în toți acești ani, a primit diplome și premii, clasări în primele trei locuri pe țară la toate concursurile organizate.

În 1983, Teatrul a realizat un turneu în Europa, printre care și în Grecia, pentru a participa la Festivalul Balcanic de Teatru de Amatori.

În 1972 acest teatru a participat la un schimb cultural în Germania, la Karlsruhe, cu Teatrul Sandcorn. Se vehiculau atunci discuții și aprecieri cum că Teatrul Popular din Râmnic era una din cele mai valoroase trupe de acest gen din țara noastră. În 1953 s-a înființat Casa Pionierilor, transformată ulterior în Clubul copiilor și elevilor, ajungându-se astăzi la titlatura Palatul Copiilor, unde au funcționat cercuri de cultură, dans popular, sportiv și balet, pictură și modelaje, muzică ușoară și instrumentală, teatru și altele având ca scop educația estetică și dezvoltarea creativității copiilor. În 1972 s-a demarat inițiativa profesorului și istoricului Gheorghe Dumitrașcu privind unificarea activităților de rang științific: economic, juridic, literatură, istorie, artă, filozofie, educație cutură și învățământ si chiar folclor.

Trebuie reamintită o foarte importantă activitate națională, de lungă durată a acestei etape istorice a României, din punct de vedere cultural, despre care nimeni nu vrea să amintească. Este vorba de „Dialog la distanță”, derulat în anii ’70, unde etapele mari se derulau la primele televizoare intrate în casele oamenilor. Îmi aduc aminte, eram la granița dintre minor și major, la acea vreme, munceam și urmam seralul la Pitești, stăteam în gazdă și mergeam pe la vecini să văd duminica „Dialog la distanță”. Mai apoi a urmat emisiunea corală „Patrium Carmen” și „Cenaclul Flacăra”, de care se feresc cam toți să îl introducă în circuitul cultural. Și de asemenea un alt „festival” atot cuprinzător, „Cântarea României”.

Corală **Euphonia** a câștigat trofee la Corala de la Brașov și Lugoj, apoi a participat și la Festivalul Internațional al Corurilor de Cameră din Ungaria în 1986. Și Corala **Vox Humana** s-a întrecut în spectacole de cântări muzicale și recitaluri poetice, pe plan local. Tot cam atunci s-a înființat Cenaclul literar Anton Pann, exponent literar al Râmnicului și al Județului, fiind implicat în toate manifestările literar-artistice ale acestora. Acesta s-a transformat mai târziu în Societatea Literară Anton Pann, ea însuși acordând numeroase diplome și premii pentru valorificare moștenirii literare locale, începând cu premii pentru reportaj și terminând cu cele pentru litaratură și poezie .

De mare importanță, istorică, socială și tradițională sunt de amintit: Muzeul Satului, Muzeul de Istorie, Muzeul

Arhiepiscopiei, Muzeul de Artă, Casa Memorială/ Muzeu Anton Pann. Centrul de librării, bibliotecile și toate manifestările culturale, istorice, lingvistice, literare, muzicale, religioase, patriotice și pentru păstrarea tradițiilor și altele, toate în folosul comunității, a formării copiilor și tinerilor pentru viitorul țării, precum și pentru hrana spirituală a oamenilor. Nu vreau să scap rolul deosebit de important al continuării tradiției tipografiilor, tipăririlor și muncii cărturarilor acestora, poate chiar în frunte cu cea ce aparținea Episcopiei noastre locale. Acum nu pot să nu întreb cu ce era mai bună, mai „culturală”, mai „liberă și fără dictatură comunistă”, prima jumătate, mult lăudată de toată lumea față de cea de a doua, mult hulită ? Prin urmare prezint aici un citat, de pe la 1930, al distinsului om politic, economist, om de stat și președinte de partid al acelor vremuri, Ion Mihalache: „Eu cred că dacă România ar ajunge într-o zi, printr-o minune, să se curețe de toate păcatele și scăderile clasei politice conducătoare și dacă s-ar dezbăra, ca prin farmec, de egoism, de intrigă, de corupție, de incompetență și disprețul pentru mase, totuși, chiar și atunci țara noastră n-ar merge mai bine dacă oamenii noștri nu s-ar lepăda de neseriozitate....”. Un alt citat din materialul neobositului și valorosului om de cutură, râmnicean, Gheorghe Dumitrașcu, publicat în Revista Seniorii, nr 1-2 din octombrie 2022, pag. 5: „Contrastele și fracturile între sectoarele economice și sociale, respectiv clasele și categoriile sociale erau perfect vizibile, iar consecințele lor vor afecta profund societatea românească. Discrepanța dintre bogați și amărății de săraci era mare și se adâncea continuu. În mediul rural era o realitate sumbră. Aproape întreaga viață economică, politico-administrativă și social-culturală a fost concentrată în marile orașe, cu precădere în București, iar în mediul rural, unde din 18 milioane de locuitori ai țării, la 1939, 14 milioane (adică 80%) locuiau la țară într-o stare mizerabilă....”. Sigur că nu e productiv, nu e patriotic să aruncăm anatema pentru trecutul nostru istoric, așa cum e el, e al nostru. Cred că constatăm cu toții că în celelalte țări din jurul nostru, foste socialiste, nu se face așa ceva. Și ar trebui, așa cum spune și Președintele Academiei Române, Ion Aurel Pop, ca „Orice analiză, bazată pe cântare de judecată mai aproape de adevăr, care să aducă în fața cititorului nu negativismul păgubos asupra istoriei românilor ci o realitate pe care să o înțelegem cu discernământ....”. Tot profesorul Gheorghe Dumitrașcu îl citează și pe Președintele Academiei Române, Ion Aurel Pop, despre relele perioadelor precedente care „nu trebuie să conducă la demolarea valorilor românești din toate timpurile, la discriminarea marasmului și a incertitudinii, la ura endemică față de orice produs autohton și nici să influențeze anumite persoane care resping tot trecutul în bloc, își condamnă înaintașii, lăncezesc în prezentul apăsător și se dezinteresează de viitorul incert” (ibidem, pag 4) .

Este de la sine înțeles și trebuie să precizez că aici la Râmnic sunt doar câțiva, pe care și eu i-am cunoscut, care bălăcăresc perioada în discuție, și culmea, aceștia sunt formați ca oameni de „cultură”, exact în această perioadă, ba au fost încadrați, li s-a acordat încredere și au fost promovați foarte repede în fruntea instituțiilor de profil ale Râmnicului. În perioada de după revoluție (unii nici pe aceasta nu o agreează, chiar dacă contribuția lor a fost zero) absolut toți și-au continuat funcțiile, au dezvoltat instituțiile, au reevaluat și reorganizat sistemul educațional și cultural, după noile principii stabilite de ei însuși, având la bază experiența și atestarea în sistemului trecut. Se pare, însă, că ne uităm prea mult la emisiunile manipuloare, denigratoare, de cea mai joasă cultură ale tuturor televiziunilor, care sunt „abonate” intereselor, deloc românești și au angajați tributari unei slabe conștiințe de sine, selectați și pregătiți prin cursuri, burse, instruiți în afara țării și deveniți dependenți de

interesele stăpânilor de afară și chiar din țară, pentru că și aici „jandarmul” domnește cu acceptul nostru.

Aș vrea să închei tirada justificativă a inoportunității criticii culturale a „celelalte de-a doua jumătăți a secolului trecut”, chiar dacă tot găsesc mai multe și mai multe exemple denigratoare ale etapei în care noi, gernerăția mea, ne-am născut, format și „înălțat” în școlile, mult prea mai bune decât astăzi, în instituțiile în care ne-am însușit un adevărat patriotism românesc (nu străin!), am realizat valori care astăzi nu pot fi contestate și ne-am afirmat în serviciu, localitate, instituție de profil, în țară și mai ales în afara ei. De aceea în postarea următoare voi prezenta părerea mea despre actuala „vreme”, care mi se pare mult mai deficitară privind modul de raportare al fiecăruia la starea reală, la valoarea reală a culturii și educației, fără ranchiuni, minciuni și mai ales ura viscerală ce ne-a îngropat în subsolul judecății fără gândire. Bineînțeles că o voi apăra și pe aceasta, care este a noastră și o vom preda urmașilor cu bune și cu rele. Închei acest capitol cu regretul că nimeni nu a scris nimic despre foarte valoroasa Școală de meserii, superspecifică etapei postcapitaliste și de trecere la constituirea economiei și industriei autentice românești. Această școală era urmată de absolvenții de 7 clase, pe durata a patru ani, avea și internat cu plată. La absolvire tinerii meseriași erau repartizați în fabrici și uzine deja existente sau în curs de pregătire pentru intrarea în producție, termen ce era laitmotiv pentru angajările tinerilor, mai ales a celor plecați de la țară. Fratele meu a urmat această școală râmniceană, la absolvire fiind repartizat la Fabrica de piese auto Codlea. Sunt mândru că și eu am urmat o foarte importantă școală (1961-63), despre care am găsit doar ceva informații formale. Este vorba despre Școala Silvică, aflată pe lângă Spitalul Județean. La fel, după absolvirea celor 7 clase cu diplomă, cu examen de admitere și adeverință de colectiv sau întovărire (ca la mine), se urma școala de ucenici. Aceasta pregătea doar ucenici și maștri pentru industrializarea lemnului. Aici era ca la armată, părăseai locația doar cu bilet de voie și numai sâmbăta (nu mereu), după cursuri, până duminica seara, deplasarea în grup cu formația, și în interior și în oraș, cu cântece patriotice. Serios! Față de cineva, din generația mea, care spune că se simte atașat de Râmnic rațional și prea puțin afectiv, mie mi-a rămas, mult prea bogat sințământul afectiv, care ar trebui să stăpânească orice individ ce dă satul pe oraș. Primele mele lecții de educație de societate, de igiena colectivă, de ordine, disciplină, trai și relații sociale în grup, de discipolat, de subordonare colectivă și ierarhică, respect și responsabilitate, le-am dobândit aici. Ucenicia era împărțită în două activități săptămânale: trei zile teorie la clasă, la materii generale și de specialitate și trei zile practică de cunoaștere pe mânăuire a tuturor utilajelor, prin rotație, din Fabrica PPF (placaj, panel, furnir) a Combinatului de Industrializarea Lemnului. Cel mai mult iubeam trei momente: deplasarea în coloană cu cântec pe străzile Râmnicului spre fabrică și înapoi, mânăuirea utilajelor și invoirea pentru a merge la părinți, peste Gorănoaia (Gurănoaia spun acum unii, denumită de curând Pădurea Colorată de la Fețeni, o nouă atracție turistică a Râmnicului) și Fețeni, la satul meu Opătești. Nu pot să nu amintesc cu mare mândrie că am făcut parte din echipa de dansuri a școlii, prezentându-ne în concurs, pe plan local (județean), în cadrul concursului „Dialog la distanță”. Cu mare durere am părăsit Râmnicul, înlocuindu-l cu Piteștiul, unde am fost repartizat, împotriva voinței tatălui meu care dorea să rămân în naveta serviciu –sat. De Pitești, la fel, m-am atașat afectiv, părăsind definitiv dubla legătură și sat/munca câmpului, ca tatăl meu. Apoi aici am parcurs studiile medii și superioare și mi-am întemeiat familia.

01 februarie 2024

DUPĂ UN SFERT DE VEAC...

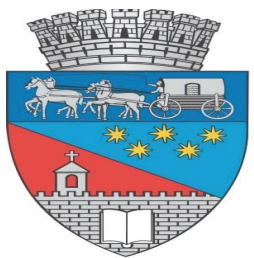
(Urmare din pag. 14)

I-am spus și lui Nicu, cu care am convenit să nu facem publică acțiunea în Consiliul Județean, iar asumarea faptei să rămână ca o acțiune civică ce nu implica autoritatea Statului Român, dată fiind perioa-da tranziției unui deșert cu atâtea spulberări de prafuri nocive în ochii oamenilor... imediat lângă noile tranșee de demarcație ale diferențelor majore! Societatea Culturală „Anton Pann”, Editura ADRIANSO, Tipografia CONPHIS și Biblioteca Județeană, toate vâlcene, s-au pus la treabă, imediat, într-o solidaritate exemplară cu rudele noastre în mare nevoie de scriptură în graiul maternității profunde....”

Au trecut 25 de ani împliniți, în acest septembrie 2025! Prietenul Nicolae Jivan, a plecat în

eternitate cu taina noas-tră. În ceea ce mă privește, cu ocazia sărbătoririi zilei Limbii Române, la sfârșitul lui August, voi fi mărturisit public la Călimănești, isprava noastră, unde am prezentat cartea: „Ieșirea din anonimat” (editată cu ajutorul Bibliotecii Județene, la Rm. Vâlcea, cu prefața semnată de Vadim Bacinschi! / vezi coperte) și corespondența cu mulțumirile de la Odesa (vezi anexe!). Vremea de afară, încă în furtună geo-politică, arăta Limba Română, eliberată de călușul pus vremelnice, iar nouă ne dădea posibilitatea să rostim fără teama de... *dulăul cel mare*, pus paznic gurilor noastre. Aici am imboldul... scrip-turii, că are altă putere să reziste valurilor cu flux și reflux, dar și al rostului pomelnicului... readucând în lumină duhul celui plecat, să-i revedem cu ochii interiori chipul ascuns.

14.Sept 2025

RÂMNICU VÂLCEA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI

Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro

www.primariavl.ro

CERTIFICARI MRC-OCS SR EN ISO 9001:2015 410/C SR EN ISO 14001:2015 223/M SR OHSAS 18001:2008 190/HS SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

A ÎNCEPUT ÎNSCRIEREA PRODUCĂTORILOR AGRICOLI PENTRU TÂRGUL „ZILELE RECOLTEI” 2025

Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea a demarat înscrierea producătorilor agricoli care doresc să participe la cea de-a XV-a ediție a tradiționalului târg „Zilele Recoltei”. Manifestarea se adresează în principal producătorilor de legume și fructe, dar vizitatorii târgului vor putea găsi și alte produse cum ar fi cele tradiționale din lapte, carne, apicole, din lavandă, conserve, dulceturi, zacuscă, produse naturiste, must etc. Ediția din 2025 a târgului se va desfășura în perioada 10 – 12 octombrie în Scurul Mircea cel Bătrân, iar cei interesați să participe o pot face depunând până în data de 19.09.2025 o cerere la Registratura Primăriei din strada General Magheru nr. 25 sau pe adresa de e-mail primaria@primariavl.ro, la care se vor anexa documente precum atestatul de producător sau certificatul de înregistrare sanitar-veterinară. La ediția de anul trecut a „Zilelor Recoltei” au participat peste 40 de producători din Vâlcea, Sibiu, Gorj, Olt și Argeș, alături de meșteri populari vâlceni reprezentativi.

Biroul de Presă

DRĂGĂȘANI, ORAȘUL DE POVESTE AL SCRITORULUI AL. FLORIN ȚENE

Zenovia ZAMFIR

Este o vorbă din bătrâni care spune că ploaia aduce belșug, iar curcubeul noroc. Pe o vreme ploioasă, la început de toamnă 2025, am plecat împreună cu Jeni Dicu, Luci și Vasile Trușcă spre Drăgășani, orașul dintre vii, orașul cu parfum de nostalgie, cum a mai fost denumit, locul de obârșie al domnului scriitor, renumit și apreciat Om de cultură, Al. Florin Țene. La zi de mare sărbătoare culturală, Ziua Limbii Române, jurnalistul, neobositul scriitor vâlcean, era onorat în urbea sa natală, un eveniment de mare importanță pentru cultura vâlceană, dar nu numai. Această manifestare de suflet, o recunoaștere normală a muncii depuse de domnul Țene în slujba scrisului, a culturii, a constituit pentru domnia sa, un moment profund emoționant. În sala de spectacole, devenită neîncăpătoare pentru drăgășenii veniți să-și cunoască și să-și aprecieze personalitățile, familia Titina și Al. Florin Țene, însoțiți de cei doi fii ai lor, Florinel și Ionuț, ca doi stejari falnici, de familia Cristina Eufrosina și Ion Bolocan, au pășit cu sfială și modestie, așa cum sunt în general Oamenii valoroși. Într-un cadru festiv, emoționant și plin de semnificație, domnul primar Costinel Stoica a oferit diplome și titluri de „Cetățean de Onoare” pentru trei fii ai municipiului Drăgășani, personalități de excepție care au contribuit remarcabil la promovarea valorilor românești pe plan național și internațional. Gheorghe Condei, reputat cercetător și creator al soiului de strugure de masă „Victoria” – cel mai cunoscut soi românesc din lume, omologat în 1978 – a fost distins post-mortem pentru contribuțiile sale extraordinare în domeniul viticulturii. Domnul profesor Constantin Ceaușu și-a dedicat întreaga viață și ac-

lui Țene „orașul dintre vii”, este descris și împodobit în cele mai alese cuvinte. Așezat în dreapta Oltului, botezat de romani Alutus, municipiul Drăgășani, a fost castru roman Rusidava, localitate ce s-a aflat pe unul din drumurile romane care făcea legătura între castrul roman Sucidava (Celei – județul Olt), castrul roman Rusidava în raza municipiului de azi, castrul roman Arutela (Călimănești – județul Vâlcea) și continua către Transilvania. Acest drum și traseul său este atestat de Tabula Pentingeriana (hartă romană). Mai târziu această localitate, a devenit, de-a lungul vremurilor, „Podgoria Voievodală a Banilor Oltenilor”, cum specifică scriitorul Teodor Barbu în volumul „Drăgășani între legendă și adevăr” (Editura Kitco, 2014).

Numele acestei localități este consemnat, pentru prima oară, în hrisovul din 7 iunie 1535, scris în limba slavonă, din timpul voievodului Vlad Vintilă din localitatea Slatina. Drăgășaniul este cunoscut pentru viticultura sa, dar și pentru felul în care îmbină tradiția cu modernitatea, menținându-și în același timp valorile culturale și istoria sa diversă. Cunoșcând dragostea familiei Țene pentru aceste meleaguri de poveste, am depus la Primăria Drăgășani un dosar cu opera marelui scriitor Al. Florin Țene și propunerea de a fi declarat cetățean de onoare. Când Dumnezeu voiește, Omul reușește. În primăvara anului 2025, cererea noastră a fost analizată și aprobată. Din motive obiective ceremonia de acordare a distincției care certifică această onoare, s-a amânat până pe data de 31 august 2025. Nimic întâmplător, la această dată este sărbătorită Ziua Limbii Române, eveniment inițiat și realizat cu ani în urmă de cei trei mari Oameni de cultură: Corneliu Leu, Al. Florin Țene și Ligia Diaconescu. Festivitatea de premiere a fost bine gândită și frumos organizată. Eu împreună cu Luci Trușcă am avut onoarea de face „o laudatio” domnului Al. Florin Țene. O poetă, Titina, un istoric – cercetător, Ionuț, un operator de imagine la o televiziune națională, Florin, nepoți și nepoate, sunt comorile domnului Țene. De-a lungul anilor, a primit numeroase distincții și diplome, dar privindu-i chipul radiind de bucurie pe scenă la Drăgășani, am înțeles cât de important era pentru domnia sa, acel moment. Înconjurat de familie, împreună cu prietenii, alături de oameni de cultură, domnul Al. Florin Țene era cu adevărat fericit și împlinit. Evenimentul a fost întregit de momente artistice deosebite, susținute de tinere talente de la Clubul Copiilor – recitaluri de poezie, cântece și dansuri tradiționale care au adus emoție și bucurie în rândul participanților. Privesc încântat spectacolul iar în minte îmi răsună versurile poeziei – Poetul, de Al. Florin Țene: „S-a întors poetul în satul natal/ Cu toate păsările lui zburătoare/ Același râu îi aduce la mal/ Amintiri din clipe arzătoare./ S-a întors poetul pe strada copilăriei/ Și e o altă adresă pe casa lui/ Bronzul toamnei sună în frunza viei/ Și galbnul scrisorilor a trecut în gutui./ / ...Ceața timpului, val după val,/ Peste nuci încet se lasă/ Prin inimile oamenilor din satul natal/ Trece poetul, amintire, spre casă...” ...Frumoasă clipă, minunat moment!

tivitate artei și culturii muzicale românești, dar a reprezentat cu mândrie Drăgășaniul peste hotare. Domnul Al. Florin Țene, este cunoscut ca scriitor prolific și figură emblematică a literaturii române contemporane – poet, dramaturg, filosof, jurnalist și istoric. În calitate de Președinte al Ligii Scriitorilor Români și membru al Academiei Americane Române de Artă și Știință, acesta a promovat cu devotament valorile literare autentice. Despre opera vastă a domnului Țene s-a scris și se va scrie multă vreme. A fost și este apreciat atât în țară cât și peste hotare. Am avut șansa să cunosc familia Țene cu mulți ani în urmă, să descopăr doi oameni pe cât de talentați pe atât de modești. Se spune că locurile natale sunt locuri sfinte pentru fiecare dintre noi. Născut și crescut în Drăgășani, căsătorit cu doamna Titina, care a copilărit în localitatea Șușani, petrecând o parte o parte a tinereții pe acele meleaguri pline de viață de vie și „vin de razachie”, domnul Florin Țene a purtat și poartă în prea plinul inimii sale frumusețea și nostalgia acelor meleaguri de poveste. Ori de câte ori vorbește despre orașul copilăriei, ochii i se umezesc de bucurie și emoție. Dorul de locurile pe unde odinioară și-a purtat pașii, banca unde a iubit prima dată, liceul unde a învățat carte pentru a-și împlini visele, locul casei părintești unde acum este o fântână, le-am vizitat împreună și am ascultat poveștile de o viață ale familiei Titina și Al. Florin Țene. În scrierile domnu-

MUZICIENI ROMÂNI - SEPTEMBRIE

GERASE DENDRINO (2.09.1901, Tg. Măgurele - 4.01.1973, București)
Compozitor și dirijor român a studiat la Consrvatorul din București (1920-1927) unde i-a avu ca profesori pe Dumitru Georgescu Kiriac și Alfonso Castaldi, în paralel urmând și facultatea de drept și cea de medicină din București. A debutat ca dirijor și compozitor la Teatrul “Cărăbuș” condus de Constantin Tănase. Este considera unul dintre întemeietorii muzicii ușoare românești. A lucrat ca pianist la cinematograful “Elita” (1928), dirijor la Alhambra (1946 – 1949) și dirijor la Teatrul de operetta din București începând cu anul 1950. Creația muzicală (selectiv): muzică de teatru - Fără mănuși, Revista 58, București 500; romanețe – Cântă o mandolină, Să nune despărțim, Vor trece anii; muzică ușoară – În vals ne-am întâlnit, Plouă, Drum bun; muzică de operetă – Lăsați-mă să cânt, Lysistrata; muzică de film – Pe răspunderea mea, Afacerea Profar.

din București (1906-1910) unde i-a avut ca profesori pe Constantin Dumitrescu (violoncel), Dumitru Georgescu – Kiriac (armonie), Alfonso Castaldi (compoziție) și Dimitrie Dinicu (muzică de camera), iar apoi Conservatorul din Berlin undea studiat cu profesorii Hugo Becker (violoncel), Robert Kahn (compoziție) și Arno Kleffel (dirijat). A activat ca violoncellist la cvartetul “Marteau” condus de violonistul francez Henri Marteau (1911-1914), director al Filarmonicii din București (1920-1944) și (1954-1964), director al Operei naționale din București unde a organizat prima școală de balet (1922-1926, 1930-1933, 1939-1940). De asemenea a activat în fruntea orchestrei radio și apoi în orchestra Filarmoncii din București (1947). În anul 1952a primit titlul de maestro emerit al artei din Republica Populară Română iar în 1960 George Georgescu este decorat cu ordinal muncii clasa I primind și titlul de artist al poporului.

studiile musicale la seminarul din Râmnicu Vâlcea și la seminarul din București (1899 – 1907), apoi își continuă studiile la Conservatorul din București (1908-1912) unde i-a avut ca profesori pe Dumitru Georgescu Kiriac (teorie și solfegiu), Ion Nona Otescu și Alfonso Castaldi (armonie și contrapunct). În perioada 1922 – 1944 se specializează ca auditor la Universitatea din Berlin unde i-a avut ca profesori pe: Oskar Fleischer (istoria muzicii medieval, notație muzicală), Iohanes Wolf, Herman Albert (istoria muzicii), Erich Moritz von Hornbostel (folclor comparat, curtsachs (teoria instrumentelor), Max Fiedlander (folclor), Georg Schunemann (pedagogie). Între anii 1925-1926 lucrează ca profesor de educație muzicală și ritmică la oficiul național de educație fizică București, professor de muzică vocală la seminarul central București (1926-1927) apoi professor de teorie și solfegiu la conservtorul din București (1927-1961). Studii muzicale (selectiv): studii de pedagogie muzicală – Muzica românească la Praga (1936), educația muzicală în Școala primară (1938); lucrări didactice: Carteade cântece pentru clasa I, II, III, IV (1933), Metodă de vioară (1937), Istoria muzicii românești (1956).

GEORGE GEORGESCU (12.09.1887, Sulina - 1.09.1964, București)
Dirijor și violoncellist român a studiat la Conservatorul

GEORGE BREAZUL (14.09.1887, Amărăștii de Jos- Dolj - 3.08.1961)
Profesormuzicolog și critic muzical român a început

(sursa: wikipedia)

Emil MANZUR

PETRE DINULICĂ

AM UITAT

Se aprind lumânări
pentru cei ce-au plecat
Cerul se face
cimitir înstelat.

Și morții n-au cruci
și lacrima nu-i
Parcă toți au plecat
Fără gânduri, haihui.

Ne grabim și mușcăm
mai adanc din păcat,
Ce-am iubit ne-a trecut,
când a fost am uitat.

TINEREȚE

Ploua cu lacrimile tale
eu le strâng și le beau
Și plouă de parcă
tu,la poartă,
încă mă aștepți să te iau...

Plouă
cu adâncul tăcerii
și roade,
Eu sunt adausul
ce zilnic mă scade...

Plouă...
cu păduri și cu șesuri,
Prin mine se scurge o vale,
și mâini fără milă
au rupt ultima floare.

ULTIMA FEREASTRĂ

Si cum ar fi,iubirea mea albastra,
Cand brumele cu ochii stau la geam
Si ne privesc prin ultima fereastra
Sa afle drumul care-l mai umblam?

Atatea locuri au ramas sa planga
Cand prea devreme au cazut in zori
Si se grabesc atatia sa ne stranga
Si sufletul abia dadea in flori.

Su cum sa-ti cant si numele si ochii
Acum cand frunzele sunt numai un suspin,
Iar tu , ai pus pe tine alte rochii
Si eu privesc zapezile ce vin?

Constanța BADEA

„Floare albastră” (publicată în 1873) se așază în centrul liricii eminesciene de tinerețe, la confluența dintre confesiunea romantică, idila pastorală și reflecția filozofică latentă. Poemul suprapune două registre aparent ireconciliabile: chemarea tandră a iubitei la viața concretă, zâmbitoare, și predispoziția eului liric spre visare metafizică și solitudine. În această tensiune, natura nu e doar decor, ci instanță activă, mediatoare a afectelor și oglindă a raportului dintre ideal și real. Ea delimitează spații, sugerează stări, ordonează ritmuri și devine limbajul în care se negociază iubirea. În poem, natura introduce o topografie afectivă precisă: „codrul”, „lunca”, „câmpia”, „izvorul”, „iarba”. Nu e o natură monumentală ori grandioasă, ci una apropiată, domestică, aproape familiară. În spiritul idilei, peisajul este aerisit, luminos, adăpostind jocuri, plimbări, gesturi spontane: „Hai în codrul cu verdeață / Und’ izvorul lin curgea”. Apele curgătoare, iarba, copacii devin repere ale unei lumi neproblematică, non-traumatică, unde timpul pare încetinit, iar clipa se oferă, generoasă, tandreței. Această natură idilică suprapune o etică a proximității și a trăirii „aici și acum”: iubita își cheamă partenerul în natură ca într-un spațiu al reînvățării simplității și al redescoperirii corpului, al jocului și al copilăriei („Și ncălecă pe-o coardă”). Departe de a fi simplă ornamentație, natura păstrează logica unui sanctuar: te invită, te protejează și, odată primit înăuntru, te absoarbe într-o compoziție senzorială totală (sunetul izvorului, mirosul ierbii, răcoarea umbrarului). Prin aceasta, ea devine mediul în care iubirea se poate repune pe picioare, regăsindu-și organicitatea. Eul eminescian e însă atras de o altă direcție: contemplativ, melancolic, predispus la abstractizare. De aici derivă axa tensională a poemului: pe de o parte, vocea iubitei reprezintă chemarea spre viață („nu mai sta pe gânduri”), pe de altă parte, vocea integratoare a poetului se reîntoarce către idei, către „gânduri”, către un „dincolo” metafizic. Natura intră astfel în joc ca un argument al iubitei împotriva inflației de ideal: „Nu căta în depărtare / Fericirea ta, iubite”. Codrul, lun-ca, izvorul contrazic transcendentalismul steril; ele oferă o fericire la îndemână, una trăită, nu doar gândită. Antiteza devine marcă romantică spectaculoasă: idealul, cu aura lui rece, versus realul cald, tangibil. Natura stă de partea realului, însă nu împotriva spiritului, ci ca o dimensiune a lui întrupată. În loc să fie în opoziție cu gândirea, natura îi dă direcție: o invită să coboare în senzorial, să-și asume finitudinea. Iar tocmai această coborâre poate produce reconcilierea: ideea să devină viață, gândul să se lase locuit de carne și de frunză. Semnul din titlu concentrează, la rândul său, o încărcătură simbolică majoră. „Floarea albastră” trimite, prin filieră romantică germană, la motivul novalisian al „florii albastre” (Die blaue Blume), simbol al dorului de absolut și al călătoriei interioare spre sens. La Eminescu, însă, floarea nu rămâne pur ideală; albastrul se topește în peisajul concret. Simbolul pivotează: de la visul îndepărtat la realul atins, de la transcendentă melancolică la o fericire posibilă în natură. Prin urmare, „floarea” devine mediană între două regimuri de existență: e semn al idealului (pentru că poartă culoarea cerului, a depărtării), dar e și corp vegetal, accesibil privirii și atingerii în „codrul cu verdeață”. Ironia fină a poemului (ușor zâmbitoare, pe alocuri) e tocmai aici: idealul, pe care poetul îl tot invocă, e poate mai aproape decât crede — se află chi-

ar în natură, în iubire, în clipa trăită. Topica, repetițiile și refrenele („Floare-albastră! floare-albastră...”) imprimă poeziei un balans de cântec, o muzicalitate care mimează legănarea ierbii și curgerea apei. Versurile scurte, alternanța dintre invocație și descriere, interjecțiile și adresările directe construiesc o scenă orală: cititorul simte că asistă la un dialog viu. Muzicalitatea nu este ornament, ci funcție: susține ideea reîntoarcerii la simplitate și la lumea simțurilor. Natura este trăită polisenzorial: „izvorul lin”, „lunca”, „iarba verde” aduc în poem nuanțe tactile, auditive, vizuale. Fără să cadă în picturalitatea emfatică, Eminescu construiește un peisaj suficient de concret pentru a te invita înăuntru, dar destul de general pentru a-l transforma în loc arhetipal — un codru care e, de fapt, oricare codru, o „vale” care e „valea tuturor verilor” din memorie. Tema naturii e strâns legată de tema erosului. Chemarea iubitei în natură are și un discret sens inițiativ: trecerea de la teoria iubirii la experiența ei. Aici, natura funcționează ca „maestru blând”: învățătorul e izvorul, iarba, umbra; lecția e aceea a încrederii în corp și în ritmurile firești ale lumii. E un eros neostentativ, lipsit de teatralitate, sugerat prin gesturi ludice, prin diminutive, prin ușoare tachinări. Această pedagogie naturală contrastează cu universul „de idei” în care eul liric pare captiv. În natură, iubirea e ceva ce se întâmplă, nu ceva ce se conceptualizează. Astfel, spațiul natural este nu doar cadru, ci vector de transformare: îi propune poetului un alt mod de a fi — mai puțin grav, mai deschis spre joc, mai încrezător în simplitate. „Floare albastră” păstrează, totuși, o ambivalență: deși iubita pare să biruiască, rămâne impresia că visarea poetului nu poate fi de tot suspendată. Autoironia — una dintre marile virtuți ale poeziei — atenuează didacticismul: poetul își surprinde propria înclinație spre „depărtări” cu un zâmbet, fără a o anula. Natura, așadar, nu devine o dogmă (nu interzice gândirea, nu demonizează idealul), ci o contrapondere. În această tensiune rezidă farmecul durabil al poemului: un pact provizoriu între ideea înaltă și iarba proaspătă. În canonul romantic, natura e adesea un dublu al eului: proiectează stări, amplifică emoții, sugerează infinitul. Eminescu asimilează această paradigmă, dar o nuanțează printr-un amestec propriu de nostalgie, ironie și luciditate. Dacă în alte poeme natura capătă măreție cosmică, aici ea e „umanizată”, mică, intimă, devine „acasă” pentru doi îndrăgostiți. „Floare albastră” e astfel o poezie a „romantismului temperat”: marele mit al infinitului (albastrul) este domesticit într-o scenă pastorală. În plus, simbolistica cromatică reafirmă genealogia romantică: albastrul — culoarea depărtării, a cerului, a apei — concentrează nostalgia după un dincolo, dar, simultan, promite răcoarea și liniștea aici, acum. Natura mediază, deci, între transcendentă și immanent, între vis și corp. Tema naturii în „Floare albastră” e inseparabilă de tema iubirii și de drama blândă a raportului dintre ideal și real. Natura nu e decor, ci actant: cheamă, inițiază, vindecă, ironizează ușor abstracțiile prea grele. În jurul simbolului „florii albastre”, Eminescu construiește un scenariu de reconciliere: ceea ce părea depărtat (idealul) poate fi atins în proximitate (în codru, lângă izvor), dacă eul acceptă să învețe seninătatea lucrurilor simple. Muzicalitatea, invocația, dialogul, repetițiile și cromatica transformă peisajul într-o hartă a trăirii. Prin echilibrul dintre farmecul idilic și ironia discretă, poemul rămâne una dintre cele mai convingătoare pledoarii ale literaturii române pentru „fericirea concretă” pe care natura o oferă.

MESAJUL ASCUNS ÎN TURNUL DE FILDEȘ

Marius DRĂGHICI

Fiică a Râmnicului, pictorița Olga Popescu ne invită la Galeria „Artex” pentru expoziția personală „TURNUL MEU DE FILDEȘ”, organizată de Filiala Râmnicu Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România, în parteneriat cu Uniunea Artiștilor Plastici din România și Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea. Vernisarea a avut loc vineri 12 septembrie 2025, ora 18:00 și s-a bucurat de participarea președintelui Filialei UAP Rm. Vâlcea, Gheorghe Dican, curatorul expoziției și de analiza de specialitate a criticului Gabriela Popescu. Doctor în arte plastice și decorative, titlu obținut la Universitatea Națională de Arte din București în 2011, Olga Popescu are în palmares numeroase personale dar și participări la expoziții de grup, atât în țară cât și în străinătate, la Galeria Palatului Episcopal Kromeriz din Cehia, la Salonul internațional de artă EUROP’ ART, Geneva, sau cea de la Bruxelles (Belgia), la Casa de Cultură Belgo-Română Arthis, unde a fost organizată „Primăvara Românească la Bruxelles”. Mai trebuie subliniată prezența în tabere de creație (Brezoi) și articolele din publicațiile de specialitate sau din presă, unde artista membru al UAP din România, Filiala

Vâlcea, avut și are o activitate intensă. Destăinuindu-se în fața iubitorilor acestui gen de pictură, dar și al artei în general, Olga Popescu recunoaște că: „de obicei, pictez pentru că pictura e a mamei mele și întotdeauna, chiar dacă ea este, probabil, într-o stea asemănătoare celei a micului prinț, întotdeauna pictez cu gândul la ea și e modalitatea mea de a-i spune că o iubesc. Tuturor vă mulțumesc și, ce să zic, pentru mine înseamnă enorm și sunt foarte fericită”. Referindu-se la mesajul transmis de lucrările artistei, criticul Gabriela Popescu îi descifrează sensul îndreptat „pentru artă în general, cu rememorarea marilor maeștri și cu interiorizarea fiecărei imagini de către artistă și reflectarea ei sub o formă nouă către public, îmbogățită cu propriile trăiri în fața capodoperelor. Ea a privit arta mereu cu ochi noi, a descoperit chiar și în cele mai cunoscute și mai reproduse lucrări noi, detalii, abordări sau interpretări pe care nimeni altcineva nu le-a mai observat până la ea. Acesta este mesajul ascuns al expoziției de față.”

De remarcat că, la vernisajul expoziției, a fost lansată și revista „Gazeta Gorjului”, nr 8 din luna august 2025, în care au fost dedicate pagini scriitorilor vâlceni. Semnalăm, de asemenea, o frumoasă etalare a culorilor pentru ochii râmnicenilor, la care au contribuit Laura Nicoleta Stoian, Mălina Elena Turmacu și Loredana Talpoș reunite de curatorul Gheorghe Dican într-o expunere de picturi pe siamezele de la Galeria Cozia Pasaj I, numită „FLORALIS”, vernisată vineri 12 septembrie 2025, ora 17:30 și nu vom omite arta textilă pe care Mirela Manases aflată la debutul ei expozițional o folosește pentru a demonstra „ORDINEA FRAGILĂ” și la care vă invită începând cu 12 septembrie 2025 ora 17:00, la Galeria Cozia Pasaj Cozia II, până în 2 octombrie a.c.

TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE

Plantă ideală pentru infuzii aromatice datorită parfumului său deosebit, originară din regiunile Mediteranei este

ANASONUL

Anasonul (*Pimpinella anisum*) are o utilizare largă în medicina naturală și în bucătărie, fiind o plantă medicinală bogată în flavonoide, acid malic și acid cafeic. Are proprietăți digestive, laxative, carminative și spasmolitice, care pot ajuta la ameliorarea gazelor, constipației, crampelelor abdominale și indigestiei. Este folosit, de asemenea, și pentru a calma durerile de cap, deoarece are proprietăți analgezice și antiinflamatorii. Anasonul este cunoscut pentru proprietățile sale de calmare a sistemului nervos.

Semintele de anason conțin: fier, calciu, magneziu, mangan, fosfor, potasiu, vitamina A, vitamina C, zinc.

O linguriță plină de semințe de anason conține: calorii - 7; proteine - 0 g; grăsimi - 0 g; carbohidrați - 1 g; fibre - 0 g; zahar - 0g. Anasonul conține cumarină, eugenol și linalol, compuși bioactivi cu acțiune antioxidantă, antivirală, antiinflamatorie și antibacteriană, care ajută la întărirea sistemului imunitar, pentru a lupta împotriva bacteriilor, fungilor și virusurilor. Ceaiul de anason poate fi folosit pentru a ameliora simptomele răcelii și gripei, cum ar fi tusea și rinoreea.

Poate fi folosit și ca ingredient în lichioruri și tincturi de casă.

Să vă fie de folos!

Ana-Maria LAZĂR

Constantin Zărnescu este autorul acestei propuneri de monument în Râmnicu Vâlcea.

„Noi trebuie să vorbim întotdeauna despre cele două trăsături fundamentale ale românilor din acest spațiu: latinitatea și statalitatea! păstrarea statului!” (Răzvan Theodorescu, Cultura vâlceană nr 143, pag. 6, „MIRCEA CEL BĂTRÂN-600 DE ANI DE LA MUTAREA ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU, 1418-2018”)

Compoziție foto P. Cichirdan

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT

PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini și respectă Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Revistă apărută cu sprijinul edililor vâlceni care iubesc cultura scrisă și al Arhiepiscopiei Râmnicului.

PDF în <http://www.culturaarsmundi.ro> și tipărit la Tg. Jiu, 25 septembrie 2025

Ziar de cultură realizat de Asociația ECOSTAR 21 Editura INTOL - PRESS, prin SC INTOL SRL și S.C. Tincton S.R.L.

Director: Petre CICHIRDAN

Seniori editori: Arhim. Veniamin MICLE, Constantin ZĂRNESCU, Mihai SPORIȘ, Al Florin ȚENE, Ștefan DUMITRESCU, Ioan DURĂ, Ilie GORJAN

Minori editori: Simon-Peter KIS

Redactor și tehoredactor Intol Press on line: Bogdan CICHIRDAN, Ana-Maria LAZĂR, Leontina RUS

Redactori:

Colaboratori, publiciști (și fotoreporteri): Felix ȘIMA, Emil MANZUR (coresp. Timiș), Carmen Lidia GORUNESCU, Simona Maria KIS, Puiu RĂDUCAN, Constanța BADEA, Tanța TĂNĂȘESCU, Silviu LAZĂR, Ana VASILE, Marinela BELU-CAPȘA, Ion TALPOȘ, Marius DRĂGHICI, Ligia NICOLESCU, Cristian Ovidiu DINICĂ, Mircea VASII, Marian ILIE, Dragoș COMĂNESCU

Tehnoredactare computerizată: Ana-Maria LAZĂR

Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3

Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824

E-mail: cichirdan@yahoo.com

Parteneri media: www.culturaarsmundi.ro

Preț: 3 lei